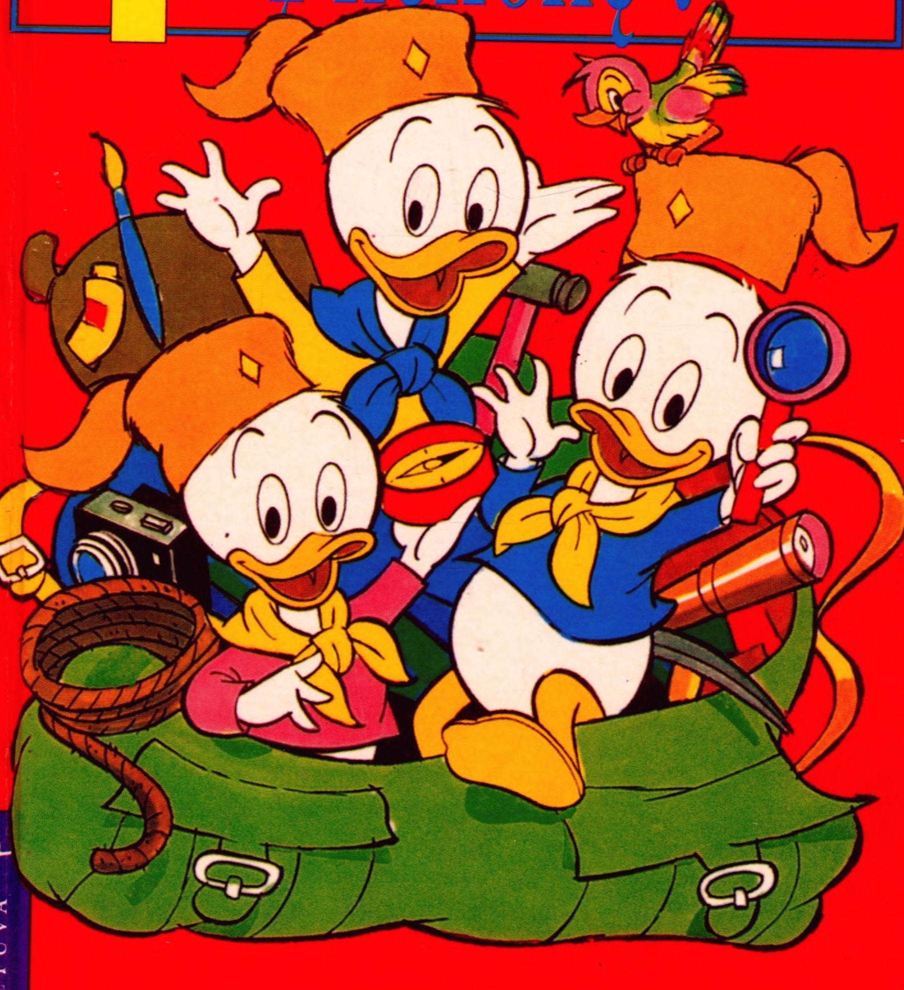
WALT DISNEY

Jaunųjų švilpikų enciklopedija

4 Į kelionę !

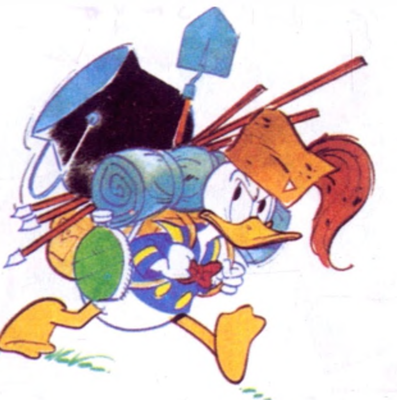

Walt Disney

Jaunųjų švilpikų enciklopedija

4 Į kelionę!

Vertė
Stasys Sabonis

EGMONT
LIETUVA

1997

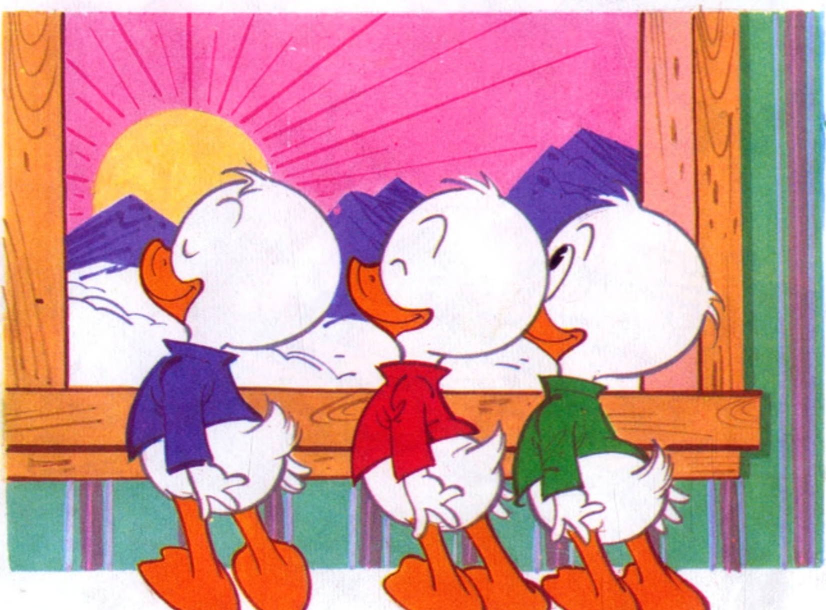

MOKOMĖS KVĖPUOTI

Neginčijamas dalykas, kad kvėpavimas turi lemiamos reikšmės mūsų sveikatai. Iš tikrųjų, ramus, tolygus ir gilus kvėpavimas ramina organizmą ir mintis, mažina fizinę ir dvasinę įtampą, pašalina nervingumą ir stresą. Tačiau ar mokame taisyklingai kvėpuoti? Iš tolimesnių eilučių sužinosite, kaip išmokti taisyklingai kvėpuoti, naudojantis puikia jogos technika.

❑ Prieš kiekvieną kvėpavimo pratimą gerai išvalome nosį. Pratimą atliekame sistemingai kiekvieną rytą, kai tik pabundame, prie atviro lango. Visada kvėpuojame pro nosį – iš lėto ir giliai!

❑ Labai svarbu, kad galvotumėte apie tai, ką dabar darote. Stenkitės mintimis pasekti, kaip srovena oras, kurį įkvepiate ir iškvepiate. Įkvepiant pirmiausia išsipučia pilvas, o paskui krūtinė.

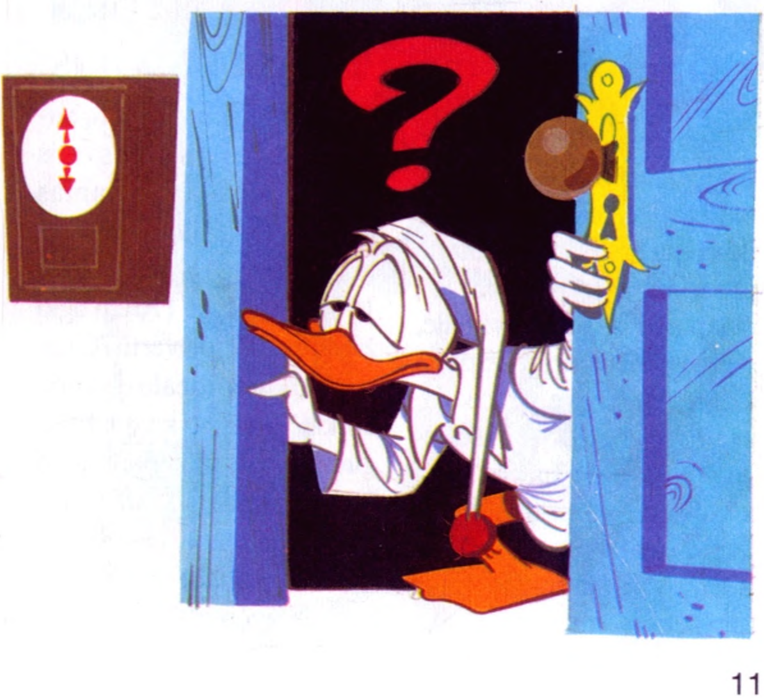
Iškvepiant – priešingai, pirmiausia sumažėja krūtinės apimtis, o paskui įtraukiame pilvą.

❑ Apie dešimt tokių įkvėpimų ir iškvėpimų jums padės lengviau pakelti ateinančios dienos mokyklos ar darbo krūvį.

❑ Tokį kvėpavimo pratimą galite daryti ir dieną prieš kokią nors dvasinę ar fizinę įtampą. Nesvarbu, ar ilsitės lovoje, ar sėdite ant suolo.

KAIP GREITAI ĮGYTI VIDINĖS ENERGIJOS

Šis labai paprastas kvėpavimo pratimas irgi perimtas iš jogos ir rekomenduojamas visų pirma tada, kada jums reikia greitai gauti vidinės energijos, arba kada turite susikaupti (pavyzdžiui, reikia išspręsti kokią problemą arba surasti pamestą daiktą).

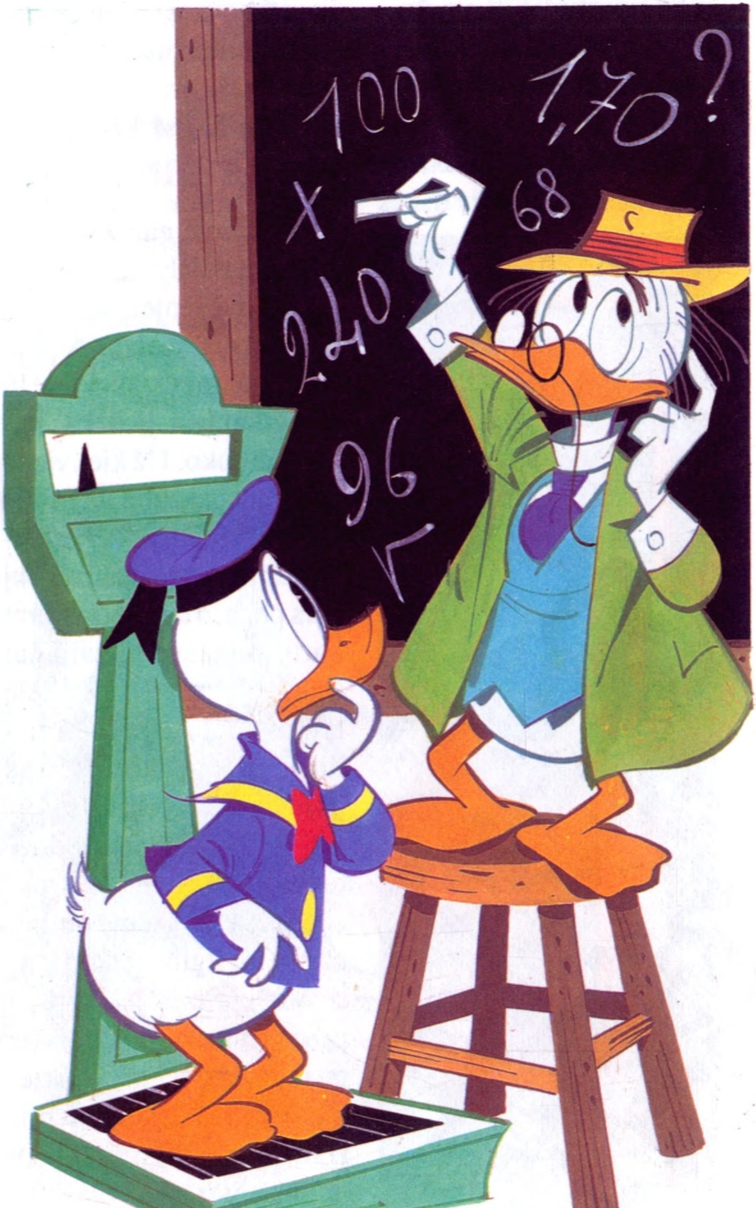

Prieš pradėdami pratimą, išsivalykite nosį. Atsisėskite už stalo ir alkūnėmis atsiremkite į stalo lentą. Kairės rankos pirštu užspauskite kairę šnervę ir įkvėpkite pro dešinę (burna tuo metu, aišku, turi būti užčiaupta). Po to, kai įkvėpsite, dešinės rankos pirštu užspauskite dešinę šnervę, o pro kairę iškvėpkite ir vėl įkvėpkite. Užspauskite kairę šnervę ir iškvėpkite pro dešinę ir vėl įkvėpkite. Kvėpuokite ritmiškai ir iš lėto. Visą pratimą pakartokite keletą kartų.

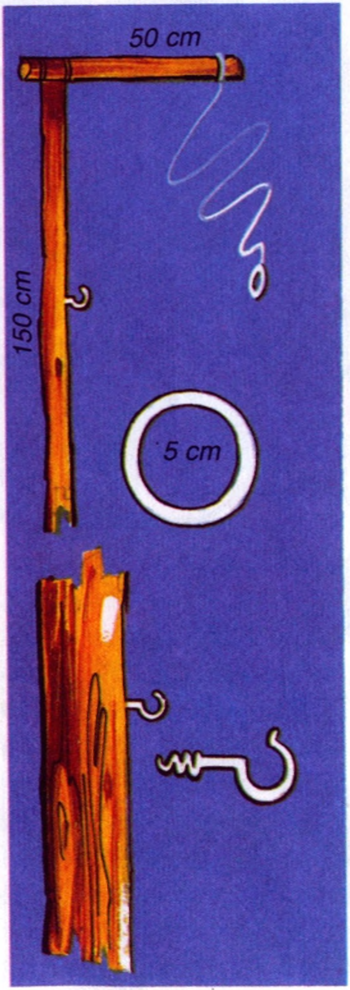
IDEALUS SVORIS

Dar prieš keletą metų suaugusiųjų idealus svoris būdavo apskaičiuojamas pagal žinomą formulę: idealus svoris kg = ūgis cm – 100. Pavyzdžiui, 170 cm ūgio žmogus turėjo sverti 70 kg.

Šiandien idealus svoris apskaičiuojamas kitaip: žmogaus ūgis cm dauginamas iš krūtinės apimties cm ir sandauga dalijama iš 240 (šis skaičius vienodas visiems, nepaisant lyčių skirtumo). Ir

100
x
240
96
1,70?
68

vėl pavyzdys. 170 cm ūgio žmogus, kurio krūtinės apimtis 96 cm, turėtų sverti 68 kg. Šitaip surasti dydžiai, aišku, yra didesni negu idealus Jaunųjų švilpikų svoris, nes jie dar vystosi ir auga. Tai labiau tinka tėvams.

ŽAIDIMAS SU SKRIDINĖLIU

Šį žaidimą gali žaisti neribotas dalyvių skaičius. Tinka ir šventei, kai susirenka daug svečių. Atskiri žaidėjai mėto skridinėlį, stengdamiesi jį užkabinti ant kabliuko. Už kiekvieną pakabintą skridinėlį žaidėjas gauna tašką. Kas surenka dešimt taškų, gauna kokį nors prizą, o tam, kas dešimt kartų nepataiko, žaidėjai sugalvoja bausmę. Žaidėjų taškus turėtų užrašinėti žaidimo organizatorius arba pastabiausias iš žaidėjų.

Pirmiausia padarykite paprastą medinę konstrukciją: įkalkite į žemę pusantro metro ilgio medinę kartį. Viršuje prie jos stipriai pririškite arba prikalkite pusės metro skersinę kartelę. Prie jos laisvo galo pririškite maždaug dviejų metrų virvę, o prie jos pri-

riškite geležinį arba žalvarinį penkių centimetrų skersmens skridinėlį. Į kartį apie dvidešimt centimetrų nuo žemės įsukite kabliuką. Nepamirškite ant žemės nubrėžti liniją, nuo kurios visi žaidėjai mėtys. Žaidėjai po kiekvieno bandymo keičiasi. Skridinėlis laikomas tarp smiliaus ir nykščio.

Jeigu negalite būti lauke, galite žaidimą pertvarkyti kitaip: paimkite 150x50 cm lentą ir įsukite joje šešis arba aštuonis kabliukus dviem arba trim eilėmis taip, kad vienas nuo kito būtų apie dešimt centimetrų. Lentą atremkite į sieną ir galite pradėti žaisti. Žaidėjas, kuriam eilė mesti, gauna tiek skridinėlių, kiek yra kabliu-

kų. Laimi tas, kam pavyksta ant kiekvieno kabliuko pakabinti vieną skridinėlį. Tačiau tai ne visai paprasta.

Žaidimas gali pasikeisti ir taip, kad prie atskirų kabliukų bus rašomas skaičius taškų, kuriuos žaidėjas ant to kabliuko gali gauti. Metama palaipsniui visus skridinėlius ir skaičiuojami atskiri taškai. Laimi tas, kas po paskutinio rato savo sąskaitoje turi daugiausia taškų. Galite ir taip susitarti, kad laimėtojas bus tas žaidėjas, kuris pirmas surinks iš anksto nustatytą taškų skaičių.

PENKI NAUDINGI PATARIMAI

Šie smulkūs patarimai gali padėti jums išbristi iš sunkios padėties.

1. Stringa matinio stiklo kamštis butelio kaklelyje? Patrinkite jį truputį parafinu ar patepkite vazelinu.

2. Negalite ištraukti iš permatomojo stiklo butelio kamščio? Nesunku padėti. Sušildykite butelio kaklelį šiltame vandenyje arba stipriai trinkite jį, apvynioję virvele.

3. Kai du stikliniai indai

įstringa vienas kitame, išorinį ištrauksite panardinę juos į šiltą vandenį. Žinoma, ne į verdantį!

4. Jeigu norite, kad lengviau rakintųsi dulkėmis užteršta spyna, pro rakto skylutę įkiškite įkaitintą vielą ir pakrapštykite.

5. Planuojate kokį nors darbą, kur susidursite su nešvariais daiktais? Gal su moliu? Bijote, kad purvo nepatektų po nagais, nes bus sunku jį iš ten išvalyti? Prieš tokį darbą patrinkite nagus muilu ir taip neleisite purvui lįsti po nagais.

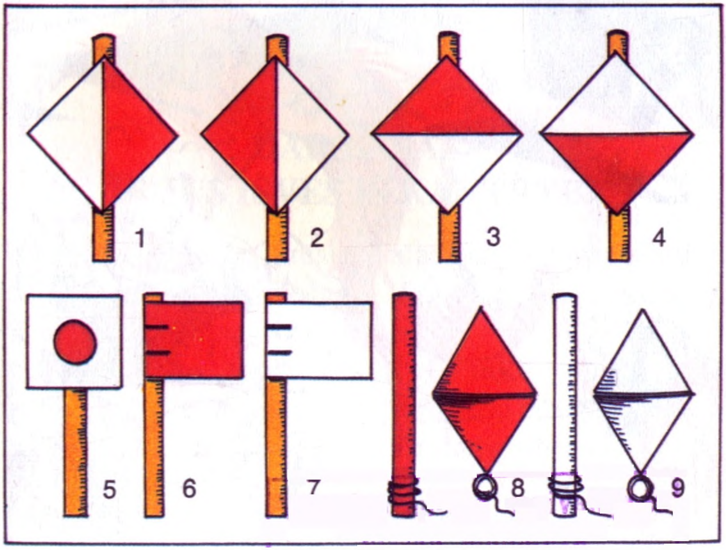
SIGNALIZACIJA UPIŲ TRANSPORTUI

Upių transportas, t.y. plaukimas upėmis ir kanalais (beje, tai nuostabu ir nepaprastai įdomu) pastaruoju metu sparčiai vystosi. Todėl svarbu, kad Jaunieji švilpikai žinotų bent pagrindines signalizacijos taisykles:

1. Priplaukimo ženklas: priplaukti prie kranto.

2. Įplaukimo ženklas: nutolti nuo kranto.

3. Priplaukimo ir išplaukimo ženklas: priplaukti prie kranto ir tuoj pat nuo jo nutolti.

4. Ženklas, signalizuojantis toliau plaukti pagal krantą.
5. Raudonas signalas: būna įrengtas prieš pontoninį tiltą.
6. Raudona vėliavėlė: įrengta apie 20 m į dešinę nuo laivakelio pasroviui plaukiantiems laivams.
7. Balta vėliavėlė: įrengta apie 20 m į kairę nuo laivakelio laivams.
8. Raudoni plūdurai: įrengti laivakelio dešinėje (50 m pasroviui ir 50 m prieš srovę).
9. Balti plūdurai: įrengti laivakelio kairėje (50 m pasroviui ir 50 m prieš srovę).

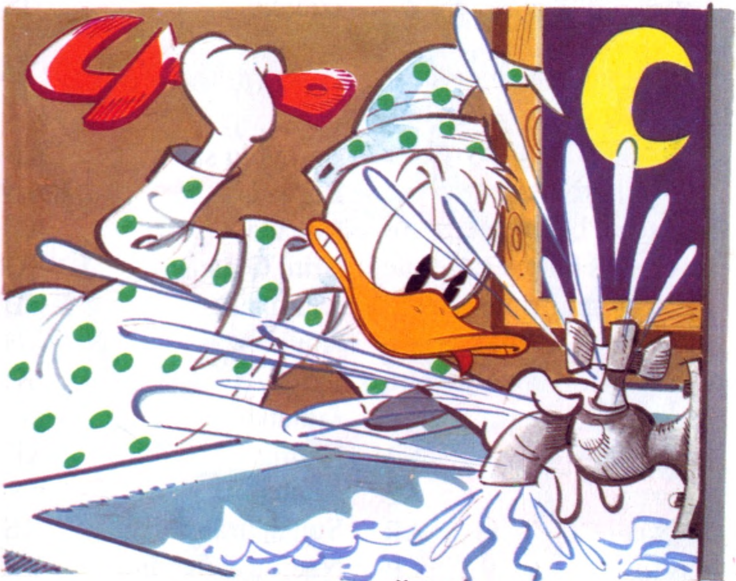

SIDABRINIS KIAUŠINIS

Ne, mes nejuokaujame. Aišku, visi žinome, jog kiaušinis yra baltas, tačiau paprastu stebuklu gali pasidaryti sidabrinis. Paimkite šviežią kiaušinį ir vartykite

jį žvakės liepsnoje, kol visas aprūks juodai. Tik atsargiai, nenusideginkite pirštų! Taip nuspalvintą kiaušinį panardinkite į iš anksto paruoštą dubenį su vandeniu. Tai darydami murmėkite kokį nors burtažodį, kad labiau apstulbintumėte bičiulius, kurie pasibaisėję žiūri, kaip kiaušinis dubenyje keičia spalvą į sidabrinę.

DAR LAŠAS – IR JUS IŠVES IŠ KANTRYBĖS

Patogiai atsilošęs krėsle arba ant sofos ilsitės, o nuolatinis lašėjimas iš čiaupo (kap... kap...) neduoda ramybės. Nieko negalite padaryti. Bet ar tikrai nieko? Galite pakeisti susidėvėjusį čiaupo tarpiklį. Dažniausiai tai būna guminis skritulėlis. Štai ką padarykite.

Užsukite pagrindinio vamzdžio čiaupą – kad neužtvindytumėt savo ir kaimynų buto. Paskui išsukite čiaupą ir pakeiskite tarpiklį.

Jeigu būtų kiek nudilę ir čiaupo sriegiai, siūlome patepti taukų ir grafito mišiniu ir dar prieš įsukant apvynioti linais.

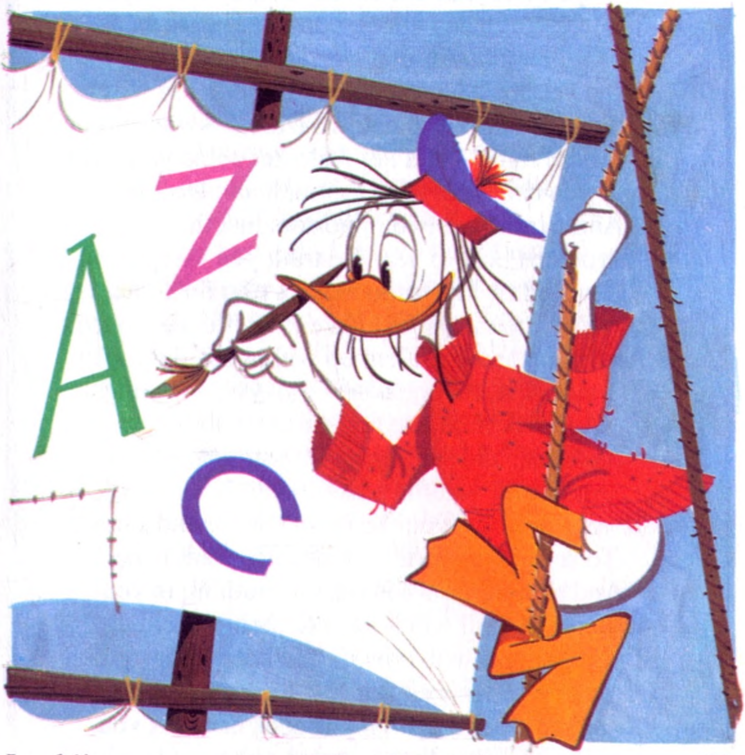
JŪROS ABĖCĖLĖ

Vykstant burlaivių lenktynėms, burėje turi būti ne tik aiškiai pažymėtos klasės, kurioms burlaiviai priklauso, bet ir raidės, rodančios, iš kurios šalies jie yra. Kad galėtumėte lenktynių metu greitai orientuotis, pateikiame atskirų šalių ženklų sąrašą.

Argentina	A
Alžyras	AL
Egiptas	AR
Belgija	B
Bahama	BH
Brazilija	BL
Bulgarija	BU
Kambodža	CA
Šri Lanka	CY
Čekijos Respublika	CZ
Danija	D
Ispanija	E
Ekvadoras	EC
Prancūzija	F
Vokietija	G
Graikija	GR
Gvatemala	GU
Olandija	H
Olandijos Antilų salos	HA
Italija	I
Airija	IR
Izraelis	IS
Japonija	J
Didžioji Britanija	K
Australija	KA
Bermudų salos	KB
Barbadas	KBA
Kanada	KC
Britų Gviana	KG
Gibraltaras	KGB
Honkongas	KH
Indija	KI
Jamaika	KJ
Kenija	KK
Zimbabvė	KR
Singapūras	KS
Naujoji Zelandija	KZ
Zambija	KZA
Suomija	L
Libanas	LE
Liuksemburgas	LX
Vengrija	M
Marokas	MA
Madagaskaras	MG
Monakas	MO
Meksika	MX
Malaizija	MY
Norvegija	N

Šiaurės Korėja	NK
Vengrija	OE
Portugalija	P
Filipinai	PH
Puerto Rikas	PR
Peru	PU

Kuba	RC
Indonezija	RI
Rumunija	RM
Švedija	S
Pietų Afrikos Respublika	SA
Senegalas ir Gambija	SE

Lenkija	PZ
Slovakijos Respublika	SK
Salvadoras	SL
Tunisas	T
Taivanas	TA
Tahitis	TH
Turkija	TK

Urugvajus	U
Jungtinės Amerikos Valstijos	US
Venesuela	V
Mergelių salos	VI
Čilė	X
Šveicarija	Z

IF

you can keep your head when all about you
Are losing theirs, and blaming it on you,
If you can trust yourself when all men doubt you,
But make allowance for their doubting too;
If you can wait ant not be tired by waiting,
Or being lied about, don't deal in lies,
Or being hated, don't give way to hating,
And yet don't look too good nor talk too wise:
If you can dream – and not make dreams your master,
If you can think – and not make thoughts your aim;
If you can meet with Triumph and Disaster,
And treat those two impostors just the same;
If you can bear to hear the truth you've spoken
Twisted by knaves to make a trap for fools,
Or watch the things you gave your life to, broken,
And stoop and build'em up with worn-out tools:
If you can make one heap of all your winnings,
And risk it on one turn of pitch-and-toss,
And lose, and start again at your beginnings,
And never breathe a word about your loss;
If you can force your heart and nerve and sinew
To serve your turn long after they are gone,
And so hold on when there is nothing in you
Except the Will which says to them: "Hold on!"
If you can talk with crowds and keep your virtue,
Or walk with Kings – nor lose the common touch,
If neither foes nor loving friends can hurt you,
If all men count with you, but none too much;
If you can fill the unforgiving minute
With sixty seconds' worth of distance run,
Yours is the Earth and everything that's in it,
And – which is more – you'll be a Man, my son!

Rudyard KIPLING

JEI

Jei tu ramus, kada visi klejoja,
Pametę galvas, kaltina tave;
Tiki savim, kada kiti dvejoja,
Ir jų dvejonių nelaikai kalte;
Jei moki kantriai laukt ir nepavargti,
Už piktą šmeižtą nesiteist šmeižtu,
Nekenčiamas nekenčiančių nesmerkti
Ir nesidėt protingu nei geru;
Jei tavo svajos remiasi tikrove,
O mintys – ne vedliai, o palyda;
Jei tu, sutikęs Negandą ir Šlovę,
Gali bodėtis viena ir kita;
Jei kęst gali, kai tavo tiesą šventą
Dergliuoja niekšai, siekdami klastos,
Kai žlunga tai, kas sunkiai užgyventa,
Ir vėl pradėti viską iš pradžios;
Jei visa, ką anksčiau esi laimėjęs,
Gali lengva širdim ant kortos dėt,
Pralošt, vėl griebtis to, nuo ko pradėjęs,
Ir niekada po to nesigailėt;
Jei savo raumenų ir dvasios galią
Gali valdyti taip, kaip sumanai,
Ir nepalūžt, kai teturi tik Valią,
Kuri tau tyliai kužda "Privalai!";
Jei su minia gali būt sąžiningas,
O su karaliais – paprastas, kuklus;
Jei priešams ir draugams esi teisingas
Ir su tavim kiekvienas pagarbus;
Jei tu jauti, kaip greitai bėga Laikas
Ir jį matuot sekundėmis gali,
Tada tu būsi tikras Žemės vaikas,
Tada, sūnau, tu tapsi Žmogumi.

Vertė Lionginas PAŽŪSIS

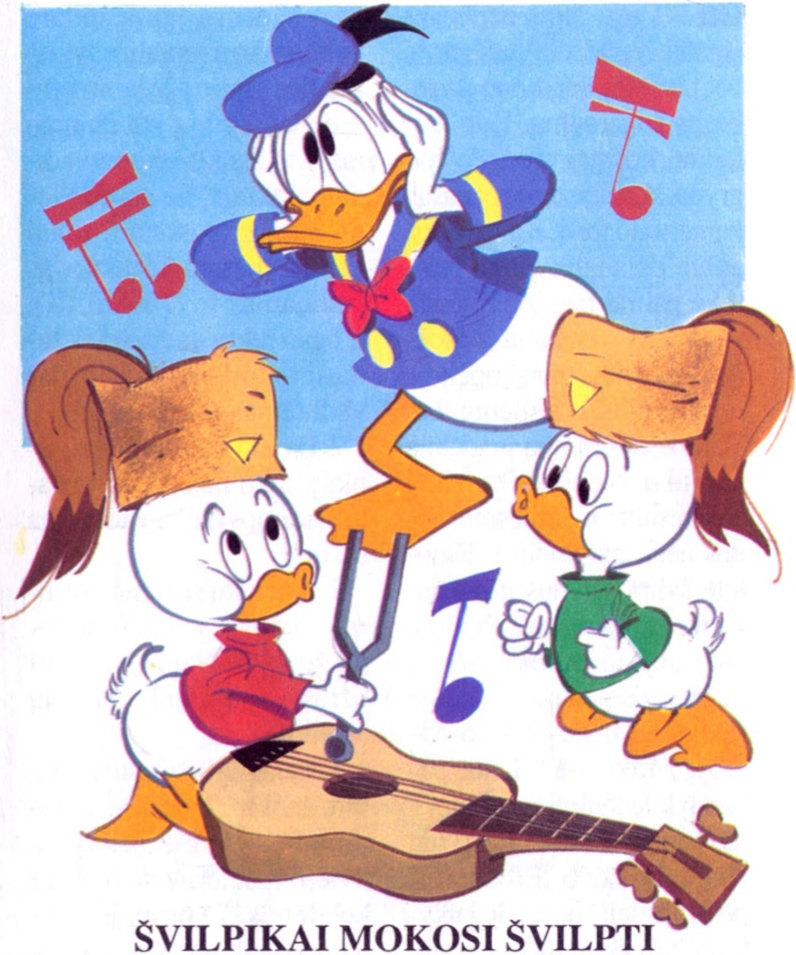
DIDŽIAUSIAS IŠ DIDŽIAUSIŲ

Turime galvoje boksą, žinoma, supersunkųjį svorį. Aukščiausias ir sunkiausias pasaulio čempionas buvo italų boksininkas Carnera. Jo ūgis buvo 204 cm, svoris tarp 115 ir 118 kg. Žemiau pateiktoje lentelėje matome, jog Casius Clay alias Muhammad Ali net penktoje vietoje.

Boksininkas	Ūgis cm	Svoris kg
Carnera	204	116
Willard	198	112
Bowe	196	107
Lewis	196	104
Clay	191	95
Braddock	187	85
Liston	187	96
Lois	186	90
Schmeling	185	87
Jeffries	184	95
Hart	184	83
Johnson	183	87
Sharkey	183	86
Bear	183	85
Johansson	183	88
Corbett	182	84
Charles	182	83
Walcott	182	86
Patterson	182	85
Tunney	181	83
Frazier	181	93
Dempsey	180	80
Marciano	180	83
Sullivan	178	85
Fitzsimmons	178	75
Burns	172	78

SUPERETIKETĖ

Įvairūs buteliai, stiklainiai ir indai, kuriuose laikomi skysčiai ar kitokia medžiaga, praktiniais sumetimais ir dėl bendros tvarkos turėtų būti su atitinkamais užrašais, nurodančiais indo turinį. Juos vadiname etiketėmis. Čia jums pravers mūsų patarimai: jeigu norite, kad popierinės etiketės ant butelių būtų nepralaidžios vandeniui, patrinkite jas kiaušinio baltymu ir karštu vandeniu. Užrašus rašykite tušu. Kad užrašas būtų atsparus drėgmei ir chemikalams, dar užtepkite ant jo skysto parafino sluoksnį. Indams, kuriuose laikomos rūgštys, geriau tinka pergamentinės etiketės. Tušu užrašytus užrašus pertepkite skaidriu laku, į kurį reikia įmaišyti šeštą dalį langų glaisto, penktą dalį benzino ir dešimtą dalį spirito. Gėlių vazonus ir klombas geriausia žymėti lentelėmis. Pasėtų augalų rūšį užrašykite tušu, sumaišytu su trupučiu kalio permanganato.

ŠVILPIKAI MOKOSI ŠVILPTI

Dabar patarsime jums, kaip išmokti švilpti be klaidingų tonų. Tam reikės kamertono. Švelniai paimkite jį dviem pirštais, kaip parodyta paveikslėlyje. Stuktelėkite viena kamertono šakute į stalą, o rutuliuku užsibaigiantį galą pridėkite prie užpakalinės gitaros lentos arba prie kokios nors kitos lentos. Įsiklausykite į garsą, kurį išleidžia kamertonas, ir pabandykite taip sušvilpti.

Gal iš karto jums nepavyks išgauti lygiai tokį patį garsą, bet po kelių bandymų pastebėsite pagerėjimą. Taip kartokite, kol pavyks sušvilpti gryną, skambų toną, panašų į kamertono toną. Kai pavyks, galite džiaugtis, jums pasisekė paimti pagrindinį toną, vadinamą kameriniu *a*. Skiemeninėje natų transkripcijoje *a* žymimas skiemeniu *La*. Tolimesnį pratimą pradėkite nuo to *a*. Stenkitės sušvilpti aukštesnius ir žemesnius tonus negu pagrindinis. Išmokite švilpti grynus ir pakankamai stiprius tonus. Pratimo pabaigoje turėtumėte mokėti švilpti visą muzikos gamą (Do–Re–Mi–Fa–Sol–La–Si–Do). Mokėsite? Tada pabandykite švilpti natų eilutę, pažymėtą skaitmeniu 10 (tai žinomo kanono „Broliai Kubo" pirmieji tonai), ir laikykitės taisyklingų intervalų. Jeigu jums pavyks atlikti ir šią užduotį, nusipirkite parduotuvėje kokių nors žinomų dainų natas ir treniruokitės bent po dvidešimt minučių kasdien.

1. Piešinyje pateikiama natų sistema, kurią sudaro penkios horizontalios lygiagrečios linijos ir keturi intervalai. Ant jų yra du natų rašymo ženklai, kurie vadinami raktais. Jie parodo tonų gamas. Aukštam tonui žymėti yra smuiko raktas, jis vadinamas ir *G* raktu (*A*), ir boso raktu vadinamas žemesnio tono raktas, jis dar vadinamas *F* raktu (*B*).

2. Dviem skersiniais brūkšniais (taktiniais) atskirta natų sistemos dalis, vadinama taktu.

3. Ant natų sistemos rašomos natos, t.y. grafiniai tonų ženklai. Natos gali būti užrašytos ant linijų arba jų tarpuose.

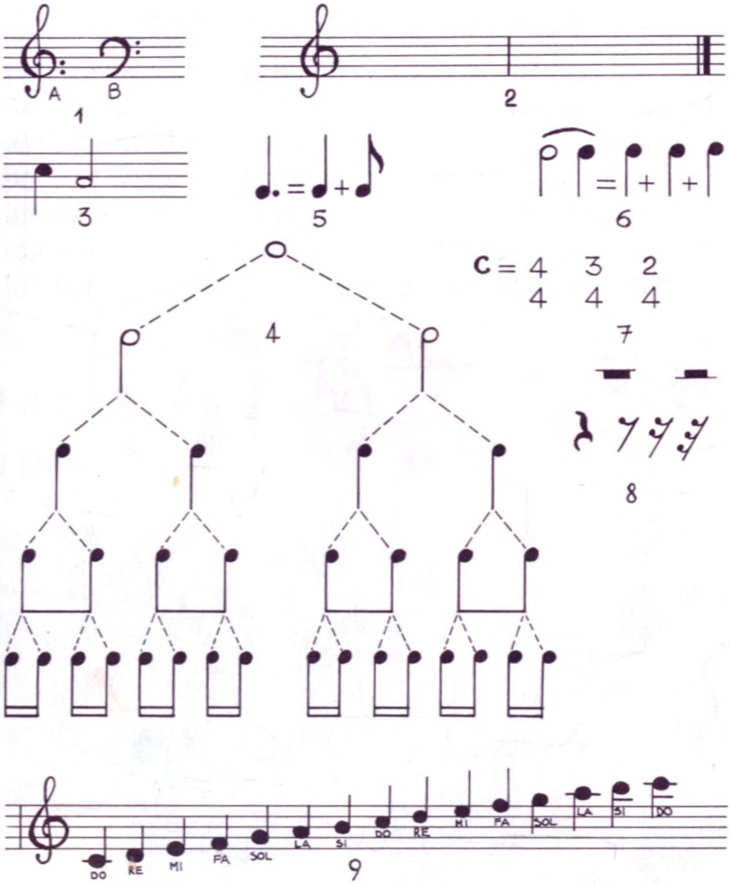
4. Tono ilgis žymimas atskiru ženklu. Tuščia vieta piramidės viršuje prilygsta dviem tuščioms natoms su kojelėmis. Ta pirmoji vadinama sveikąja nata, o kitos dvi pusinėmis. Kaip matyti iš piešinio, sveikoji nata lygi keturioms ketvirtinėms, aštuonioms aštuntinėms, šešiolikai šešioliktinių ir trisdešimt dviem trisdešimtantrinėms.

5. Taškas šalia natos pusantro karto ją pailgina.
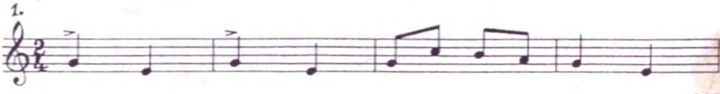
6. Dvi natos, sujungtos lankeliu, lygios jų ilgių sumai.

7. Trupmena šalia rakto žymi bendrą takto vertę. Ženklas *C* visada turi keturių ketvirtinių vertę.

8. Pauzės žymi laiką, kada negrojama. Gali būti pau-

1.

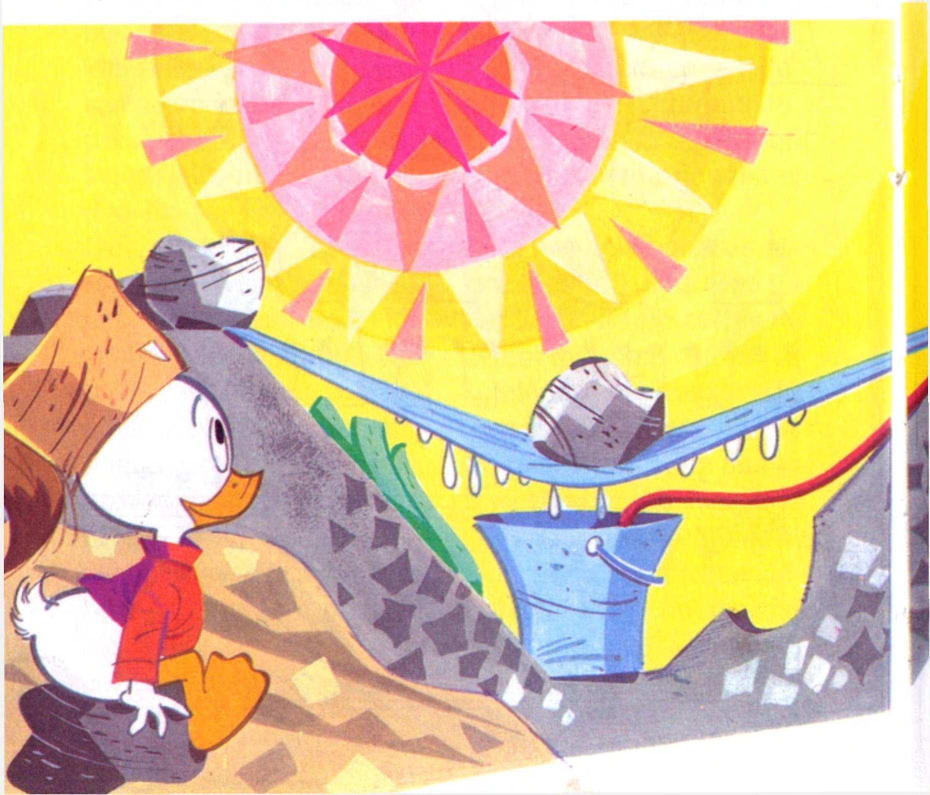
zė, atitinkanti sveikąją natą, pusinę, ketvirtinę ir t.t.

9. Taip išdėstytos natos natų sistemoje. Atskiri gamos tonai pažymėti skiemenimis.

10. Pirmieji „Brolių Kubo“ dainos taktai.

KAIP GAMTOJE GAUTI GERIAMOJO VANDENS?

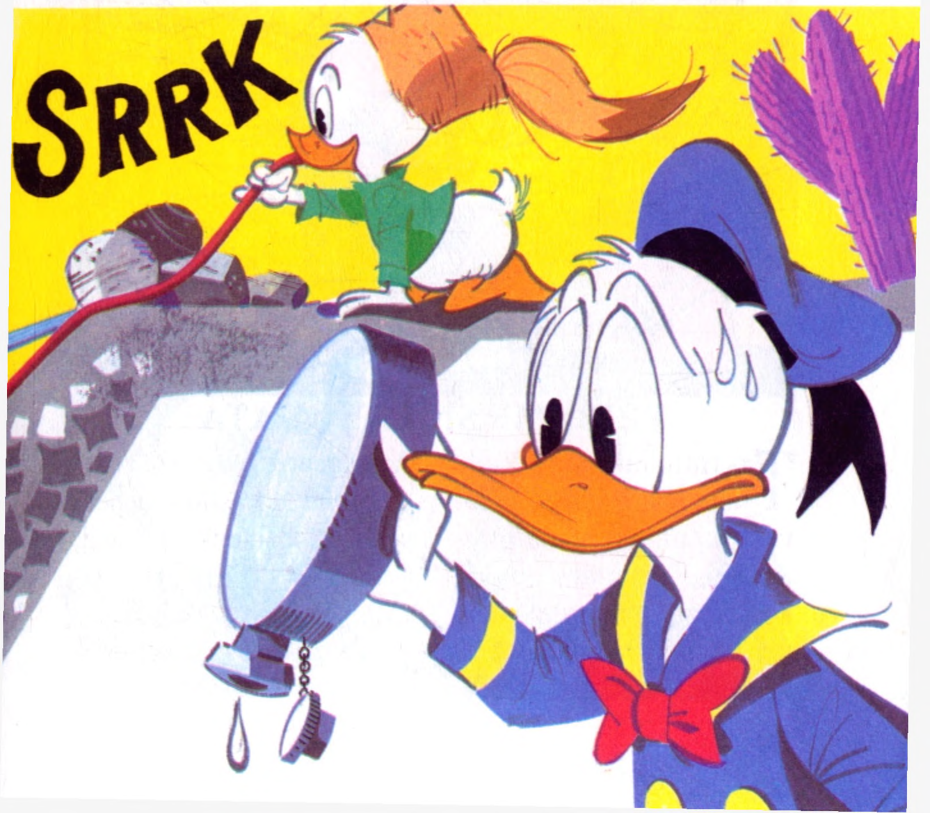
Jaunieji švilpikai labai gerai žino, kad ne kiekvienas šaltinis, su kuriuo jie klajodami gamtoje susiduria, tinka numalšinti troškuliui. Didelių abejonių kelia kiekviena upė ar upelis, esantis netoli gyvenamosios vietos arba tekantis per gyvenvietes ar ganyklas. Jokiais būdais netinka gerti stovintį vandenį. Turėtumėte vengti tokių šaltinių, kurie yra netoli atliekų krūvų, septikų,

pamazgų duobių, šiukšlynų ar mėšlynų (arčiau kaip per 50 m).

Ką daryti, jeigu jums reikia geriamojo vandens, bet nenorite rizikuoti savo sveikata? Pasistatykite saulės distiliacinį prietaisą. Iškaskite vieno metro skersmens ir pusės metro gilumo apversto kūgio formos duobę. Jos dugne pastatykite kibirą, nuo kurio šalia duobės išveskite ilgą guminę arba plastmasinę žarną. Duobę pridenkite permatomos dirbtinės medžiagos folija. Jums pakaks dviejų kvadratinių metrų. Ant folijos išilgai duobės kraštų uždėkite akmenį arba pripilkite molio (kad iš duobės nedingtų drėgmė) ir truputį grunto ar mažesnį akmenį padėkite į folijos vidurį viršum kibiro, kad folija įgautų piltuvo formą.

Veikiant saulės šilumai, iš drėgnos dirvos garuos vanduo ir lašų pavidalu su-

sikondensuos apatinėje folijos pusėje, tie lašai nutekės į kibirą. Tokiu būdu galima gauti pusantro litro vandens per dieną. Rekomenduojame duobę išsikasti patiems, nesinaudoti jau esančia kokia nors griova – jos sienų molis nebus pakankamai drėgnas ir gausite daug mažiau vandens. Distiliavimo prietaiso veiksmingumą padidinsite, jeigu ant duobės kraštų pridėsite į gabalus supjaustytų vandeningų augalų. Jeigu netoli jūsų yra abejotinas šaltinis, pripilkite iš jo vandens į duobę. Saulė pasistengs jį išdistiliuoti.

VERIAME SIŪLĄ Į ADATĄ

Tikriausiai jums kada nors reikėjo įverti į adatą storą siūlą ir niekaip nepasisekė. Patariame: paimkite ploną siūlą, sulenkite jį pusiau ir šitaip sudvigubintą įverkite į adatos auselę. Argi tai ne paprasta? Dabar paimkite storą siūlą ir perverkite per sulenktą plonąjį. Tada belieka patraukti plonąjį siūlą ir įtraukti juo storąjį į adatos auselę. Adatoje liko tik storas siūlas.

KAM TINKA ŠEPETYS?

Pavyzdžiui, batams. Tepalui užtepti geriausiai tinka nedidelis šepetukas su trumpa rankenėle. Batai blizginami švelniu šepečiu. Batų purvui nuvalyti patogiausias kietas šepetys su smailu galu.

Drabužiams valyti vartojamas ilgų ir švelnių šerių šepetys. Skrybėlėms – geriausiai švelnus šilko ar aksomo šepetys.

Priešingai – baltiniams šepetys nerekomenduojamas. Tik labai nešvarią šiurkščią medžiagą galima išvalyti švelniu šepečiu.

Apmušalams bute rekomenduojami apvalios formos, ilgų, švelnių šerių baltos spalvos šepečiai.

ŠALINAME RŪDIS

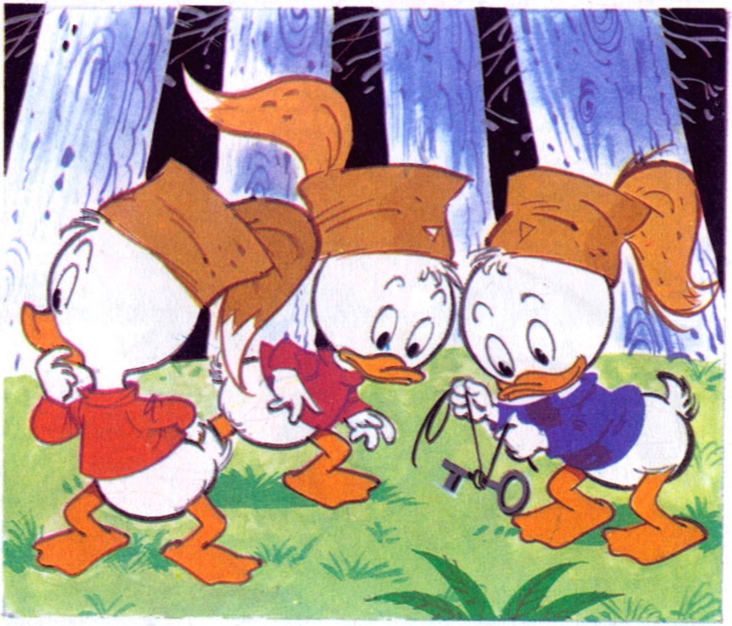
Rūdys yra didžiausias geležies ir plieno priešas. Tai galioja ir visiems iš jų pagamintiems daiktams.

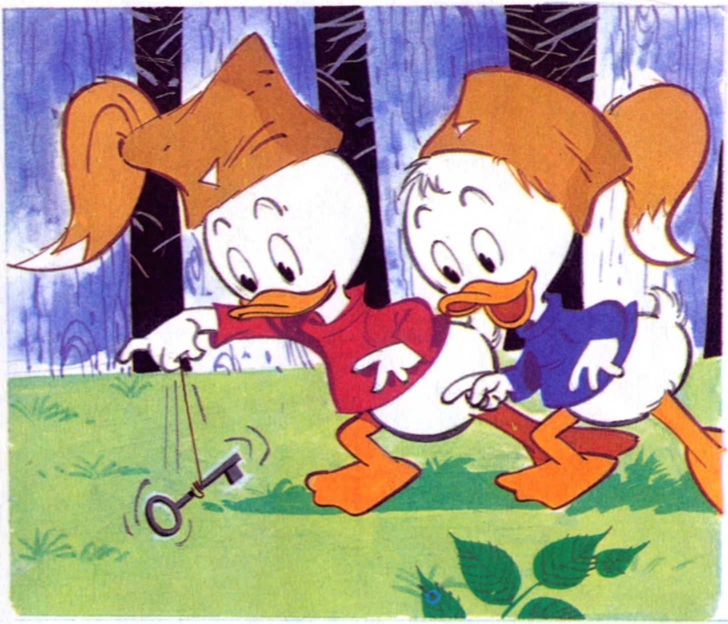

Joms pašalinti naudojamas švitrinis popierius. Bet ką daryti, jeigu norime pašalinti rūdis, nesubraižydami daikto? Siūlome du būdus. Pirmas, mokyklinis: patrinkite daiktą trintuku (geriau kietesniu). Antras, mokslinis: patrinkite surūdijusią dalį žibale pamirkytu skudurėliu (galite žibale ištirpinti parafino – 1 dalis parafino, 9 dalys žibalo). Palikite džiūti, o kitą dieną nuvalykite daiktą sausa vilnone skiaute. Ir rūdžių nebeliko!

KAIP ORIENTUOTIS GAMTOJE BE KOMPASO?

Jaunieji švilpikai nepameta galvos ir tokiose nemaloniose situacijose, kada pasiklysta miške ir

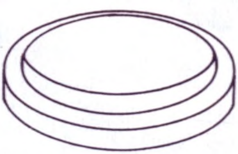
staiga prisimena, kad namie pamiršo kompasą. Toks dalykas Jaunajam švilpikui neatleistinas, bet ką padarysi, jeigu taip atsitinka. Ką gi daryti? Jums padės „stebuklinga" švytuoklė. Ji veikia tokiu pačiu principu kaip vytelė, kuria ieškoma vandens. Ją padaryti labai paprasta. Tam reikia siūlo arba virvutės, užteks ir batų raištelio, ir namų rakto. Pirmiausia atsipalaiduokite ir liaukitės galvoję apie nemalonią padėtį, į kurią patekote. Kai atsikratėte pašalinių minčių, imkite į rankas švytuoklę ir pradėkite labai atkakliai galvoti apie kelią į namus. Po valandėlės švytuoklė pradės judėti iš pradžių pamažu, nežymiai, o paskui vis greičiau ir aiškiau. Ji rodys vieną kryptį, kaip tik tą, kurios ieškote.

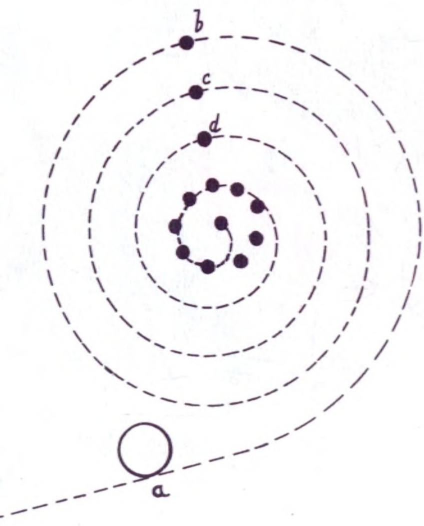

SOS

SIAMAS – RYTIETIŠKAS ŽAIDIMAS JAUNIESIEMS ŠVILPIKAMS

1683 m. Siamo karalius pasiuntė savo pasiuntinius į Prancūziją, kad pagerbtų Karalių Liudviką XIV. Atlikę jiems priklausančias pareigas, pasiuntiniai bendravo su dvariškiais, dalyvavo įvairiuose renginiuose. Ypač didelį entuziazmą jiems kėlė netoli Paryžiaus puikiose prancūzų bajorų rezidencijose organizuoti žaidimai. Svečiai iš užsienio išmoko iš šeimininkų įvairių žaidimų su sviediniais, mįslių, gūžynių. Atsilygindami jie išmokė paryžiečius vieno naujo žaidimo. Jis vadinosi Siamas ir buvo šiek tiek panašus į kėglius, tik vietoj rutulio naudojamas skritulys. Žaidimas visiems labai patiko ir Prancūzijoje bajorų dvaruose ilgai buvo žaidžiamas. Pamėginkite jį pažaisti ir jūs. Tam reikia truputį laisvo ploto, kėglių (galite panaudoti ir kokio nors žaidimo figūrėles) ir medinio skridinėlio, kurį galite pasidaryti patys. Žaidimo vietoje nubrėžkite kreida spiralę, kokią matote piešinyje. Jos didumas priklausys nuo turimo ploto ir kėglių didumo. Kėglius, kurių pagrindas dviejų centimetrų skersmens, atitinka vieno metro skersmens spiralė. Žaidimui reikia mažiausiai devynių kėglių, geriausias skaičius trylika.

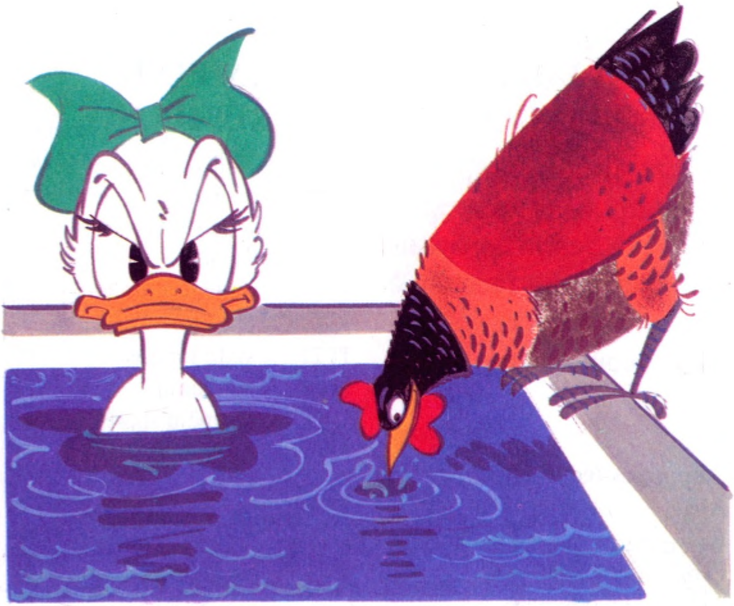
Kėglius išdėstykite taip, kaip parodyta piešinyje – devynis apskritime, vieną viduryje, o kitus tris šalia apskritimo, taip, kad su centriniu kėgliu sudarytų tiesiąją. Skridinį kėgliams mušti padarykite iš kietesnio medžio. Turėtų būti maždaug trijų centimetrų storio. Reikia jį taip išpjauti, kad jo šonų apskritimai nebūtų vienodi. Vieno šono skersmuo turi būti truputį mažesnis negu kito. Be to, skridinio mažesnio šono skersmuo yra tris kartus didesnis negu kėglio pagrindo skersmuo. Kai mesite tokį skridinį, jis judės ne tiesiąja, bet spirale.

Žaidėjas meta skridinį nuo taško *A* ir už kiekvieną numuštą kėglį užsirašo tiek taškų: 1 tašką už numuštą kėglį apskritime, 3 taškus už kėglį, pastatytą netoli centro (taške *B*), 4 taškus už kėglį taške *C* ir 5 taškus už kėglį taške *D*. Centrinis kėglis, vadinamas Siamu, vertas 9 taškų. Žaidimo pradžioje žaidėjai nustato taškų skaičių. Laimi žaidėjas, kuris pirmas pasiekia tą skaičių. Tačiau dėmesio! Kas nustatytą skaičių viršija, iškrinta iš žaidimo. Kas numuša kėglį Siamą, be devynių taškų gauna dar vieną tašką papildomai. Kai žaidėjui pasiseka numušti visus kėglius (įskaitant ir Siamą), jis gauna priklausomą taškų skaičių (30), bet netenka vieno metimo.

VIRKIME VANDENS VONELĖJE

Kalbėsime apie tai, kaip išvirti kokį nors valgį be tiesioginio kontakto su ugnimi. Šis būdas naudojamas ruošiant ne tik valgį, bet ir kitas medžiagas. Jis tinka virtuvėje, gaminant patiekalą, kuris lengvai prisvyla, taip pat ir dirbtuvėje, norint išvirti klijų.

Paimkite kokį nors didesnį indą, pripilkite ligi pusės vandens ir pastatykite ant ugnies. Į jį įstatykite mažesnį indą su maistu ar kitokia medžiaga, kurią norite virti ar pašildyti. Kadangi vandens temperatūra pasiekia 100°C ir aukščiau nepa-

kyla, virinimas vandens voneléje patogus pieno pasterizavimui, nes neprarandama naudingų medžiagų.

KAM REIKALINGI GERI PELAI

Būkite ramūs, nesupainiojome jūsų su vištomis. Pelai reikalingi ne tik kaip pašaras naminiams gyvuliams, bet kartais gali tikti ir švilpikams. Šilti pelai turi tokią savybę, kad sugeria riebalus. Jais, pavyzdžiui, galima išvalyti lošimo kortas, pirštines arba plaukų šukavimo šepetį. Sausų pelų galite užsibarstyti ant galvos. Ne, nebijokite, siūlome taip padaryti tada, kai norėsite išsiplauti plaukus be šampūno. Lengvai įtrinkite juos į plaukus ir, palaukę pusvalandį, iššukuokite kietu, truputį sudrėkintu, šepečiu. Pelų nuoviras yra puiki minkštinimo priemonė švelnios odos dirbiniams, naudojamas rankogaliams, elastiniams apraišalams, kojinėms ir šilkinėms skarelėms valyti.

OLIMPINIŲ IR NEOLIMPINIŲ FEDERACIJŲ SANTRUMPOS

Jeigu domitės sportu, jums pravers tolimesnės eilutės. Pateikiame rinktines sporto šakų federacijų santrumpas. Kai kurios iš jų labai žinomos, kitos truputį mažiau.

Olimpinės federacijos

AIBA – boksas
FEJ – jojimas
FIBA – krepšinis
FIE – fechtavimas
FIFA – futbolas
FIG – gimnastika
FIH – lauko riedulys
FIL – rogučių sportas
FILA – imtynės
FINA – plaukimas
FISA – buriavimas
FISI – slidinėjimas
FIVB – tinklinis
IAAF – lengvoji atletika
ICF – irklavimas
IHF – rankinis
IHF – ledo ritulys
IJF – dziudo
ISU – dailusis čiuožimas
ITF – tenisas
ITTF – stalo tenisas
IWF – sunkumų kilnojimas
UCI – dviračių sportas
UIT – šaudymas

Neolimpinės federacijos

CMAS – nardymas
FAI – skraidymas ir parašiutizmas
FIQ – kėgliai
FIRA – regbis
FIT – tramplynas
IFSA – sportinė akrobatika
IOF – orientavimosi sportas
ISF – softbolas
IWSF – vandens slidžių sportas
UIM – motorlaivių sportas
WAGC – golfas
WUKO – karate

SUTARTINIAI AUTOMOBILIŲ ŽENKLAI VALSTYBĖMS ATPAŽINTI

Ženklai, kuriuos čia pateikiame, pripažinti Jungtinių Tautų Organizacijos. Vienu metu buvo svarstomi pasiūlymai taip suvienyti automobilių atpažinimo ženklus, kad kiekviena valstybė turėtų ženklą tik iš dviejų raidžių.

Afrika

Alžyras	DZ
Beninas	DY
Botsvana	RB
Burundis	RU
Egiptas	ET
Gambija	WAG
Gana	GH
Pietų Afrikos respublika	ZA
Kenija	EAK
Kongas	RCB
Lesotas	LS
Liberija	LB
Libija	LAR
Lietuva	LT
Malavis	MW
Malis	RMM
Marokas	MA
Mauritanija	RIM
Maurikijus	MS
Namibija	SWA
Nigeris	NIG
Nigerija	WAN
Dramblio kaulo krantas	CI
Rodezija	RSR
Ruanda	RWA
Senegalas	SN
Seišėliai	SY
Siera Leone	WAL
Centrinės Afrikos respublika	RCA
Svazilendas	SD
Tanzanija	EAT
Togas	TG
Tunisas	TN
Uganda	EAU
Zairas	ZR
Zambija	Z

Australija

Australija	AUS
Fidžis	FJI
Naujoji Zelandija	NZ
Samoa	WS

Amerika

Argentina	RA
Bahamai	BS
Barbadas	BDS
Belizas	BH
Brazilija	BR
Dominikos Respublika	DOM
Ekvadoras	EC
Grenada	WG
Gvatemala	GCA
Gviana	GUY
Haitis	RH
Olandijos Antilų salos	NA
Čilė	RCH
Jamaika	JA
Kanada	CDN
Kolumbija	CO
Kostarika	CR
Kuba	C
Meksika	MEX
Nikaragva	NIC
Panama	PA
Paragvajus	PY
Peru	PE
Jungtinės Amerikos Valstijos	USA
Surinamas	SME
Santa Luizija	WL
Santa Vinsentas	WV
Trinidadas ir Tobagas	TT
Urugvajus	U
Venesuela	YV

Azija

Afganistanas	AFG
Bachreinas	BRN
Birma	BUR
Brunėjus	BRU

Filipinai	RP
Honkongas	HK
Indija	IND
Indonezija	RI
Iranas	IR
Irakas	IRQ
Izraelis	IL
Japonija	J
Jemenas	ADN
Jordanija	HKJ
Kombodža	K
Kipras	CY
Korėja	ROK
Kuveitas	KWT
Laosas	LAO
Libanas	RL
Malaizija	MAL
Pakistanas	PAK
Sirija	SYR
Šri Lanka	CL
Tailandas	T
Taivanas	RC
Turkija	TR
Vietnamas	VN
Europa	
Albanija	AL
Andora	AND
Belgija	B
Bulgarija	BG
Čekijos respublika	CZ
Danija	DK
Suomija	SF
Prancūzija	F
Gibraltaras	GBZ
Olandija	NL
Airija	IRL
Islandija	IS
Italija	I
Lichtenšteinas	FS
Liuksemburgas	L
Vengrija	H
Malta	M
Monakas	MC
Vokietija	D
Norvegija	N
Lenkija	PL
Portugalija	P
Austrija	A
Rumunija	R
Graikija	GR
San Marinas	RSM
Slovakija	SK
Ispanija	E
Švedija	S
Šveicarija	CH
Vatikanas	V
Didžioji Britanija	GB

NENORINTYS PARUDUOTI

Turime galvoje sidabrinius daiktus, kurie ore oksiduojasi ir įgauna rudą spalvą. Jai pašalinti galime naudoti specialius preparatus arba paprastą vandenį, įlašinus kelis lašus amoniako. Kai rudos dėmės ir tamsi danga išnyks, daiktą nuplaukite ir nušluostykite švelniu medvilniniu audiniu. Kad daiktas būtų visiškai sausas, ištrinkite vilnone medžiaga.

KAIP SUMAŽINTI SENELIUI PILVĄ

Pastatykite senelį, dėdę ar vyresnįjį brolį prieš langą arba prieš veidrodį. Ne dėl to, kad langas ar veidrodis sumažins didelį pilvą, bet sudarys tinkamą foną. Kad jūsų pasirinktas asmuo pats sumažintų pilvą, jis turi daryti pilvo raumenų įtraukimo pratimą: pilvą įtraukti, pilvą išpūsti, pilvą įtraukti, pilvą išpūsti ir taip toliau… Liemuo tiesus, rankos laisvai nuleistos. Nepamirškite laikytis ritmo. Tą pratimą galite pasiūlyti daryti senelei, mamai, tėtei ar net jaunai sesutei. Jį galima daryti bet kuriuo metu tramvajuje, mokykloje, raštinėje. Būsite nustebinti šio pratimo rezultatais – pilvas kasdien mažės. Suprantama, pratimą gali daryti ir tie, kas neturi keb-

lumų su pilvu. Atlikdami dešimt ar dvidešimt pratimų per dieną, jie atrodys sveiki ir jauni.

ŽYMIAUSIŲ ORO TRANSPORTO BENDROVIŲ ŽENKLAI

Kas buvo oro uoste, gerai žino, jog ant kiekvieno lėktuvo yra užrašas, nurodantis bendrovę, kuriai jis priklauso. Kad kitą kartą galėtumėte geriau orientuotis, pateikiame žymiausių oro transporto bendrovių sąrašą

su pavadinimais valstybių, kuriose tos bendrovės yra.

AERLINGUS – Airija
AEROFLOT – Nepriklausomų valstybių sandrauga
AIRCANADA – Kanada
AIRFRANCE – Prancūzija
AIRINDIA – Indija
ALITALIA – Italija
BRITISH AIRWAYS – Didžioji Britanija
ČSA – Čekijos respublika
ELALISRAEL – Izraelis
IBERIA – Ispanija
JAL – Japonija
K.L.M. – Olandija
LUFTHANSA – Vokietija
OLYMPIC AIRWAYS – Graikija
DELTA AIRLINES – JAV
QUANTAS – Australija
SABENA – Belgija
SAS – Švedija
SOUTHAFRICAN – Pietų Afrikos respublika
SWISSAIR – Šveicarija
TATRAAIR – Slovakija
T.W.A. – JAV
VARIGAIRLINES – Brazilija

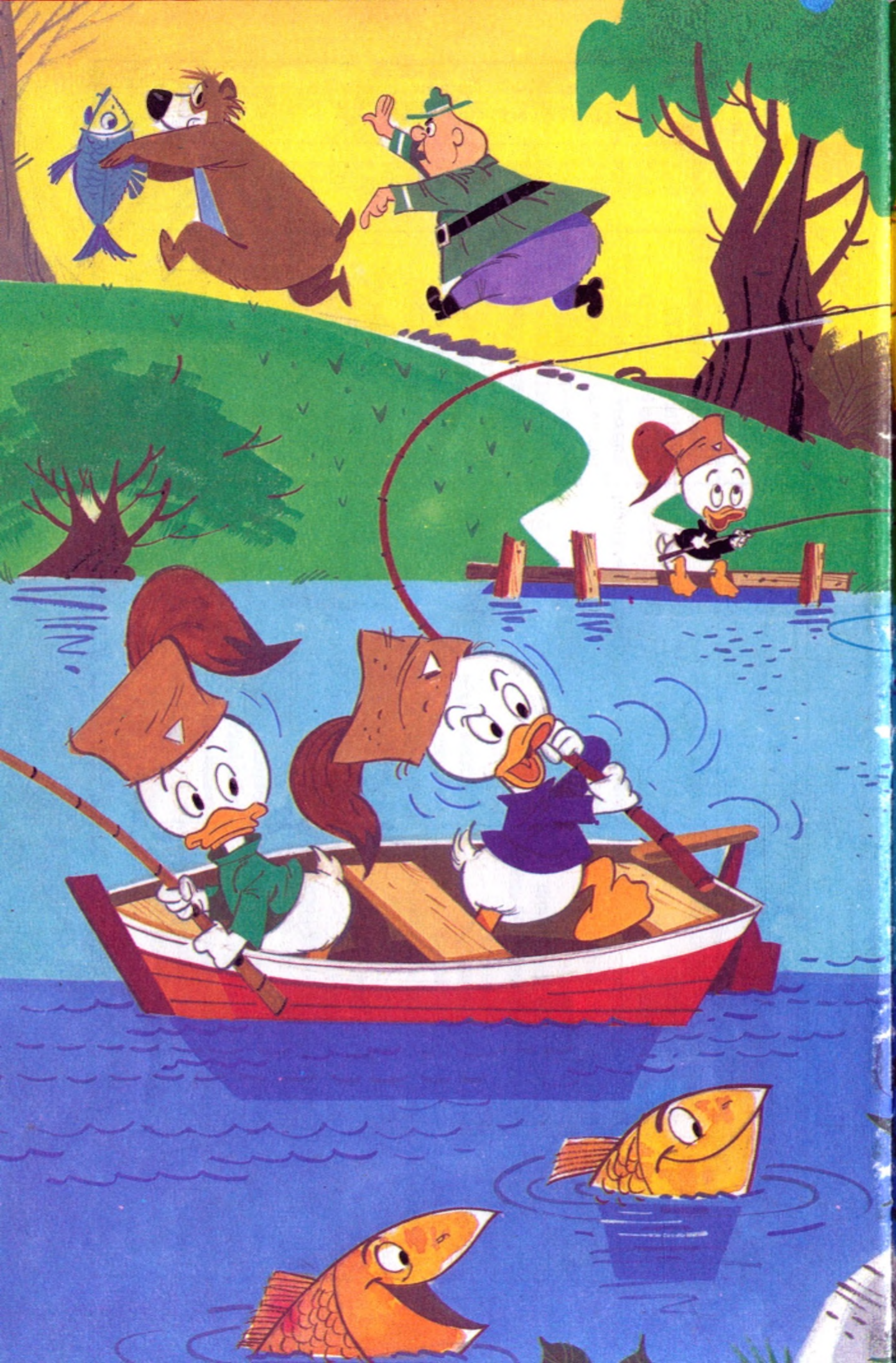

AR ŽINOTE, KAD...

Indijos pinigai vadinami rupijomis? Ir kad Suomijoje vartojamos trys valstybinės kalbos? Smalsuoliams, kurie mėgsta palyginti įvairius duomenis, pateikiame kai kurių įdomių faktų apžvalgą

Šalis	Piniginis vienetas	Valstybinė kalba	Labiausiai paplitusios religijos (gyventojų procentas)	Vidutinė gyvenimo trukmė	
				vyrų	moterų
Airija	Airijos svaras = 100 pensų	airių, anglų	Romos katalikų (93)	71,5	76,9
Argentina	australas = 1000 pesų	ispanų	Romos katalikų (92,8)	67	74
Australija	Australijos doleris = 100 centų	anglų	protestantų (46,9)	73	79,5
Austrija	šilingas = 100 grošų	vokiečių	Romos katalikų (84,3)	72,1	78,8
Belgija	Belgijos frankas = 100 santimų	flamandų, prancūzų, vokiečių	Romos katalikų (90)	70,0	76,8
Bulgarija	levas = 100 stotinkų	bulgarų	provoslavų (26,7)	68,2	74,4
Brazilija	kruzeiras = 100 sentavų	portugalų	Romos katalikų (87,8)	62	67,6
Danija	Danijos krona = 100 ėrių	danų	liuteronų (90,6)	71,8	77,7
Didžioji Britanija	svaras = 100 pensų	anglų	anglikonų (56,8)	72	77,5
Egiptas	Egipto svaras = 100 piastrų	arabų	islamo sumitai (94,1)	59	62,1
Etiopija	byras = 100 centų	amharų	krikščionių (52,2)	39,5	42,6
Graikija	drachma = 100 leptų	graikų	provoslavų (97,6)	72,2	76,4
Indija	rupija = 100 paisų	anglų	induistai (82,6)	58,1	59,1
Ispanija	peseta = 100 santimų	ispanų	Romos katalikų	73,6	79,7
Izraelis	šekelis = 100 agoratų	hebrajų	žydų (81,7)	73,3	77
Japonija	jena = 100 senų	japonų	sintoizmo, budizmo	75,9	82,1
Jordanija	Jordanijos dinaras = 1000 filių	arabų	islamo (93)	65	68,8
JAV	doleris = 100 centų	anglų	protestantų (41,1)	72	78,8
Kanada	Kanados doleris = 100 centų	anglų, prancūzų	Romos katalikų	72,9	79,8

Šalis	Piniginis vienetas	Valstybinė kalba	Labiausiai paplitusios religijos (gyventojų procentas)	Vidutinė gyvenimo trukmė	
				vyrų	moterų
Kenija	Kenijos šilingas = 100 centų	suahili, anglų	krikščionių (73)	56,5	60,5
Kinija	juanis = 100 finių	kinų	netikinčiųjų (59,2)	68,1	71
Lenkija	zlotas = 100 grošų	lenkų	Romos katalikų (95)	66,8	75,2
Liuksemburgas	Liuksemb. frankas = 100 santimų	prancūzų, vokiečių, liuksemburgiečių	Romos katalikų (93)	70,6	77,9
Marokas	dirhamas = 100 frankų	arabų	islamo, sunitų (98,7)	59,1	62,5
Meksika	pesa = 100 sentavų	ispanų	Romos katalikų (92,6)	67,8	73,9
Norvegija	Norvegijos krona = 100 ėrių	norvegų	liuteronų (87,9)	72,8	79,6
Olandija	Olandijos guldenas = 100 centų	olandų	Romos katalikų (36)	73,5	80,1
Pietų Afrikos respublika	randas = 100 centų	afrikiečių, anglų	krikščionių (78,1)	57,5	63,5
Portugalija	eskudas = 100 centarų	portugalų	Romos katalikų (94,5)	70	76,9
Prancūzija	frankas = 100 santimų	prancūzų	Romos katalikų (76,4)	71,6	79,8
Rumunija	lėja = 100 banių	rumunų	provoslavų (80)	67	72,6
Rusija	rublis = 100 kapeikų	rusų	provoslavų	64,8	74,4
Suomija	markė = 100 penių	suomių, švedų, lapių	liuteronų (88,9)	70,7	78,7
Šri Lanka	Šri Lankos rupija = 100 centų	sinhalų	budizmo (63,3)	68,4	72,6
Švedija	Švedijos krona = 100 ėrių	švedų	protestantų (88,9)	74,2	80,2
Šveicarija	Šveicarijos frankas = 100 rapų	vokiečių, prancūzų, italų	Romos katalikų (47,6)	73,8	80,5
Tailandas	bahtas = 100 satangų	tailandiečių	budizmo (95)	63,2	67,3
Tanzanija	Tanzanijos šilingas = 100 centų	suahili, anglų	krikščionių (34)	51,3	54,7
Tunisas	dinaras = 1000 milimų	arabų	islamo (99,4)	64,6	66,1
Turkija	Turkijos lira = 100 kurušų	turkų	islamo, sunitų (99,2)	62,5	65,8
Vengrija	forintas = 100 filerų	vengrų	Romos katalikų (62,4)	66	74
Vokietija	markė = 100 pfenigių	vokiečių	protestantų (47,2)	duomenų	nėra

PASAULIO AUTOMOBILIŲ KLUBŲ ŽENKLAI

Automobilių klubai yra organizacijos, kurios savo nariams teikia kvalifikuotą techninę bei turistinę pagalbą ir prisideda prie automobilizmo raidos šalyse, kuriose turi savo būstines. Pirmas automobilių klubas buvo įkurtas 1890 m. Monako kunigaikštystėje.

PIETŲ AFRIKOS RESPUBLIKA

BELGIJA

BOLIVIJA

BRAZILIJA

ŠRI LANKA

ČILĖ

KIPRAS

DANIJA

EKVADORAS

ETIOPIJA

ARGENTINA AUSTRALIJA AUSTRIJA

BULGARIJA KANADA SLOVAKIJA

KOLUMBIJA PIETŲ KORĖJA KOSTARIKA

SUOMIJA PRANCŪZIJA VOKIETIJA

VOKIETIJA

JAPONIJA

JORDANIJA

IRANAS

AIRIJA

ISLANDIJA

LIBANAS

LIBIJA

LIUKSEMBURGAS

NORVEGIJA

OLANDIJA

PERU

DIDŽIOJI BRITANIJA

GRAIKIJA

INDIJA

ITALIJA

KUVEITAS

MADAGASKARAS

MEKSIKA

MONAKAS

LENKIJA

PORTUGALIJA

RUMUNIJA

ISPANIJA JAV ŠVEDIJA

TEGYVUOJA OKSIDAS!

Oksidas, tiksliau sakant, vandenilio peroksidas, yra labai naudinga cheminė medžiaga (jo cheminė formulė H_2O_2) ir Jaunasis švilpikas turėtų žinoti, kada ir kaip jį naudoti.

Iš nosies bėga kraujas: vatos gumulėlį pamirkykite vandenilio perokside, pridėkite prie nosies ir pirštais užspauskite šnerves.

Gerklės skalavimas: į drungno virinto vandens stiklinę įpilkite arbatinį šaukštelį vandenilio peroksido ir skalaukite.

Prieš infekciją: vandenilio peroksidas taip pat tinka suskerdėjusioms lūpoms tepti ar nuo vabzdžių įgėlimo.

Atnaujinimas: jei norite balto šilko drabužiui grąžinti buvusią spalvą, pakanka gerai išskalauti vandenyje, prieš tai įpylus keletą lašų vandenilio peroksido ir pakabinti pavėsyje.

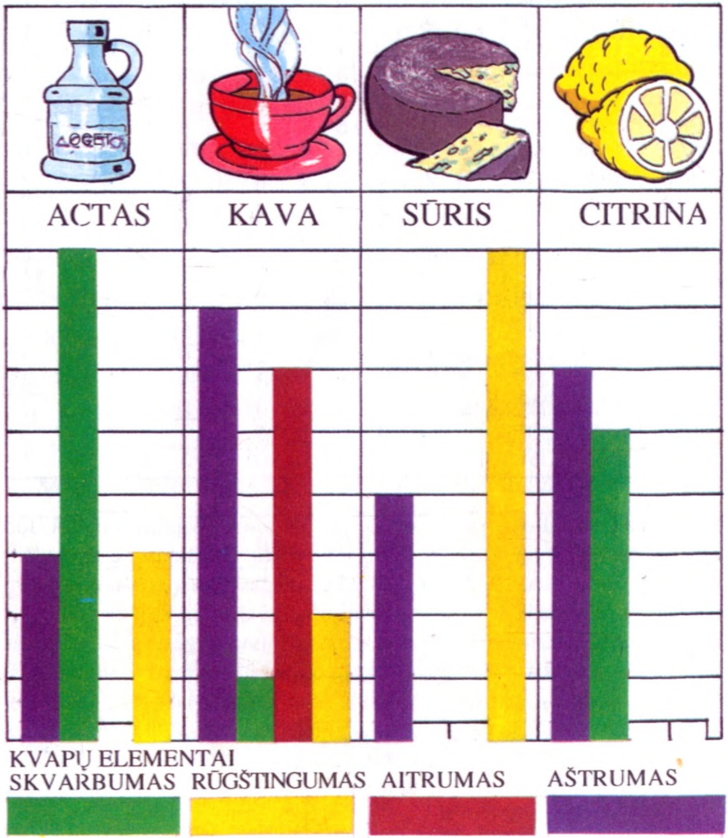
KVAPAI

Įvairūs kvapai teikia pasauliui aplink mus tikrų stebuklų. Įvairių kombinacijų būdu susidaro apie 2500 cheminių medžiagų. Kasdieniniame gyvenime kvapai skiriasi keturiomis pagrindinėmis savybėmis: skvarbumu, rūgštingumu, aitrumu ir aštrumu.

Kiekvienas iš tų sudėtinių elementų vertinamas pagal specialią skalę su skaitmenimis nuo 0 iki 8.

TURKIJA VENGRIJA

Kad geriau įsivaizduotumėte, pateikiame lentelę, kuri parodo, kaip atskiri elementai atstovauja keturiems skirtingiems produktams.

UNIVERSALUSIS KALENDORIUS

Lentelė A: metai			Lentelė B: mėnesiai											
1900–1980			Sausis	Vasaris	Kovas	Balandis	Gegužė	Birželis	Liepa	Rugpjūtis	Rugsėjis	Spalis	Lapkritis	Gruodis
–	1925	1953	4	0	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2
–	1926	1954	5	1	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3
–	1927	1955	6	2	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4
1900	1928	1956	0	3	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6
1901	1929	1957	2	5	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0
1902	1930	1958	3	6	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1
1903	1931	1959	4	0	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2
1904	1932	1960	5	1	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4
1905	1933	1961	0	3	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5
1906	1934	1962	1	4	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6
1907	1935	1963	2	5	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0
1908	1936	1964	3	6	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2
1909	1937	1965	5	1	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3
1910	1938	1966	6	2	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4
1911	1939	1967	0	3	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5
1912	1940	1968	1	4	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0
1913	1941	1969	3	6	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1
1914	1942	1970	4	0	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2
1915	1943	1971	5	1	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3
1916	1944	1972	6	2	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5
1917	1945	1973	1	4	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6
1918	1946	1974	2	5	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0
1919	1947	1975	3	6	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1
1920	1948	1976	4	0	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3
1921	1949	1977	6	2	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4
1922	1950	1978	0	3	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5
1923	1951	1979	1	4	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6
1924	1952	1980	2	5	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1

Apskaičiuoti dieną, kurią gimėte, yra dar vienas paprastas būdas. Juo gali pasinaudoti ir tie, kurie gimė po 1980 metų. Paaiškinsime pavyzdžiu žmogaus, kuris gimė 1972 m. spalio 22 d.: a) paskutinių gimimo metų du skaičius padalykite iš 4 (kuris yra konstanta, t.y. tas pats visiems): 72 : 4 = 18. Liekana nesiskaito; b) dabar atraskite atitinkamo mėnesio skaičių: sausis 1, vasaris 4, kovas 4, balandis 0, gegužė 3, birželis 5, liepa 0, rugpjūtis 3, rugsėjis 6, spalis 1, lapkritis 4, gruodis 6. Mūsų atveju spalis atitinka skaičių 1; c) dabar sudėkite šiuos skaičius: gimimo metų paskutinius du skaičius (72), dalmenį a) punkte (18), mėnesio skaičių (1) ir gimimo dieną (22): 72 + 18 + 1 + 22 = 113; d) Paskutinę sumą padalykite iš kitos konstantos, šį kartą

iš septynių: 113 : 7 = 16 (liekana 1); e) kaip tik ši liekana mus ir domina. Pagal ją galite išsiaiškinti dieną, kurią gimėte: sekmadienis – 1, pirmadienis – 2, antradienis – 3, trečiadienis – 4, ketvirtadienis – 5, penktadienis – 6, šeštadienis – 7.

Liekana atitinka sekmadienį. Vadinasi, 1972 10 22 buvo sekmadienis. Šitas būdas turi vieną nepatogumą – kai pabaigoje jūs negausite liekanos, niekada nesužinosite, kurią dieną gimėte. Nebent mama pasakytų.

LAIMINGA DIENA...

Be abejonės, tai diena, kurią gimėte. Tačiau tikriausiai pastebėjote, kad būna kitų dienų, kada dvasiškai jaučiatės geriau negu fiziškai, jums šypsosi laimė, viskas sekasi, esate nuovokesnis, pagaliau jums atrodo, kad esate ir šaunesnis. Paprasčiausiai jaučiate, kad tai „jūsų“ diena. Dažnai taip atsitinka, kad toji savaitės diena yra ta, kurią jūs gimėte. Gerąsias ir ne tokias geras jūsų charakterio puses galima nustatyti pagal dieną, kada atėjote į pasaulį. Mūsų universalus kalendorius padės jums nustatyti savaitėje savo laimingą dieną, kada gimėte. Kaip tai geriausia padaryti, paaiškinsime pavyzdžiu: Marius gimė 1963 m. birželio 20 d. Lentelėje A suraskite reikiamus metus (1963). Lentelėje B – gimimo mėnesį (birželį). Atitinkamo gimimo mėnesio stulpelio susikirtime su gimimo metų eilute surasite skaičių – Mariaus atveju tai yra 6. Tą skaičių pridėkite prie jūsų gimimo dienos (Mariaus 20 + 6 = 26). Lentelėje C suraskite, kuriai savaitės die-

Lentelė C: savaitės dienos

Sekmadienis	1	8	15	22	29	36
Pirmadienis	2	9	16	23	30	37
Antradienis	3	10	17	24	31	38
Trečiadienis	4	11	18	25	32	39
Ketvirtadienis	5	12	19	26	33	40
Penktadienis	6	13	20	27	34	
Šeštadienis	7	14	21	28	35	

nai atitinka suma (26). Taigi Marius gimė ketvirtadienį. Dabar tereikia perskaityti, kokie žmonės gimę ketvirtadienį ir kokią reikšmę ta diena gali turėti Mariui. Gimėte kitą dieną? Nesvarbu, pateiksime čia visų savaitės dienų charakteristikas.

Pirmadienis. Romantikai, svajotojai, plačių interesų ir turtingos fantazijos žmonės. Pirmadienį gimę yra Mėnulio įtakoje. Labai aktyvūs, turi daug idėjų. Jie kupini entuziazmo, tačiau kartais menka pastabėlė sutrikdo jiems ramybę. Tačiau nebijokite, vėl pakaks smulkmenos pakilti į žvaigždes. Kartais jie būna melancholiški. Kai kada atrodo nepastovesni negu iš tikrųjų yra. Žmonėms, gimusiems pirmadienį, patariame nešioti sidabrinį amuletą.

Antradienis. Galima sakyti, jog tai mokslininkų diena, diena, kada atskleidžiamos medicinos paslaptys. Dievybė – Marsas, karo dievas. Tuoj pat reikia paaiškinti, kad vyksta kovos mokslo ir žmogiškumo lauke. Iš tikrųjų antradienį gimę žmonės labai pasiaukojantys. Jie mąstantys ir išmintingi kaip drambliai. Ir atmintį turi kaip drambliai. Su tuo, kas su jais nepagarbiai pasielgia, niekada daugiau nesusitiks. Jie tobulai moka slėpti savo jausmus, atrodo, kad ant veido turi neperžvelgiamą kaukę. Pasiryžę didelei meilei ir kančiai. Talismanas – chalcedonas, mineralas, kuris atneša laimę.

Trečiadienis. Šios dienos globėjas – prekybos, taip pat vagių ir šnipų dievas Merkurijus. Gimusiems

trečiadienį jis stengiasi įteigti protingas ir išradingas mintis, kurios visų pirma tarnauja didelių turtų siekimui. Dažnai tai galvoti, šalto proto, netgi ciniški žmonės. Turi didelį polinkį lošimams, ypač azartiškiems. Išloš ar praloš – ne tas jiems svarbu. Lengvai rizikuoja. Varžovus visada nugali. Visose srityse, ne tik lošimuose. Tinkamas talismanas – lošimo kauliukas, ypač dramblio kaulo arba sidabrinis.

Ketvirtadienis. Gimusieji ketvirtadienį yra Jupiterio, dievų valdovo, numylėtiniai. Didelių užmojų, aistringas ir ypač galingas valdovas. Tą dieną gimusiems asmenims įdiegia entuziazmą ir sugebėjimus. Tai malonūs žmonės, viskuo domisi ir linkę aukotis viskam. Atkakliai priešinasi bet kokioms kliūtims, siekia sėkmės sau ir savo bičiuliams. Mėgsta žvėrelius, sportą, keliones. Nuoširdžiai bendrauja su žmonėmis. Sėkmė juos lydi todėl, kad sugeba maksimaliai atsiduoti studijoms ar darbui. Jų talismanas galėtų būti mažas plaktukas.

Penktadienis. Tai diena, kada gimsta gražūs, protingi ir jautrūs žmonės, kurie mėgsta muziką ir apskritai meną. Veneros globojamieji apdovanoti spiritistiniais gabumais, juos traukia astronomija, astrologija, okultizmas, religinė literatūra. Kartais būna nepastovūs. Kai apima melancholija, rašo puikius eilėraščius, kuria muzikos kūrinius. Sakoma, kad penktadienį gimę žmonės laimingi. Ypač tai, ką daro ar ko imasi „savo“ dieną, turės didžiulį pasisekimą. Laimės amuletas yra auksinė žvaigždutė.

Šeštadienis. Tą dieną gimę žmonės yra stipraus charakterio, energingai imasi studijų ar verslo. Atkaklumas, sugebėjimai, organizuotumas, kvalifikuota specialybė – visa tai prielaidos puikiai karjerai. Tai gali būti būsimieji valstybės vadovai, didelių įmonių menedžeriai arba kosmonautai. Kartais tai dideli darbštuoliai, kurie kai kada užmiršta romantinę gyvenimo pusę. Laimė, kad susitikimai su žmonėmis, kurie jiems reikalingi, neleidžia pamiršti, kad gyvenimas turi ir malonių pusių. Jų amuletas – liūtukas (gali būti ir monetoje).

Sekmadienis. Tai diena, kada gimsta žmonės, kuriems būdingas meilumas, ramybė ir santūrumas. Gali būti ir neveiklių. Tačiau nereikia baimintis. Neveiklieji visada sugeba laiku pabusti. Ryšium su tuo, kartais gali susidaryti įspūdis, kad jie šalti, neprieinami. Jie nuoširdūs ir tokio pat nuoširdumo reikalauja iš kiekvieno. Savo charakterio savybes geriausiai pritaikys būdami archeologai, geologai ar diplomatai. Jų interesus žadina bažnytinė muzika, kai kurie iš jų būna energingi senienų rinkėjai. Talismanas gali būti padarytas tik iš aukso.

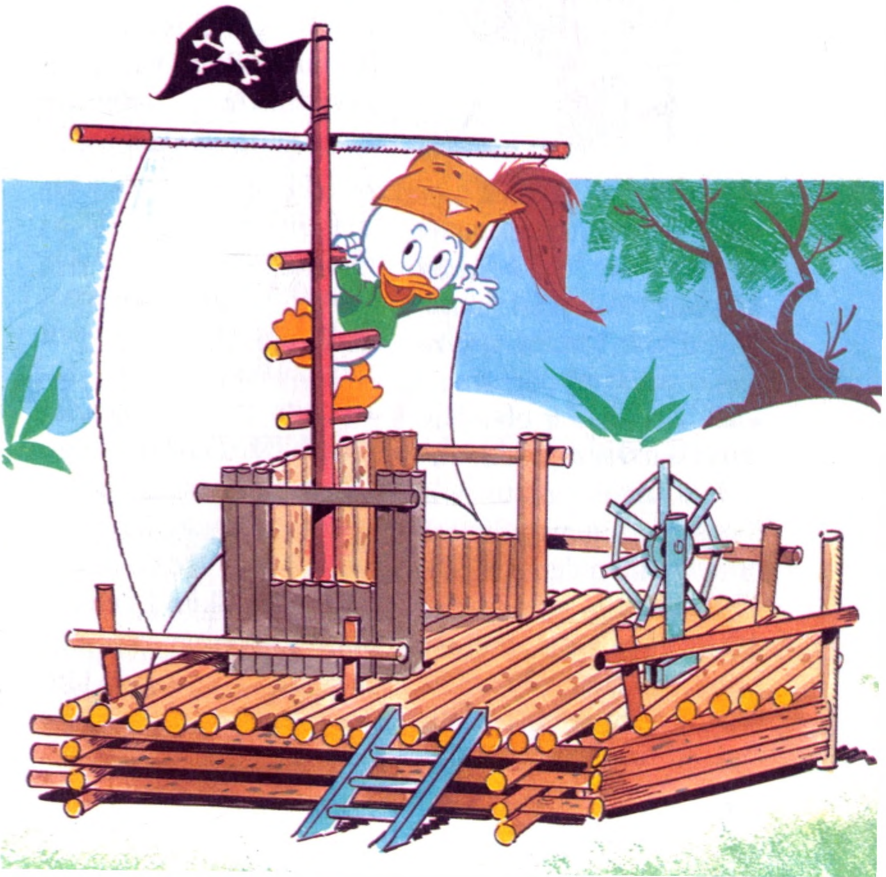
PLAUSTAS PIEVOJE

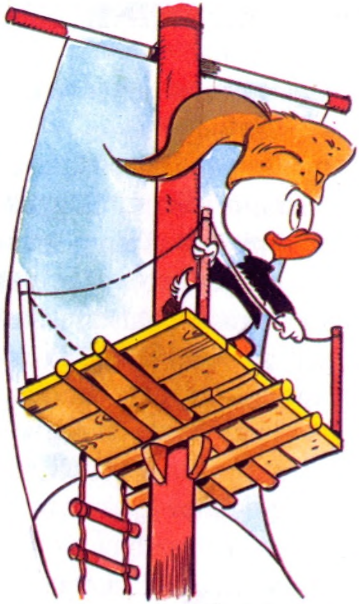
Kas iš jūsų nesvajojo, kad pasidarys plaustą, kuriuo plauks jūromis, vandenynais ar bent upėmis? Dievaži, dažniausiai tai tik neįvykdoma svajonė. Bet kodėl nepasistatyti plausto puikioje žolių jūroje? Reikia tokio, kokį matote piešinyje. Tam reikia plaktuko, vinių, lyno, kuolelių, tašelių, geros, tvirtos valios, stiprių raumenų ir svarbiausia – kokios nors pievos. Taigi, laimingo „plaukiojimo“!

TINKAMU MOMENTU... SKINK!

Būkite ramūs, šitame skyriuje nebus kalbama apie jokias piktadarybes. Kalbėsime apie tai, kada skinti vaisius. Tas tinkamas momentas bus tada, kai vaisius prinoks. Atrodytų, kad nieko ypatingo čia nėra, tačiau vaisių skynimas turi savo taisykles.

Niekada netikrinkite, ar vaisius prinokęs, maigydami jį pirštais. Taip jį sužalosite, toje vietoje jis pradės pūti. Skinkite vaisius atsargiai, po vieną. Niekada nepurtykite medžio ar šakų.

Nelaužykite šakelių, ant kurių yra vaisių. Nuskintus vaisius dėkite į dėžutes arba krepšius vienu sluoksniu.

Tai buvo bendros taisyklės, o dabar truputį smulkiau. Kriaušes ir obuolius reikia skinti su koteliais. Vasarinės kriaušės skinamos 8 dienos prieš joms galutinai prinokstant, rudeninės, 12–15 dienų prieš prinokstant, o žieminės - po pirmųjų šalnų. Persikus skindami atsargiai pasukame kotelį. Svarainius skiname, kai nebeturės pūkelių ir pagels.

SKANU IR DŽIOVINTI

Suprantama, jog vėl kalbėsime apie vaisius, šį kartą apie džiovintus. Ką turite padaryti, kad žiemą galėtumėte paskanauti džiovintų vaisių, sužinosite tolimesnėse eilutėse.

Pirmiausia nuskintus vaisius gerai išvalykite. Paskui sudėkite į vandenį ir užvirinkite (šitaip pašalinsite kenksmingus mikroorganizmus). Nepamirškite įdėti į vandenį geriamosios sodos arba 0,5–2,0% druskos. Paskui sveikus arba pusiau perpjautus vaisius išdėliokite ant saulėtoje vietoje patiesto demblio. Jeigu džiovinimui saulės nepakanka, panaudokite dirbtinę šilumą. Išdžiovintus vaisius supilkite į celofaninius arba stipraus popieriaus maišelius ir laikykite juos sausoje ir tamsioje vietoje.

DĖMESIO! GALĖJO NUTRŪKTI!

Turime galvoje lyną. Ne visai naują. Paprastą, vidutinio stiprumo lyną, kuris, jeigu pakabinsite ant jo sunkesnį svorį, gali nutrūkti. Todėl kiekvienas Jaunasis švilpikas turėtų žinoti įvairaus skersmens lyno tvirtumą.

Lyno skersmuo	Kritinis (maksimalus) svoris	Rekomenduojamas svoris
8 mm	400 kg	50 kg
10 mm	600 kg	75 kg
12 mm	850 kg	110 kg
16 mm	1000 kg	200 kg

Atidžiai išstudijuokite duomenis lentelėje, atkreipkite dėmesį dar į kelis patarimus, kurie padės jums gerai išlaikyti lyną.

Jeigu lynas naujas, jį reikia suminkštinti. Pamerkite jį į vandenį ir paskui išdžiovinkite pavėsyje. Po to su draugu energingai jį ištampykite. Jeigu ilgesnį laiką jo nenaudojate, saugokite nuo saulės, padėkite į tamsią ir sausą vietą taip, kad būtų laisvas ir neįtemptas (nerekomenduojame laikyti įtempto ir vaikščioti per jį). Jeigu teko naudoti drėgnoje vietoje ar lietuje, geriau iš karto išdžiovinti. Šlapias lynas labai greitai apipelija (per keletą valandų) ir netenka apie 20–30% stiprumo.

KAIP PERGUDRAUTI ŠALTĮ

Jeigu sodelyje ar vazonuose auginate gėles ar kitus augalus, turėsite sunkumų, kaip apsaugoti juos nuo pirmųjų šalnų. Iki tam tikro masto augalus galima apsaugoti nuo naktinių šalnų: nakčiai reikia apdengti juos kokia medžiaga arba dar geriau apdangalu, kuris blogai praleidžia šilumą. Gerai tinka ir sausų lapų sauja arba šiaudų glėbys. Jeigu norite stiklus apsaugoti nuo apšerkšnijimo, ištrinkite juos mišiniu: de-

šimt gramų glicerino ir du šimtai mililitrų alkoholio.

SMULKI CHIRURGIJA

Nieko baisaus. Norime tik jums patarti, ką daryti, kai grįšite iš ilgesnio pasivaikščiojimo, į kurį buvote išėjęs naujais ar nepatogiais batais. Suprantama, kad kojoje pritrynėte pūslę. Pirmiausia pūslę reikia dezinfekuoti. Tam panaudokite alkoholį arba citrinos sultis. Patrinkite adatą, palaikykite ją viršum liepsnos (reikia degtuko) ir pradurkite pūslę. Dar sykį išdezinfekuokite ir uždėkite pleistrą. Kai vėl eisite pasivaikščioti, apsiaukite kitus batus.

RAKTŲ TIPAI

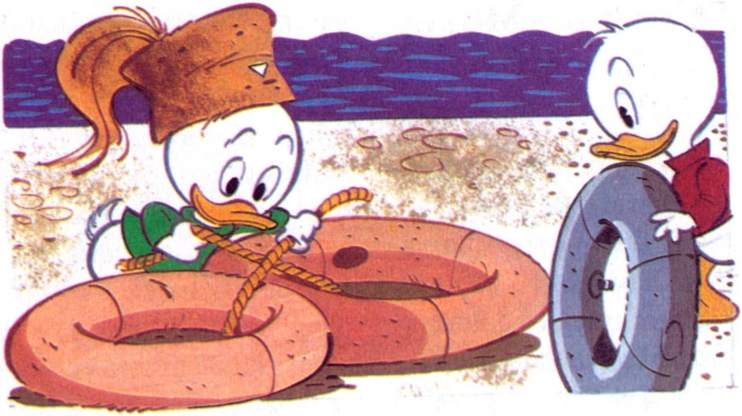
Turime galvoje ne tuos raktus, kuriais rakinamos durys, bet tuos, kuriais užsukame veržles arba varžtus.

Dažniausiai vartojami veržliniai arba šakučių formos raktai. Yra ir kitokių raktų, pavyzdžiui, vamzdinis, žiedinis, galinis, impulsinis, sudurtinis ir kitokie kombinuoti raktai. Raktai pažymėti numeriais, kurie atitinka veržlių dydį ir varžtų galvutes. Daugiausia vartojami 8, 10, 11, 13, 14, 17, 19 ir 22 mm raktai.

Vadinamuosius prancūziškus raktus dažniausiai naudoja montažininkai.

SOFA ANT VANDENS

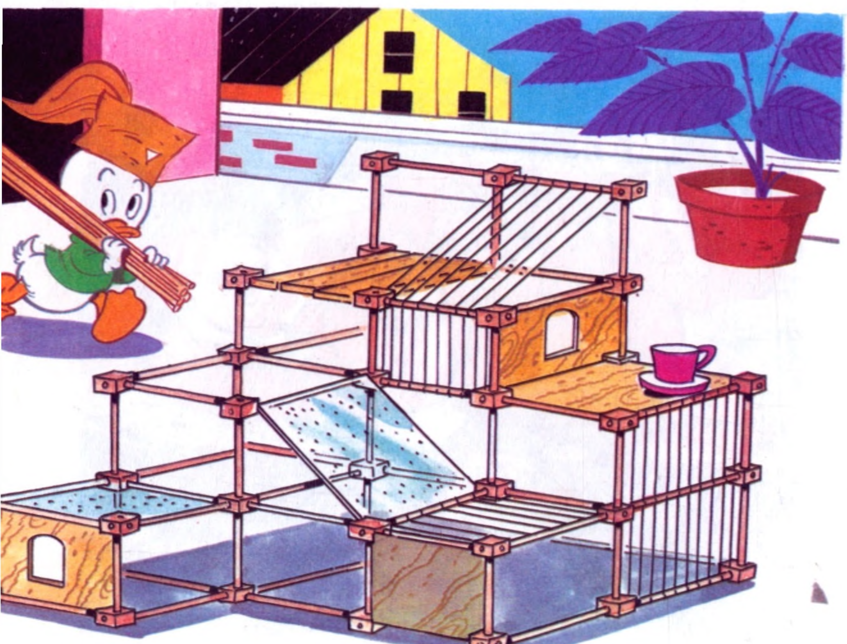
Paimkite keletą padangų kamerų arba gelbėjimo ratų, pririškite vieną prie kito virve taip, kaip matote piešinyje. Suprantama, prieš tai nepamirškite patikrinti, ar jie neprakiurę. Pririškite prie baslio ant kranto, įmeskite į vandenį ir nuleiskite inkarą. Gulkite ant jų ir galite visą dieną svajoti apie slapčiausius savo norus arba planuoti su bičiuliais nuotykių keliones jūromis.

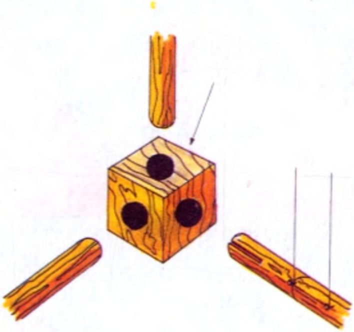

NAMELIS MŪSŲ JAUNIEMS BIČIULIAMS

Kai artėja žiema, kuri pakeis rudenį, miško žvėreliai skuba į savo narvelius. Juose įsitaisys ilgam žiemos miegui, kad taip pralauktų tą šaltąjį laikotarpį. Ten galės ligi valiai gražiai sapnuoti apie pavasarį. Tam reikia pakankamai atsargų, kad pilvukas neurgztų... Taigi voveraitės, barsukai, pelytės, švilpikai ir kiti žvėreliai ruošiasi žiemai. Kaupia atsargas ir taisosi būstą. Ką turi daryti mūsų maži ir dideli bičiuliai, kurie gyvena su mumis miesto butuose ar balkonuose. Jiems žiemos poilsis – didelė proble-

ma. Negali staiga susiruošti ir iškeliauti į mišką. Ir štai uždavinys Jauniesiems švilpikams. Pamėginkite pagalvoti ir pastatyti savo keturkojams bičiuliams namelį, kuris galėtų ramiai stovėti bute ar balkone. Tam labai įdomus ir paprastas sprendimas: pirmiausia padarykite medinius kubiukus, juose iš visų pusių išgręžkite po skylutę, kaip parodyta piešinyje. Į skylutes tvirtai įstatykite medines karteles – ir pagaliau turėsite erdvią konstrukciją. Atskiro „buto“ sienas padarykite taip: tarp kuolelių įtempkite vielą. Voveraitėms, žiurkėnams ar baltosioms pelėms gerai suręskite du dviaukščius „butus“, kad galėtų palakstyti aukštyn ir žemyn. Kai kuriuos skyrius galite palikti atvirus ir pastatyti juose narvelį kanarėlei, nedidelį akvariumą arba pridėti akmenukų ir žalių šakelių.

NEŠTUVAI IŠ SUNERTŲ RANKŲ

Jeigu iškyloje jūsų bičiuliui atsitiko nelaimė ir turite pernešti jį į netolimą vietą, du Jaunieji švilpikai iš rankų gali padaryti kėdę. Kaip parodyta piešinyje, ją nesunku padaryti iš sujungtų rankų.

ORO TRANSPORTO BENDROVIŲ ŽENKLAI

ALITALIA (Italija)

MIDDLE EAST AIRLINES (Libanas)

ROYAL AIR LAO (Laosas)

FINAIR (Suomija)

AIR CANADA (Kanada)

EL AL (Izraelis)

BRITISH AIRWAYS (Didžioji Britanija)

GHANA AIRWAYS (Gana)

DOMINICANA (Dominikos respublika)

LOT (Lenkija)

SUDAN AIRWAYS (Sudanas)

NAC (Naujoji Zelandija)

SINGAPORE AIRLINES (Singapūras)

ETHIOPIAN AIRLINES (Etiopija)

AIR ALGERIE (Alžyras)

DETA (Mozambikas)

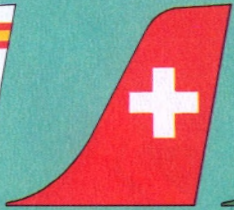
TWA (JAV)

AVIANCA (Kolumbija)

ALIA (Jordanija)

IBERIA (Ispanija)

SWISSAIR (Šveicarija)

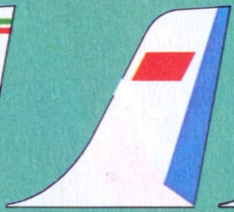
SAUDI ARABIAN AIRLINES (Saudo Arabija)

AUSTRIAN AIRLINES (Austrija)

KUWAIT AIRWAYS (Kuveitas)

AEROFLOT (Rusija)

BRAATHENS SAFE (Norvegija)

ROYAL NEPAL AIRLINES (Nepalas)

TATRA–AIR (Slovakija)

GULF AIR (Bachreinas)

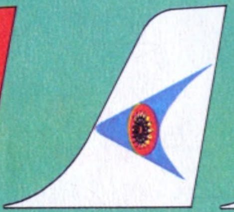
LUFTHANSA (Vokietija)

IRAN AIR (Iranas)

MALAYSIAN AIRLINE SYSTEM (Malaizija)

LACSA (Kostarika)

AIR NEW ZELAND (Naujoji Zelandija)

PAN AM (JAV)

AMERICAN AIRLINES (JAV)

SOUTHWEST AIRLINES (JAV)

AIR ANGLIA (Norvegija)

INDIAN AIRLINES (Indija)

PLUNA (Urugvajus)

TRANSAIR (Kanada)

PACIFIC SOUTH WEST (JAV)

ECUATORIANA (Ekvadoras)

PANAMENA (Panama)

AIR FRANCE (Prancūzija)

PHILIPINE AIRLINES (Filipinai)

AIR NEW ENGLAND (JAV)

CRUZEIRO (Brazilija)

ALOAH AIRLINES (JAV)

NATIONAL ARILINES (JAV)

MOUNT COOK AIRLINES (Naujoji Zelandija)

CP AIR VANCOUVER (Kanada)

SABENA (Belgija)

NEW YORK AIRWAYS (JAV)

SOMALI AIRLINES (Somalis)

AER LINGUS (Airija)

ALTAIR AIRLINES (JAV)

ALASKA AIRLINES (JAV)

POLYNESIAN AIRLINES (Samoa)

LOFTLEIDER (Islandija)

SOUTH AFRICAN AIRWAY
(Pietų Afrikos respublika)

AIR POLYNESIE (Taitis)

MEXICANA (Meksika)

CONTINENTAL (JAV)

OLYMPIC AIRWAYS (Graikija)

TEXAS INTERNATIONAL
(JAV)

BRITISH CALEDONIAN
(Didžioji Britanija)

NATAL (MAS) (Pietų
Afrikos respublika)

AIR SENEGAL (Senegalas)

DIDŽIOJI BRITANIJA

PRANCŪZIJA

BELGIJA

ISPANIJA

GRAIKIJA

KANADA

RUSIJA

VOKIETIJA

ŠVEDIJA

KAMBODŽA

JUNGTINĖS AMERIKOS VALSTIJOS

VALSTYBINIAI AUTOMOBILIŲ NUMERIAI

1949 m. Ženevos sutartis dėl valstybinių numerių nustatė nedaug taisyklių, ir atskiroms valstybėms paliko daug laisvės. Ir kokie rezultatai? Patys galite pamatyti mūsų apžvalgoje. Be to, įsivaizduokite, kad kai kuriose valstybėse yra skirtingi numeriai privatiems, įstaigų, įmonių automobiliams ir sunkvežimiams. Gražus mišinys, ar ne? Mūsų apžvalga apsiriboja lengvaisiais automobiliais.

Andora – prieš registracijos numerį yra herbas, po skaitmenimis – įskaitomas kunigaikštystės pavadinimas.

Australija – viršum skaitmenų yra valstybės pavadinimo santrumpa. Šiuo atveju – tai Naujojo Pietų Velso.

Austrija – raidė prieš skaičius nurodo miestą arba administracinę sritį. Čia senas Vienos numeris.

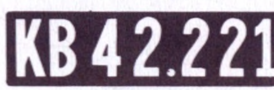
Belgija – įvairi raidžių ir skaičių kombinacija. Nuo 1973 m. naudojami atšvaitinio stiklo numeriai.

Brazilija – pirmoji raidė žymi valstybę. Kombinacija (7A) leidžia nustatyti miestą. Po to seka registracijos numeris.

Kanada – kiekviena provincija turi skirtingą numerį, kuris galioja vienerius metus. Čia yra Šiaurės vakarų teritorijos numeris.

Danija – skirtingai nuo kitų valstybių raidės ir skaičiai nenurodo miesto ar administracinės srities. Automobilių apskaitos centras yra vienas.

Suomija – trijų raidžių ir dviejų skaitmenų arba dviejų raidžių ir trijų skaitmenų kombinacija. Pirmoji raidė nurodo rajoną.

Anglija – raidė gale nurodo, kuriais metais išduotas numeris. Nuoseklumas 1963 m. prasideda raide A.

Prancūzija – baltos raidės ir skaičiai parašyti juodame arba oranžiniame fone.

Izraelis – juodas skaičius raudoname fone. Okupuotose teritorijose fonas gali būti įvairių spalvų.

Vokietija – pirmos dvi raidės nurodo sritį. Viename iš dviejų ženklų yra miesto pavadinimas.

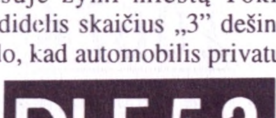
Monakas – kairėje yra lentelė su 15 raudonų rombų su kasmet besikeičiančiu metų žyminiu.

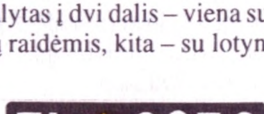
Japonija – trys stačiakampiai viršuje žymi miestą Tokiją. Nedidelis skaičius „3" dešinėje rodo, kad automobilis privatus.

Libanas – kaip ir visų arabų šalių Libano automobilių numeris padalytas į dvi dalis – viena su arabų raidėmis, kita – su lotynų.

Indija – pirmos dvi raidės rodo valstybę arba teritoriją, trečia – sritį.

Lichtenšteinas – raidė „F" yra žodžio Fürstentum (kunigaikštystė) pirmoji raidė, „L" reiškia Lichtenšteinas.

Norvegija – pirmosios dvi raidės nurodo policijos rajoną. Pavyzdžiui, sostinėje Oslo vartojamos dvi raidės nuo DA iki FR.

Olandija – raidės nežymi teritorinės srities ar miesto, bet nurodo transporto rūšį.

Portugalija – pirmosios raidės įvairios pagal atskirus sričių pavadinimus.

Ispanija – pirmoji raidė (arba raidės) nusako provinciją. Šiuo atveju yra Madridas.

JAV – kiekviena valstija turi savo numerį, dažnai ir šūkį, kaip sakysime čia: „Florida, spindinčios saulės valstija".

JAV – be to, kiekvienais metais turi kitokios spalvos numerius. Egzistuoja ir specialūs asmeniniai numeriai.

Švedija – automobilių numerius išduoda kompiuteris.

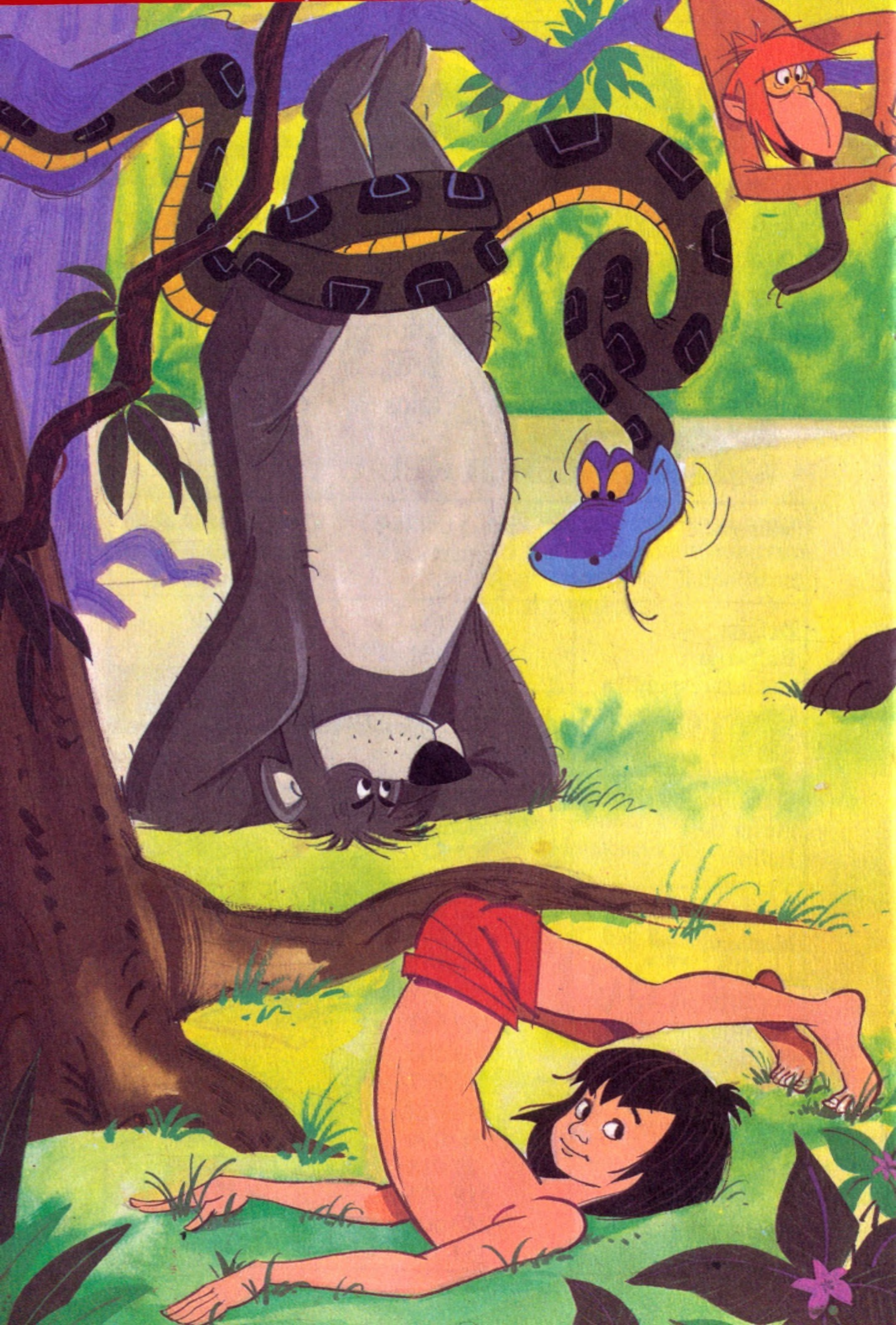
Šveicarija – federacijos herbo dešinėje yra kantono santrumpa ir jo ženklas.

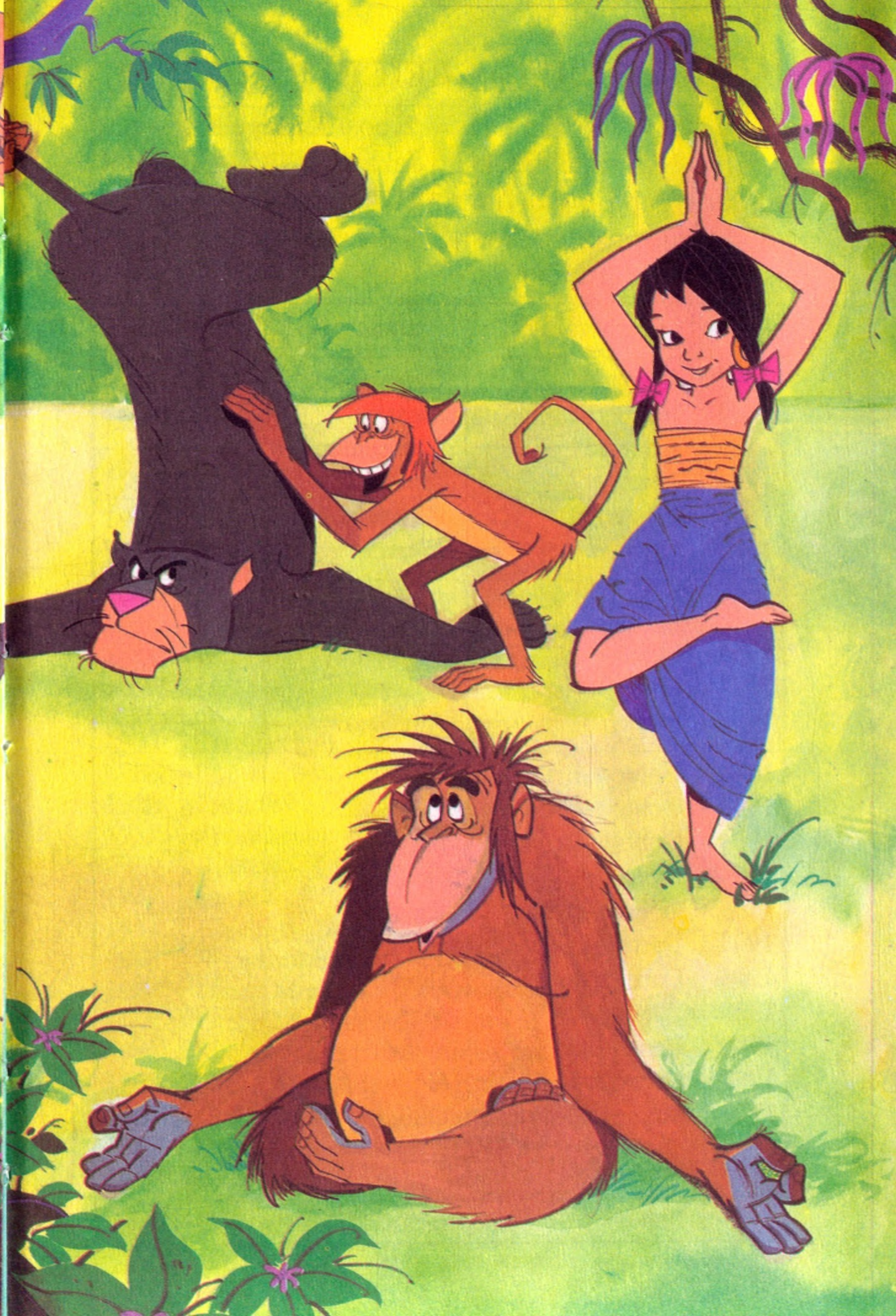
KAI KURIŲ EUROPOS VALSTYBIŲ KELIŲ TINKLAS

Truputį perdėdami galime pasakyti, jog keliai atsirado netrukus po to, kai buvo išrastas ratas. Nuo to laiko jų skaičius ir ilgumas nuolatos didėja. Vien pailiustravimui galime pasakyti, kad senojoje Romoje kelių tinklas apytikriai siekė 200 000 kilometrų. Tai nemažai. Sąmoningai tuos duomenis palyginkite su žemiau pateikiamos lentelės skaičiais.

SVARBIAUSIEJI KELIŲ TINKLAI

Valstybė	Kelių tinklo ilgumas km	Gyventojų skaičius vienam keleiviniam automobiliui
Belgija	128 139	2,8
Bulgarija	37 908	7,9
Čekijos respublika	55 896	3,8
Danija	70 488	3,2
Suomija	77 395	2,8
Prancūzija	804 940	2,6
Olandija	115 413	2,9
Airija	92 303	5,0
Italija	301 577	2,4
Vengrija	29 701	5,9
Vokietija	420 793	2,4
Norvegija	87 578	2,6
Lenkija	340 191	8,4
Portugalija	51 953	–
Austrija	107 503	2,8
Graikija	103 306	6,6
Slovakija	17 977	6,3
Ispanija	318 022	3,8
Švedija	200 000	2,5
Šveicarija	71 018	2,4
Turkija	319 133	44,6
JAV	6 240 000	1,8
Didžioji Britanija	354 315	3,1

AUTOMOBILIŲ GREIČIO REKORDAI

Greitis viliojo žmones nuo neatmenamų laikų. Su automobilio išradimu gimė naujos sporto šakos – automobilių greičio varžybos. Kadangi šia sporto šaka domisi dauguma švilpikų, paruošėme jums greičio rekordų raidos apžvalgą.

Metai	Automobilis	Vairuotojas	Greitis km/h
1898	Jeantaud	Chasseloup	63,150
1899	Jenatzy	Jenatzy	66,658
1899	Jeantaud	Chasseloup	70,312
1899	Jenatzy	Jenatzy	80,338
1899	Jeantaud	Chasseloup	92,697
1899	Jenatzy	Jenatzy	105,878
1902	Serpollet	Serpollet	120,797
1902	Mors	Vanderbilt	122,438
1902	Mors	Fournier	123,275
1902	Mors	Augières	124,128
1903	Gobron–Brillié	Duray	134,331
1903	Gobron–Brillié	Duray	136,359
1904	Gobron–Brillié	Rigolly	152,533
1904	Mercedes	De Caters	156,508
1904	Gobron–Brillié	Rigolly	166,647
1904	Darracq	Barras	168,208
1905	Darracq	Héméry	176,464
1906	Stanley	Marriott	195,647
1909	Benz	Héméry	199,719
1914	Benz	Hornstead	202,696
1922	Sunbeam	Guinnes	215,249
1924	Delage	R. Thomas	230, 634
1924	Fiat	Eldridge	234,979

Metai	Automobilis	Vairuotojas	Greitis km/h
1924	Sunbeam	M. Campbell	235,221
1925	Sunbeam	M. Campbell	242,624
1926	Sunbeam	Segrave	245,150
1926	Thomas Special	P. Thomas	272,461
1926	Thomas Special	P. Thomas	275,229
1927	Bluebird	M. Campbell	281,446
1927	Sunbeam	Segrave	327,970
1928	Bluebird	M. Campbell	333,062
1928	Triplex	Keech	334,021
1929	Golden Arrow	Segrave	372,475
1931	Bluebird	M. Campbell	396,042
1932	Bluebird	M. Campbell	408,724
1933	Bluebird	M. Campbell	438,480
1935	Bluebird	M. Campbell	445,497
1935	Bluebird	M. Campbell	484,618
1937	Thunderbolt	Eyston	502,114
1938	Thunderbolt	Eyston	556,026
1938	Railton	Cobb	563,026
1938	Thunderbolt	Eyston	575,339
1939	Railton	Cobb	594,972
1947	Railton	Cobb	634,401
1964	Bluebird	D. Campbell	648,724
1964	Wingfoot Express	Green	664,979
1964	Green Monster	Arfons	698,485
1964	Green Monster	Arfons	863,748
1965	Spirit of A. Sonic 1	Breedlove	893,961
1965	Green Monster	Arfons	927,869
1965	Goldenrod	Summers	958,665
1965	Spirit of A. Sonic 1	Breedlove	966, 571
1970	Blue Flame	Gabelich	1014,294*

* Automobilis su raketine trauka. Rekordas nebuvo pripažintas, nes automobilis buvo trimis ratais.

AUTOMOBILIŲ KĖBULŲ TIPAI

Tikslios automobilių tipų charakteristikos, t.y. automobilių tipai, buvo paruoštos 1972 m. Tarptautinėje Standartų Organizacijoje (ISO). Štai trumpas jų aprašymas:

Sedanas – ketverių durų, keturių arba penkių vietų automobilis su atskira bagažine.

Kombi – lengvas išvežiojamasis automobilis su uždaromu kėbulu ir stipriu stogu. Keturios ar daugiau sėdimų vietų, dvejos arba ketverios šoninės durys ir penktosios gale. Skirtas žmonėms arba mažiems kroviniams vežioti. Tuo tikslu galima atlošti užpakalinę sėdynę.

Limuzinas – didelis prabangus automobilis su atskira, erdvia vieta vairuotojui, uždaru kėbulu ir stipriu stogu. Keturios arba daugiau sėdimų vietų, ketverios ar šešerios šoninės durys. Tarp priekinių ir užpakalinių sėdynių gali būti dvi ar trys atlošiamos sėdynės.

Kupė – sportinis dviejų sėdynių ir dvejų durų limuzinas su uždaru kėbulu ir stipriu stogu. Sėdimų vietų gali būti daugiau, priekinės sėdynės atlošiamos.

Kabrioletas – automobilis su atviru kėbulu ir atidengiamu stogu. Turi dvi ar daugiau sėdimų vietų ir dvejas ar ketverias šonines duris.

Landoletas – automobilis uždaru kėbulu ir stipriu stogu ties priekinėmis sėdynėmis. Užpakalyje atdaras kėbulas ir atidengiamas stogas. Penkios arba daugiau sėdimų vietų, dvi arba trys atlošiamos sėdynės, ketverios arba šešerios šoninės durys. Šis modelis paprastai naudojamas kaip reprezentacinis automobilis.

Spaideris – automobilis atviru kėbulu ir atidengiamu stogu. Kartais vietoj atidengiamo stogo daromas tvirtas stogas, tada vadinamas hardtopu. Dažniausiai turi dvi sėdimas vietas ir dvejas šonines duris. Spideris kartais priskiriamas prie dviviečių kabrioletų.

Pikapas – naudingas automobilis su dviem, kartais trim sėdynėmis priekinėje dalyje, už jų – didelė bagažinė.

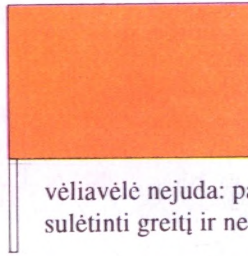
Tudoras – dvejų durų, keturių ar penkių vietų kėbulu ir tvirtu stogu.

KAIP APSAUGOTI DEGTUKUS NUO SUDRĖKIMO

Labai paprasta. Panardinkite degtukų galvutes į skystą parafiną arba į laką nagams. Nuo sudrėkimo apsaugosite juos ir laikydami metaliniame vamzdelyje.

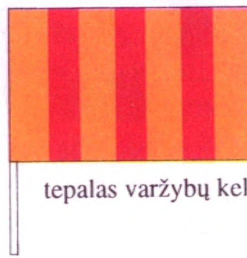
SIGNALINĖS VĖLIAVĖLĖS

Pirmą kartą jos pasirodė 1906 m. garsiose Targa Florio automobilių varžybose. Tačiau jų naudojimo taisyklės taikomos nuo 1925 metų. Jas galėjo naudoti tik distancijos komisaras ir varžybų direktorius. Po saulės nusileidimo jas pakeisdavo atšvaitinio stiklo lentelės.

vėliavėlė nejuda: pavojus, sulėtinti greitį ir nevažiuoti

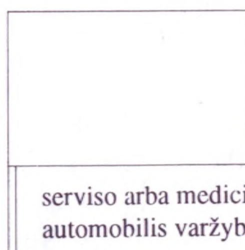
vėliavėlė juda: kelias užblokuotas

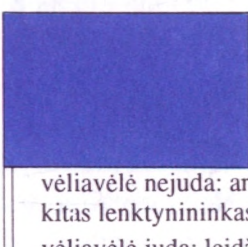
tepalas varžybų kelyje

startas (vėliavėlė tos valstybės, kur vyksta varžybos)

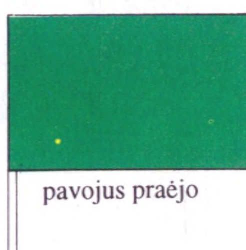

serviso arba medicinos automobilis varžybų kelyje

vėliavėlė nejuda: artėja kitas lenktynininkas

vėliavėlė juda: leidžiama pravažiuoti

pavojus praėjo

padaręs tolimesnius nusižengimus, nurodytas lenktynininkas bus pašalintas iš varžybų

nurodytas lenktynininkas tuoj pat turi važiuoti į boksą (jis pašalintas iš varžybų)

staigus visų automobilių sustabdymas

varžybų pabaiga

KARŠTA IR ŠALTA

Kalbame apie tai, kai žiemą dirbant arba sportuojant jums karšta, nors lauke šalta. Kad nepersišaldytumėte, visų pirma stenkitės nesuprakaituoti – reikia atsisegti sagas prie kaklo ir riešų. Jums dar karšta? Nusimeskite pirštines, kepurę arba ir viršutinius drabužius. Ir priešingai: kai užbaigsite kokį sunkų darbą, kuo greičiau apsirenkite, kad nepersišaldytumėte!

Esant labai žemai temperatūrai, nepalikite plikų galūnių (rankų, kojų) ir kūno dalių (veido, nosies, ausų), laikykite juos sausai ir šiltai. Niekada nelieskite metalo plika oda! Galite prie jo prilipti! Įsidėmėkite svarbią taisyklę, kad švarūs drabužiai geriau sulaiko šilumą negu nešvarūs. Geriau sušildo kūną šaltyje, o karštyje teikia daugiau gaivumo. Ir dar pabaigai praktiškas patarimas: kai lauke sninga, nepamirškite prieš įeidami į namus nusipurtyti sniego.

STOP! KARINĖ SIGNALIZACIJA!

Vykstant didesniam kariuomenės perdislokavimui, kareiviai keliuose naudoja savo ženklus. Tikriausiai Čekijos armija pereis prie ženklų, kuriuos naudoja NATO narių armijos. Todėl Jauniesiems švilpikams pateikiame keletą tų ženklų pavyzdžių. Juodi skaičiai geltoname fone pažymi karinių transporto priemonių svorį ir kitus svarbius duomenis. Ženklai taip pat gali iš esmės apibūdinti tiltus, viadukus ir kitus dalykus. Vienos krypties eismą parodo viena strėlė (kartais ir jokia), o abiejų krypčių – dvi strėlės.

Tiltas su vienos krypties eismu

Tiltas su dviejų krypčių eismu

Tiltas su vienos krypties eismu ratinėms ir vikšrinėms transporto priemonėms

Tiltas su abiejų krypčių eismu ratinėms transporto priemonėms

Tiltas su abiejų krypčių eismu vikšrinėms transporto priemonėms

Sustoti ir praleisti
turinčius pirmenybę

Draudžiama
sukti į kairę

Užminuota teritorija

Duok pirmenybę važiuojantiems

Lentelė, nurodanti apvažiavimo
kryptį

SKAIČIŲ MAGIJA

Skaičiai ir operacijos su jais nuo senų laikų veikia mus lyg kokie burtai. Pasižiūrėkite į „burtus“ su skaičiumi 12 345 679:

12 345 679 x 9
= 111 111 111
12 345 679 x 18
= 222 222 222
12 345 679 x 27
= 333 333 333

Toliau galite tęsti patys. Antras daugiklis visada kartotinis devynių (toks dėsningumas veikia ligi skaičiaus 81).

MATOMUMO SKALĖ TRANSPORTE

Matomumas keliuose nustatomas pagal šią skalę:

Geras matomumas: daugiau negu 1800 metrų.

Ribotas matomumas: nuo 1800 ligi 400 metrų.

Blogas matomumas: nuo 400 ligi 100 metrų.

Labai blogas matomumas: mažiau negu 100 metrų. Pasinaudokite ta galimybe ir pasižiūrėkite į skalę, žyminčią rūko tirštumą, kuris yra didelis vairuotojų priešas:

Laipsnis	Charakteristika	Matomumas
1	silpnas rūkas	nuo 1000 iki 600 metrų
2	vidutinis rūkas	nuo 600 iki 200 metrų
3	vidutiniškai tirštas rūkas	nuo 200 iki 50 metrų
4	tirštas rūkas	nuo 50 iki 20 metrų
5	labai tirštas rūkas	nuo 20 iki 10 metrų
6	nepermatomas rūkas	mažiau negu 10 metrų

AR ŽINOTE, KAS TAI YRA GENEALOGINIS MEDIS?

Žodis genealogija, genealoginis medis (angliškai pedigree) pažodžiui reiškia kokio nors gyvūno prosenelių raidos istoriją, parašytą pagal kilmės įrašų knygą. Seniausiai genealoginis medis buvo taikomas grynakraujams anglų lenktyniniams žirgams. Vėliau atrankos tikslams pradėta taikyti ir kitiems naminiams gyvūnams (ypač šunims). Šiandien žmonės daug reikšmės skiria tam, kad jų šuo turėtų genealoginį medį. Tačiau jeigu jūsų keturkojis bičiulis jo neturi, nieko neatsitinka. Jis vis vien bus tobuliausias šuo pasaulyje. Šuo yra šuo, ar jis turi genealoginį medį, ar neturi. Netgi atvirkščiai, genealoginis medis iš esmės yra tik

popieriaus lapas, kurį prasimanė žmogus. Daug svarbiau, kad jūs prideramai rūpintumėtės savo keturkoju bičiuliu. Beje, jūsų šuo – bokseris, aviganis, kokeris ar kitokios veislės, gali dalyvauti parodose, nors ir neturi genealoginio medžio. Ne taip svarbu, laimės, ar ne. Bet jeigu komisija vis dėlto jį įvertina, turėtumėt turėti kokį nors dokumentą. Taigi, jeigu galite, užsiveiskite naują šuns giminę – šį kartą su genealoginiu medžiu.

VIEN GENEALOGINIO MEDŽIO NEPAKANKA

Iš tikrųjų nepakanka. Jeigu norite pademonstruoti šuns aukštą kilmę, jis turi būti įtrauktas į Kilmės knygą, kur įrašyti visi grynakraujai šunys. Tik šitokiu būdu šuo gali būti pripažintas grynakrauju, galų gale kilmingu, tik tokie šunys būna puikios kokybės.

JŪSŲ NUMYLĖTINIS EINA Į PARODĄ

Nusprendėte eiti su savo keturkoju numylėtiniu į parodą, bet nežinote, kur gauti informaciją? Pakaks jeigu skaitysite specialius naminių gyvūnėlių auginimui skirtus žurnalus. Ten, be skelbimo apie tas parodas, rasite ir daugiau naudingos informacijos. Bet grįžkime prie dalyvavimo parodoje. Nuėję tuo adresu, kurį rasite žurnale, paprašykite blanko. Užpildykite jį, susimokėkite parodos dalyvių mokestį ir po to belieka tikėtis, kad jūsų numylėtinis gaus kai kuriuos iš šių įvertinimų: C.A.C. (Pažymėjimas apie sugebėjimus) arba C.A.C.I.B. (Pažymėjimas apie sugebėjimus tarptautinėse grožio varžybose).

N – nuostabus
LG – labai geras
G – geras

TURITE DAUGIAU NEGU DVI?

Turime galvoje to paties miesto pirmosios lygos futbolo komandas. Pavyzdžiui, 1927–1928 m. lygos pabaigoje pirmoje Italijos lygoje žaidė trys komandos iš Milano („Inter“, „Milanas“ ir naujai įstojusi „Milaneze“). Vėliau „Inter“ ir „Milaneze“ susijungė ir žaidė „Ambroziano“ pavadinimu. 1945–46 metais Genują reprezentavo: „Genujos“, „Andreadorijos“ ir „Sampierdareno“ komandos. Paskutiniosios dvi vėliau vėl susijungė ir sudarė „Sampdorijos“ pagrindą.

Kai kurie miestai šioje srityje rekordininkai. Tuo patys galite įsitikinti:
Buenos Airės: 17 komandų iš 23 pirmosios lygos komandų.
San Paulas: 12 komandų iš 18.
Montevidėjas: 12 komandų (visos sudaro aukščiausią Urugvajaus lygą).
Rio De Žaneiras: 10 komandų iš 15.
Čilės Santjagas: 9 komandos iš 18.

Persikelkime per Atlantą ir pasižiūrėkime į Europą:
Atėnai: 6 („AEK", „Panathinaikos", „Panionios", „Olimpiakos", „Apollon", „Atromitos").
Bukareštas: 5 („Steana", „Progresul", „Dynamo", „Rapid", „Sportul", „Studentesc").
Praha: 5 („Sparta", „Slavia", „Dukla", „Bohemians", „Viktoria Žižkov").
Lisabona: 4 („Benfica", „Sporting", „Belenenses", „Atletico").
Londonas: 4 („Tottenham", „West Ham", „Arsenal", „Queens Park Rangers").

Maskva: 4 („Dinamo", „Torpedo", „Lokomotiv", „CSKA").
Viena: 3 („Rapid", „Vienna", „Austria Wacker").
Glazgas: 3 („Rangers", „Celtic", „Partick Thisle").
Stokholmas: 3 („AIK", „Hammarby", „Djugarden").

LAIKINA LEDAINĖ

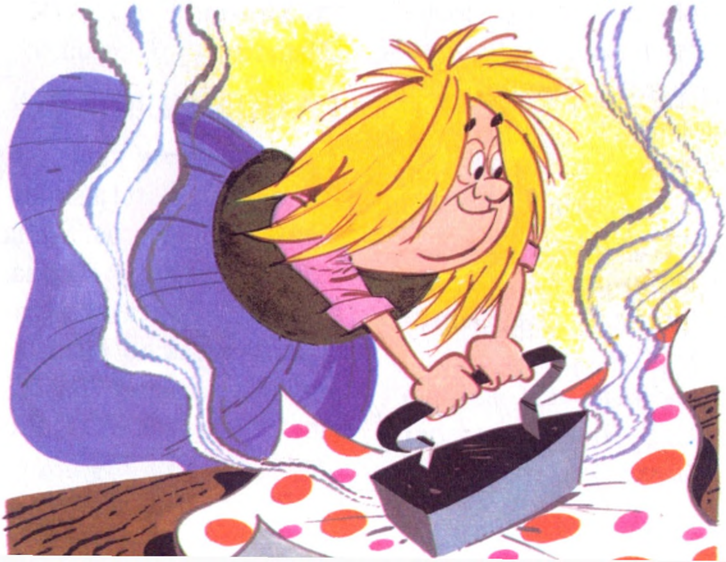
Ledainė, apie kurią bus kalbama, skirta atsitiktiniams atvejams, bet viena galima užtikrinti – veikia. Pagrįsta „alkazaro" principu, tai yra akytos medžiagos indai, sėkmingai naudojami šiltose žemės rutulio dalyse. Jie pripildyti van-

dens, kuris pamažu sunkiasi indo sienomis į paviršių, iš kur akimirksniu išgaruoja ir neleidžia sušilti vandeniui viduje. Vasarą kaimo troboje gali iškilti sunkumų: ką daryti, kad neištirptų sviestas? Jums tai bus paprastas dalykas. Sudėkite sviestą į stiklinį indelį ir įstatykite į pakankamai akytą degto molio indą su vandeniu. Vanduo sunkdamasis pro indo sieneles garuos ir šalins šilumą iš vidaus. Sviestas atrodys gražiai ir bus šviežias.

APIE DRABUŽIŲ LYGINIMĄ

Berniukai, nesiraukykite. Ir jums gali taip nutikti, kad reikės skubiai išsilyginti marškinius ar kelnes, o arti nebus nei mamos, nei vyresnės sesers. Tada jums norom nenorom teks patiems imtis darbo. Tam reikės stalo, apdengto antklode ar kokia kita storesne medžiaga, ir dar baltos drobės. Ir, suprantama, lygintuvo.

Atsiminkite. Šilkas lyginamas šiltu lygintuvu. Velve-

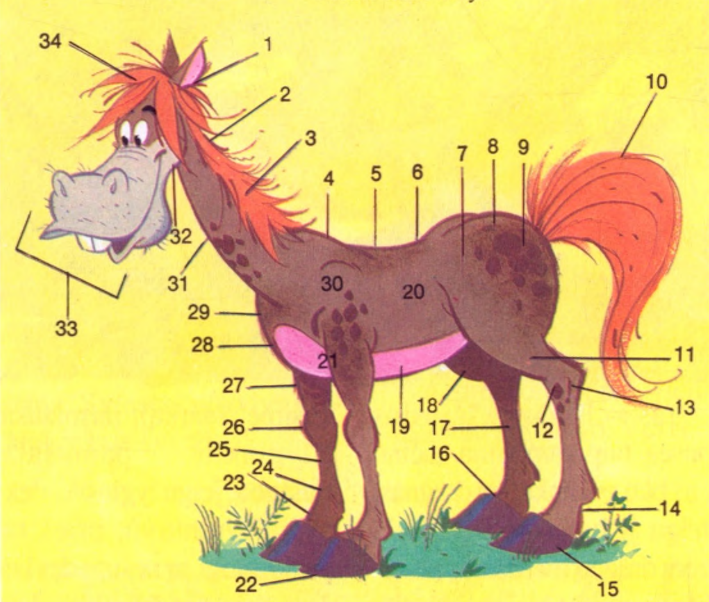
tas – iš išvirkščiosios pusės, taip kaip vilna, tačiau turi būti pakankamai drėgnas. Jeigu jį lyginsite per kokią nors drėgną medžiagą, nereikės apversti. O jeigu lyginsite drabužį su pamušalu, (sakysime, švarką), pirmiausia išlyginkite pamušalą. **Pastaba**: jeigu lyginsite elektriniu lygintuvu, prieš tai patikrinkite, ar nesugedęs laidas. Taip pat žiūrėkite, kad būtų sausos rankos.

KAIP ATSIKRATYTI UODŲ

Tikriausiai sutiksite, kad uodai dažnai trukdo smagiai stovyklauti gamtoje ar būti prie vandens. Norėdami palengvinti jūsų kančias, duodame keletą patarimų, kaip juos pergudrauti. Kai leidžiasi saulė, uždarykite palapinę ar trobos langus (jeigu ant langų nėra tinklų). Vakare uždaroje patalpoje uždekite lempą. Prieš tai turite padaryti svarbų dalyką – ištepti langų stiklus klijais. Arba įtaisyti šviesą ties lėkšte su lizoformo ir

vandens tirpalu. Uodus pritrauks šviesa ir jie prilips prie klijų. Kiti gynimosi būdai: ant skardos gabalo uždėkite aliejais, kurie stipriai kvepia (pvz.: levanda, kamparas, mentolis). Vis dėlto jeigu uodai vis tiek sugels, patep-

Arklio kūno dalys

kamparo arba sausų apelsinų žievelių, pabarstytų salietra. Taip pat galite išsitrinti eterio kite tas vietas vatos gumulėliu, pamirkytu 2 g glicerino ir 1 g 40% formalino tirpale.

NUO ŠNERVIŲ IKI UODEGOS

Prieš save matote arklį visu jo grožiu. Šis kilmingas keturkojis paliko laukinį prerijų pasaulį ir tapo žmogaus pagalbininku. Skaičiai žymi šiuos pavadinimus:

1 galva
2 ketera
3 karčiai
4 gogas

5 gubrys
6 juosmuo
7 strėnos
8 pasturgalis
9 uodegos šaknis
10 uodega
11 koja
12 kaštonėlis
13 blauzdikaulis
14 pentinas
15 plaštaka
16 vainikėlis
17 keltis
18 kelio sąnarys
19 pilvas
20 slėpsna
21 alkūnė
22 kanopa
23 čiurna
24 čiurnos sąnarys
25 blauzda
26 riešas
27 dilbis
28 krūtinė
29 mentė
30 petys
31 kaklas
32 gerklė
33 prusnos
34 kuodas

KELI ŽODŽIAI APIE ALIUMINIO FOLIJĄ

Tikriausiai visi esate su ja susidūrę. Tai ploni aliuminio lakštai. Mama tikriausiai patvirtins, kad virtuvėje tai didelė pagalbininkė. Ji gali būti naudojama ne tik virtuvėje, bet ir kitur. Stovyklaudami gamtoje iš jos galite pasidaryti indų arba taurę. Ja galima apvynioti šildomuosius įrengimus, kad geriau išlaikytų šilumą. Kai kuriais atvejais galime naudoti ją saulės spindulių atspindžiams. Nesant pakankamai vandens, ją galite įkloti į indus – pasinaudojus belieka pašalinti foliją ir indas vėl švarus. Aliuminio foliją galite panaudoti kaip jauką meškeriojant. Argi neįdomu?

KUR STATYTI PALAPINĘ?

Su šiuo klausimu Jaunieji švilpikai klajodami po gamtą susiduria labai dažnai. Nepatariame ieškoti vietos paskutinę akimirką, kai jau tamsu, bet visada bent porą valandų prieš pradedant leistis saulei. Toji vieta turi būti sausa, šiek tiek iškilusi ir nuožulni. Atsiminkite, jog labai patogi molinga arba smėlinga dirva, nes lyjant į ją gerai įsigeria vanduo. Venkite statyti palapinę paplūdimyje (gali jus nemaloniai nustebinti potvyniai), ant upės ar ežero kranto arba tankiame atžalyne. Nepamirškite, kad aukšta ir tanki žolė yra drėgnumo požymis ir netoli tikriausiai teka upelis (prasidėjus ilgai trunkančiam lietui, gresia patvinimas). Negerai statyti palapinę po medžiu. Kilus stipriam vėjui, gali nulūžti šaka, o esant lietingam orui,

ant palapinės lietui pasibaigus dar ilgai lašės nuo lapų. Kad lietaus lašai netelkšotų aplink palapinę, pastatykite ją taip, kaip sakėme iš pradžių -- iškilesnėje ir nuožulnioje vietoje.

NUDEGIMAI NAMŲ ŪKYJE

Jau girdime, kaip sakote: „Ar jie ne tokie, kaip kiti?“. Teisybė, jie tokie patys. Bet mums visų pirma rūpi, kaip namų ūkyje, ypač virtuvėje, jų išvengti. Nudegimai dažniausiai pasitaiko, kai apvirsta verdantis puodas arba užsiliepsnoja įkaitintas aliejus. Kad verdantis puodas neapvirstų, prieš virdami visada patikrinkite, ar jis gerai pastatytas ant viryklės. Naudokitės puodu tik su tvirtomis ąsomis. Aliejus neužsidegs, jeigu vengsite didelės liepsnos. Taip pat žiūrėkite, kad išorinės indo (prikaistuvio, keptuvės...) sienelės nebūtų išteptos aliejumi arba tau-

kais, kurie greitai užsidega. Jeigu aliejus užsiliepsnoja, tuoj pat uždenkite indą dangčiu, o jeigu aplinkui nėra jokių degių daiktų, leiskite išdegti. Svarbus perspėjimas: niekada nebandykite užgesinti degančių taukų vandeniu! Be to, jeigu įkaitusio aliejaus lašai tikštų aplinkui, smarkiai nudegtų neuždengtos jūsų kūno dalys.

SNUKIO ATSPAUDAS

Kaip neegzistuoja du vienodi žmonių pirštų atspaudai, taip neegzistuoja du tokie patys šuns snukiai. Tačiau bereikia turėti po ranka snukio atspaudą ir jūs galite nustatyti „šuns pagrobėją". Tokį atspaudą pasidaryti visai nesunku. Pirmiausia snukį išdžiovinkite, paskui ištepkite jį tušu ir prispauskite prie balto popieriaus lapo. Atsargiai nušluostykite šuniui snukutį ir turėsite jo „asmens liudijimą".

KYLAME, BRRR KAIP ŠALTA

Žygiuose į kalnus turėtumėte žinoti, kad atitinkamai kylant viršum jūros lygio, krinta temperatūra. Ir kartais gana smarkiai, kaip matyti mūsų lentelėje.

Virš jūros lygio	Atmosferinis slėgis (mm gyvsidabrio stulpelio)	Temperatūra°C
0	760	15
1000	674	8,5
2000	596	2
3000	525	–4,5
4000	462	–11
5000	405	–17,5
6000	353	–24
7000	307	–30

KARČIŲ STIPRUMAS

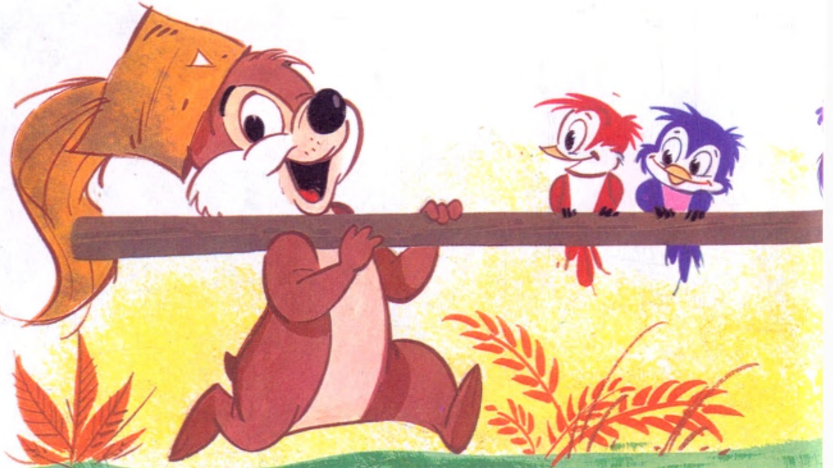
Jaunieji švilpikai kartais sunkumams nešioti turi panaudoti kartis arba baslius. Tokiu atveju naudinga žinoti, kokį svorį tam tikro skersmens kartis išlaikys. Tai sužinosite iš mūsų lentelės.

karties skersmuo (cm)	stiprumas 1m ilgiui
6	50 kg
12	400 kg
18	1400 kg
24	3200 kg

Jeigu kartis ne vieno, bet dviejų metrų ilgio, jos stiprumas sumažės per pusę; tada 6 cm skersmens kartis pakels 25 kg, 12 cm storio kartis 200 kg ir t.t.

Į VANDENĮ VISADA ATSARGIAI

Karšta. Netoli esantis ežerėlis ar užtvanka su skaidriu mėlynu vandeniu vilioja jus maudytis. Nieko prieš neturime. Tačiau jums reikėtų paklausyti kelių patarimų: visų pirma niekada nesimaudykite vieni nuošaliose vietose arba vietose be priežiūros, pagaliau su asmenimis, kurie nemoka plauk-

ti. Visada briskite į vandenį su kokiu nors bičiuliu. Neplaukite toli nuo kranto (ypač jeigu nesijaučiate fiziškai stiprūs). Niekada nešokinėkite į vandenį nepažįstamose vietose, nors jos ir atrodytų idealios. Ten gali bū-

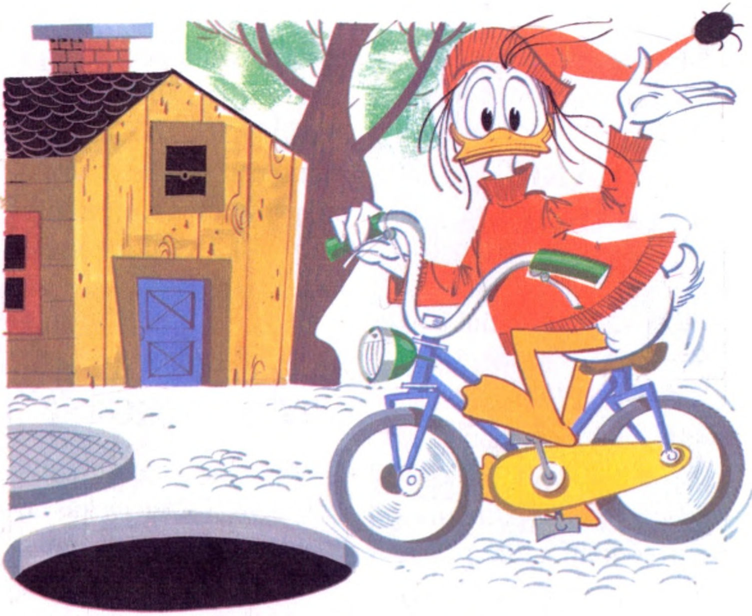
ti sūkuriai, smarkios šaltos srovės, gilių duobių, akmenų ar kitokių pavojingų daiktų, kurių nuo kranto nematyti. Tas, kas nemoka plaukti, neturėtų bristi į vandenį aukščiau krūtinės.

AR MOKATE GERTI?

Savaime aišku, turime galvoje nealkoholinius gėrimus. Jeigu sportuojate ar žaidžiate kokį nors žaidimą, tikriausiai ištroškote? Atsigerkite, bet iš lėto ir po gurkšnį! Nerykite staiga daug vandens! Dažnai dėl to sutrinka virškinimas.

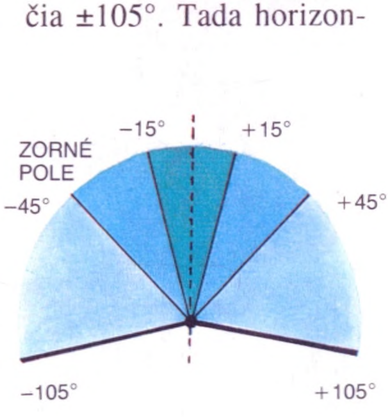
Dar primename, kad stiklinė šilto vandnens į tuščią skrandį padeda organizmui atsikratyti nuodingų medžiagų, o stiklinė vandens po valgio padeda ištirpti suvalgytų riebalų pertekliui ir palengvina virškinimą.

REGĖJIMO LAUKAS

Tikriausiai kada nors važiuodami dviračiu, pastebėjote, kad jūsų akys mato tik tam tikru atstumu? Kad jūsų regėjimo laukas, t.y. kampo dydis, kuriame jūsų akis aiškiai mato, yra ribotas? Ne? Nesvarbu. Todėl į tai atkreipė dėmesį mokslininkai, kurie šį reiškinį tyrė, ir mes pasidalinsime su jumis jų tyrimo rezultatais. Pasak jų, automobilio vairuotojo regėjimo laukas, kai jo akys nejuda, svyruoja ±15°, turint galvoje žvilgsnio ašį. Akių judinimas leidžia padidinti tą dydį ±45°, o galvos judinimas regėjimo lauką praplečia ±105°. Tada horizon-

talaus regėjimo lauko dydis 210°. Tikėjotės daugiau?

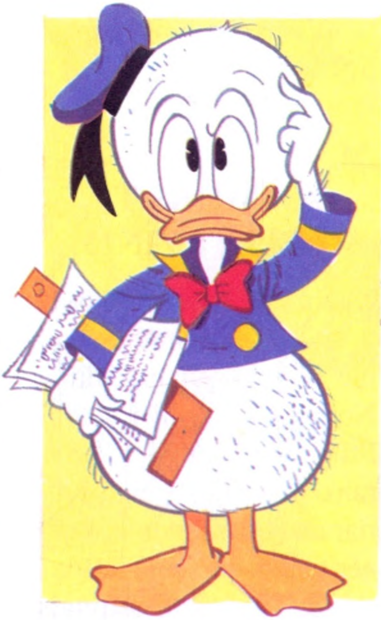
SKARELĖ ĮVAIRIEMS REIKALAMS

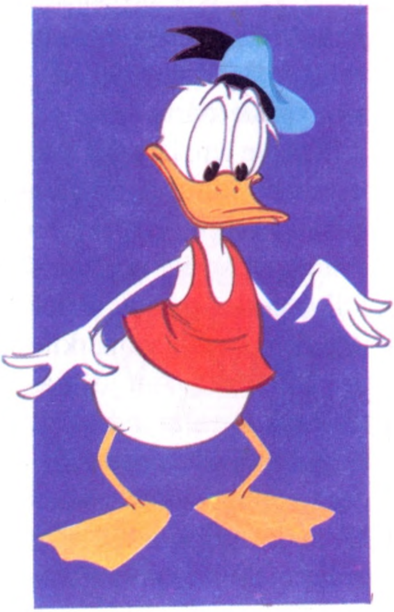
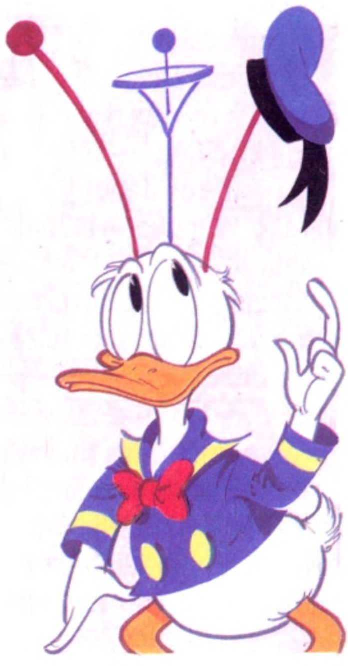
Įsidėmėkite, kad tinka paprasta kvadratinė 90x90 cm dydžio skarelė. Sulankstyta trikampiu pusiau galite ja apsaugoti galvą ir kaklą nuo vėjo, saulės ir drėgmės. Sportuodami galite panaudoti kaip aprišalą. Sudėję pusiau, uždėję ant nosies ir burnos ir surišę užpakalyje, apsisaugosite nuo dūmų ir dulkių. Į ją galite sudėti ir surišti įvairius daiktus. Kai suimsite už visų keturių kampų, ji bus jums kaip krepšelis. Pririškite ją prie kartelės – ir turėsite signalinę vėliavėlę.

KOKS BUS ATEITIES ŽMOGUS?

Į tai niekas negali tiksliai atsakyti. Tačiau niekas nedraudžia įvairių sričių mokslininkams kurti daugiau ar mažiau įtikinamų prognozių. „Žmogus bus vis gudresnis

ir jo smegenys didės. Todėl turės didėti ir jo galva. Kad išlaikytų pusiausvyrą, taip pat keisis ir jo kūno forma – darysis vis panašesnis į kriaušę! Temperatūra Žemėje mažės, todėl ant žmogaus kūno išaugs švelnūs pūkai. Jie padės žmogui išlaikyti šilumą" – tvirtina olandų biologas Benjaminas Grijseelsas.

„Žmogus visas fizines jėgas atiduos mašinoms, todėl pradės silpnėti rankos ir kojos", – pranašauja Amerikos etnologas P. Balfour iš San Francisko.

„Ateities žmogus valgys tik minkštą maistą. Todėl jam nereikės dantų", – priduria Pietų Afrikos dantų gydytojas R. Wentworth iš Johanesburgo.

„Žmogus daugiausia laiko praleis namuose – žiūrėdamas televiziją ir dirbdamas. Todėl jo kūne išsivystys antenos, kurios kliudys jam sistemingai susidurti su aplinkos daiktais ir žmonėmis". Tai švedų biologo Hugo Bahmanno iš Geteborgo nuomonė.

(Visos citatos iš Heinzės Sponselo knygos „Gydomoji gamtos jėga").

AR MOKATE ĮKALTI VINĮ?

Paimkite vinių ir kokių 250–350 gramų sunkumo plaktuką ir pradėkite. Norite įkalti vinį į sieną? Prilaikykite ją dviem kairės rankos pirštais (jeigu kairiarankis, tai, žinoma, dešinės rankos pirštais) įrėmę į sieną. Pradėkite silpnais smūgiais, paskui stipresniais. Jeigu vinis nelenda, turėsite kelio pradžią pramušti plieniniu pramuštuvu.

Kalsite vinį į medį? Kad medis neskiltų, iš pradžių kalkite nestipriais plaktuko smūgiais. Norite, kad vinis laikytųsi stipriau? Prieš įkaldami į medį, pamerkite ją į amoniaką. Ant jos paviršiaus susidarys rūdžių sluoksnis, jų dėka vinis „sėdės" stipriau. Jeigu medis kietas, patepkite smailų vinies galiuką muilu. Gip-

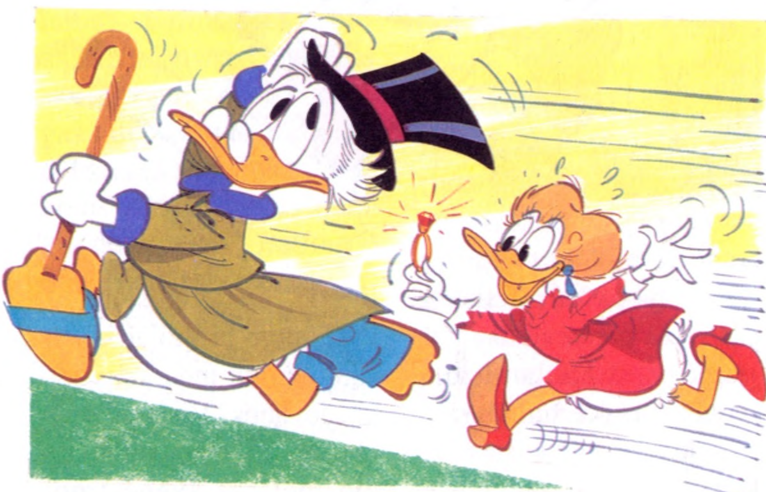
sas ar baltos kalkės sienos paviršiuje nesutrūkinės, jeigu prieš kaldami vinį palaikysite karštame vandenyje.

AUKSINĖS, SIDABRINĖS, POPIERINĖS DOVANOS...

Kalbame apie dovanas sutuoktuvių metinių proga. Palaukite, nenusigręžkite, kadangi jūsų tai dar neliečia (po kokių metų galėtų liesti). O tėvų, senelių, vyresniojo brolio ar sesers sutuoktuvių metinėms reikia dovanos? Visiems žinoma, kad 25–osios sutuoktuvių metinės švenčiamos kaip sidabrinės vestuvės, todėl ir dovana turėtų būti sidabrinė. Penkiasdešimtosios metinės vadinamos auksinėmis vestuvėmis. Penkiasdešimt santuokos metų, penkiasdešimt gyvenimo metų, diena po dienos pragyventų drauge, ne juokai, tai turi būti atitinkamai įvertinta. O

apdovanojimas? Savaime aišku, auksinis. Dabar pasižiūrėkite į atskirų metinių lentelę ir iškart bus aišku, kad ateityje neturėsite sunkumų dėl atitinkamos dovanos savo artimiesiems.

10 – alavinės vestuvės,
11 – plieninės vestuvės,
12 – šilkinės vestuvės,
13 – nėrinių vestuvės,
14 – dramblio kaulo vestuvės,
15 – krištolinės vestuvės,

1 – popierinės vestuvės,
2– medvilninės vestuvės,
3 – odinės vestuvės,
4 – lininės vestuvės,
5 – medinės vestuvės,
6 – cukrinės vestuvės,
7 – vilninės vestuvės,
8 – bronzinės vestuvės,
9 – molinės vestuvės,

16 – ...Stop! Tai buvo tam tikram laikui. Iki 20-ųjų metinės nešvenčiamos, nebent savo pačių sprendimu.
20 – porcelianinės vestuvės,
25 – sidabrinės vestuvės,
30 – perlinės vestuvės,
35 – koralinės vestuvės,
40 – rubininės vestuvės,

45 – safyrinės vestuvės,
50 – auksinės vestuvės,
55 – smaragdinės vestuvės,
60 – deimantinės vestuvės,
70 – geležinės vestuvės,
75 – platininės vestuvės.

JŪSŲ BIČIULIŲ AUSYS

O dabar atidžiai paklausykite, kalbėsime apie ausis. Mes negalvojame apie kitų Jaunųjų švilpikų ausis, bet jūsų numylėtinių – šunų ausis. Turime galvoje negerą, bet plačiai paplitusį įprotį trumpinti šunų ausis. Tai daroma dėl gražumo, sako tie, kurie laikosi šio kvailo ir beprasmiško įpročio. Čia nėra reikalo kalbėti apie pavojų, kuris dėl to gresia šunyčiui. Toks žingsnis sukelia dideles žaizdas ir šuniui gali tekti visą gyvenimą vargti su nesveikomis ausimis. Tačiau šypsosi geresni laikai – kai kuriose Europos šalyse jau uždrausta trumpinti šunims ausis. Ten leista ilgoms, puikioms ausims maskatuoti apie galvą. Klausiate, kaip žmonės sugalvojo tokį bjaurų dalyką? Paaiškinimo reikia ieškoti praeityje. Dar prieš keletą dešimčių metų buvo organizuojamos šunų varžybos: jie turėjo kautis ringe, o žiūrovai vienam iš jų paskirdavo nugalėtojo vardą. Suprantama, kad ilgos maskatuojančios ausys jų savininkams gerokai trukdė, todėl žmonės pradėjo jas trumpinti. Kaip jau minėjome, šiuo metu pasaulyje stiprėja pasipriešinimas tokiems dalykams, vis daugiau žmonių kovoja, kad mūsų keturkojams bičiuliams nebūtų daroma skriauda.

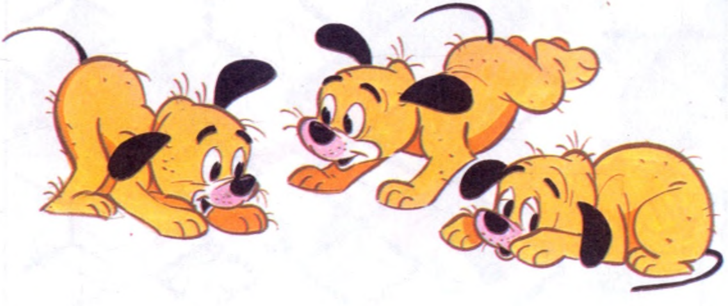
MIRTA BUS MAMA

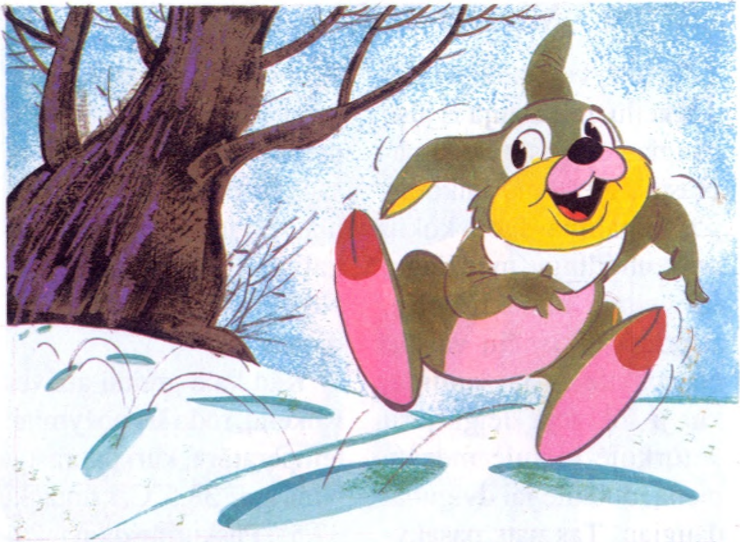
18–20 mėnesių šunys gali ramiai pagalvoti apie šeimos sukūrimą, todėl kad jų vystymasis tokiame amžiuje pasibaigia. Kalės du kartus per metus gali tapti motinomis (daugiausia pavasarį ir rudens pradžioje), sakoma, jog kalė rujoja. Tas laikas – šunų meilės metas. Jie nemiega, praranda apetitą, kartais ir galvą. Todėl, jeigu turite namuose kalę, tuo laikotarpiu žymiai daugiau ja rūpinkitės, nepaisydami to, ar pageidaujate šunyčių, ar ne. Turite suprasti savo keturkojus bičiulius, suvokti jų charakterį ir gerbti jį. Visada atsiminkite, kad iš meilės netekę galvos šunys gali kažin kur nubėgti, pakliūti po automobilio ratais.

MIRTA TURI VAIKELĮ

Kalaitė, kuri laukiasi vaikelių, reikalauja iš jūsų daugiau dėmesio negu paprastai. Nėštumo laikotarpiu negalima duoti kokių nors nuodingų medžiagų, sakysime, nuo kirmėlių, stipriai veikiančių vaistų. Nežaiskite su ja žaidimų, kur ji šokinėja. Jeigu jūsų keturkojė bičiulė mėgsta pieną, duokite jai dvigubai daugiau. Tas pats pasakytina ir apie mėsą. Apsilankykite su ja pas veterinarą ir laikykitės jo nurodymų. Stebėkite, ar jos kailis visada blizga (jeigu ne, tai pirmas požymis, kad trūksta vitaminų). Pastoviai šukuokite ją ir atkreipkite dėmesį į blusas ir jų kiaušinėlius, kurie panašūs į tamsaus smėlio grūdelius. Dažniausiai jos įsitaiso pasturgaliuose ir prie uodegos. Nėštumas trunka 60–63 dienas.

Kad kalė greitai atsives vaikelių, rodo šie požymiai: temperatūra, kuri paprastai būna apie 38,5°C, krinta iki 37,5°. Paskutinę dieną kalaitė neėda, nebent truputį kokių saldumynų, ir geria vandenį. Kad džiaugsminga valanda artėja, suprasite ir iš to, jog kalytė atrodo išsigandusi. Tuoj pat kvieskite veterinarą!

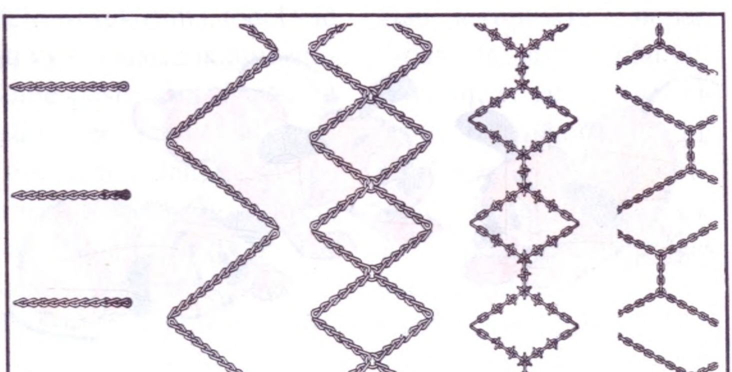

PĖDSAKAI SNIEGE

Pasižiūrėkite į piešinėlį apačioje. Ar sugebėsite atspėti, kokie žvėrys paliko pėdsakus sniege? Taip? Puiku! Ne? Bet tai labai paprasta. Tai prie automobilio ratų pritaisytų sniego grandinių pėdsakai.

Sniego grandinės padeda suktis automobilio ratams žiemos mėnesiais ir padidina saugumą važiuojant užsnigtais keliais. Atsimin-

kite, kad grandinės neturi būti per daug įtemptos, nes važiuojant gadintų padangų šonus. Taip pat neturi būti pernelyg laisvos, nes ratai suktųsi tuščiai, o grandinės daužytųsi į kėbulo dalis. Baigiant svarbus patarimas: grandinės turi būti pritaisytos prie varančiųjų ratų.

ATSARGIAI SU UGNIMI

Kiekvienais metais miško gaisrai pridaro daugybę nuostolių. Todėl labai svarbu sugebėti nuslopinti liepsną iš pat pradžių. Suprantama, turime galvoje nedideles liepsneles. Joms užgesinti pakanka antklodės, brezento arba tankių žolių šakelių, kuriomis greitai ir smarkiai pulsite plakti liepsną. Galima ugnį užpilti smėliu, žemėmis arba gesinti vandeniu. Rekomenduojame geriau pirmuosius du būdus, nes vanduo nuteka ir greitai išgaruoja, todėl jo reikėtų labai daug. Gaisro išvengsite, jeigu laužą kursite toliau nuo miško, o aplink ugniavietę gerai išvalysite plotą. Taip pat ugnį reikia nuolat kontroliuoti. Atsargiai su degtukais, nie-

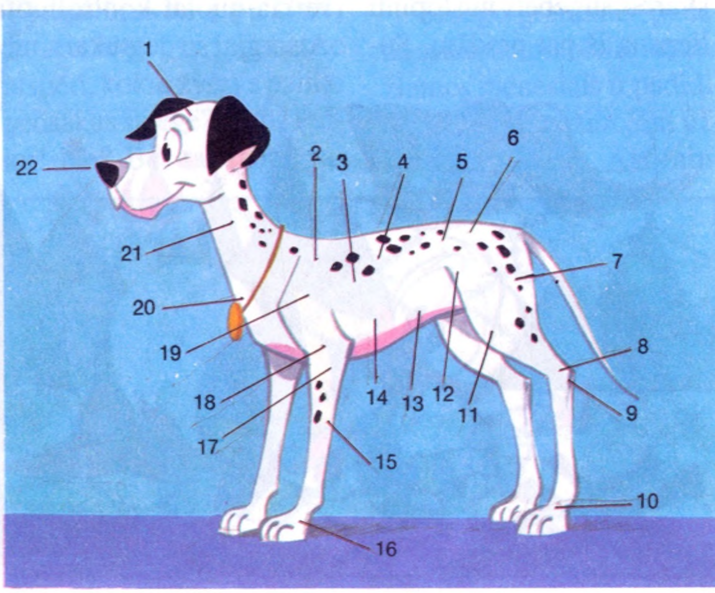

kada nemeskite degančių degtukų! Kai ugnį užgesinsite, židinį kastuvėliu išbarstykite ir gerai užpilkite žemėmis ar smėliu. Visada atsiminkite, kad ugnis gali plisti medžių šaknimis ir po žeme.

ŠUO PO PADIDINAMUOJU STIKLU

Dabar susipažinsime su šuns kūno dalimis. Atitinkamų šuns kūno dalių pavadinimų žinojimas jums gali praversti, sakysime, šunų parodose, arba kai telefonu norėsite pasakyti veterinarui, kas nutiko jūsų susirgusiam Azarui.

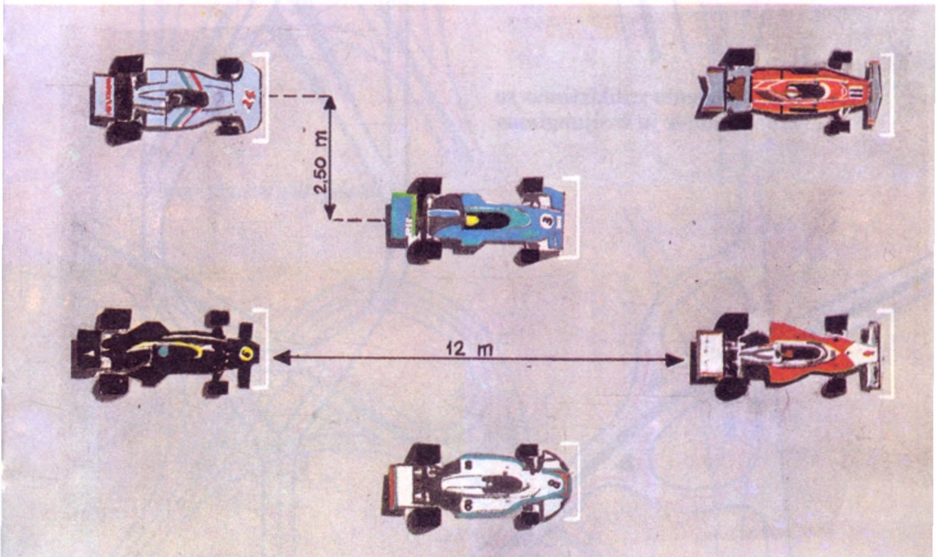
1 – Kakta
2 – Gogas
3 – Krūtinės ląsta
4 – Nugara
5 – Strėnos
6 – Pasturgalis
7 – Šlaunis
8 – Kulno sąnarys
9 – Kelio girnelė
10 – Pasturgalinė letena
11 – Kelis
12 – Kirkšnis
13 – Pilvas
14 – Šonkauliai

15 – Dilbis
16 – Priekinė letena
17 – Alkūnė
18 – Mentė
19 – Peties ir mentės sąnarys
20 – Krūtinė
21 – Kaklas
22 – Snukis

F1 IR F2 STARTUOJA

Tie iš jūsų, kurie domisi Formulės 1 ir Formulės 2 automobilių lenktynėmis, tikriausiai žino apie būdingą startuojančių lenktyninių automobilių eismo reguliavimą. Tas reguliavimas nepriklauso, kaip kas manytų, nei nuo lenktynių kelio platumo, nei nuo pirmo posūkio už starto linijos. Visų pirma pagrindas yra saugumas. Taisyklės leidžia vienoje eilėje važiuoti ne daugiau kaip dviem automobiliams. Atstumas tarp automobilių, stovinčių toje pačioje juostoje, turi būti mažiausiai 12 metrų, be to, tarp atskirų važiuojamųjų juostų vidurio turi būti bent 2,5 metro.

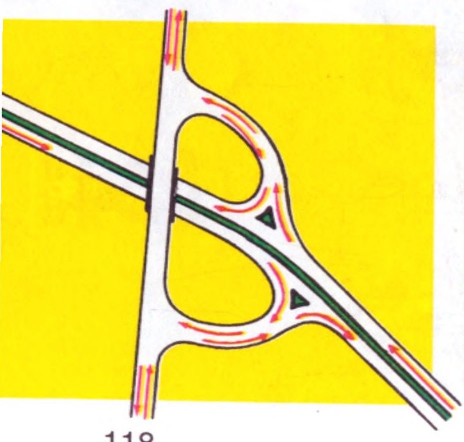
KELIŲ ARABESKOS

Gal nepasakysite, kad neprimena jums šie piešiniai brangių skulptūriškų kūrinių, pagal kuriuos ir pavadinimą gavo – arabeskos? Iš tikrųjų autostrados

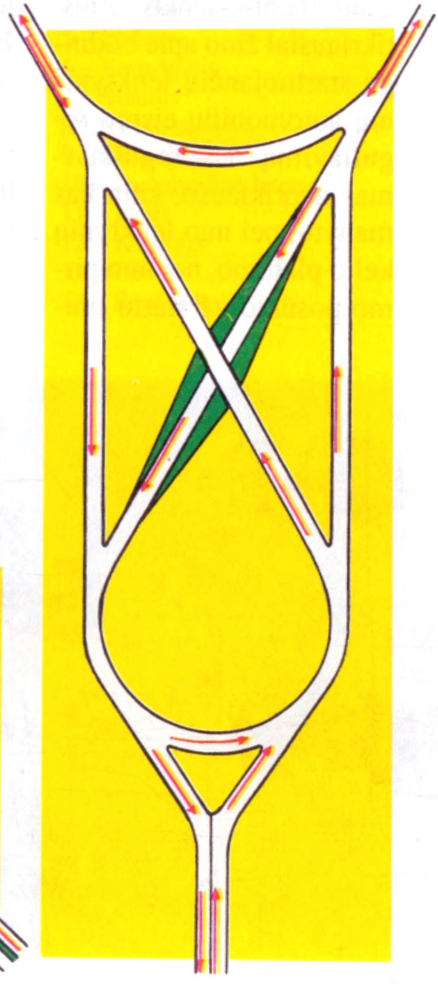
Įvažiavimas į autostradą iš 1 klasės plento

1 klasės plento susikirtimas su autostrada ir jų susijungimas

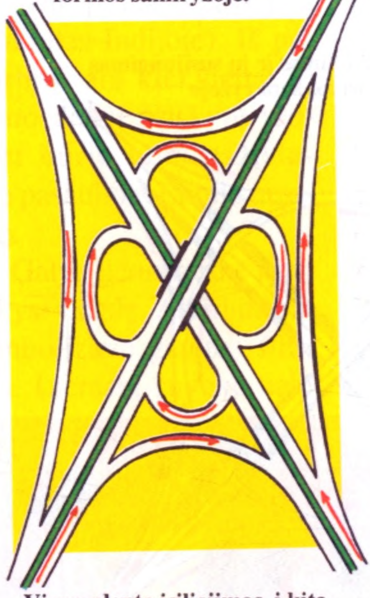

Trijų autostradų susikirtimas

mazgai įvažiavimu ir išvažiavimu į autostradą buvo išpręsti taip, kad priešingų krypčių važiavimo juostos nesusikirstų viename lygyje. Šitaip buvo užtikrintas automobilių transporto didžiausias saugumas.

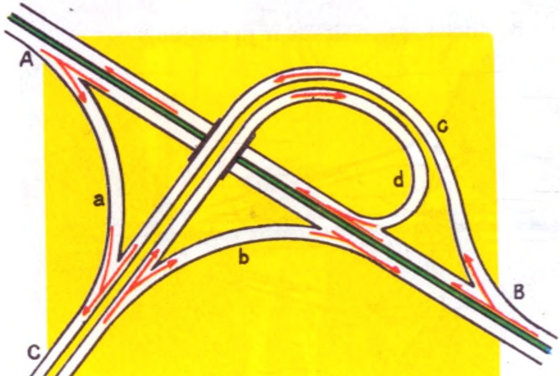
Dviejų autostradų susikirtimas ir jų susijungimas dobilo lapų formos sankryžoje.

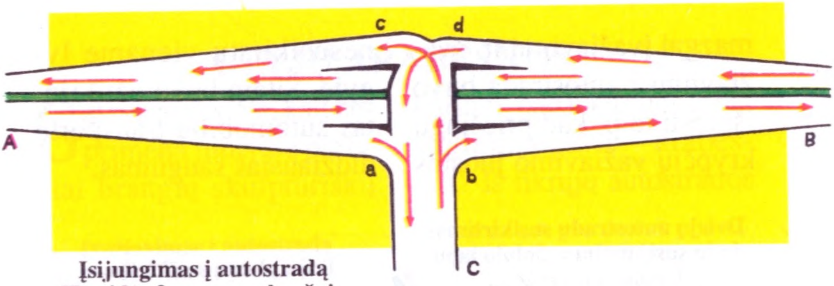

Trijų plentų susikirtimas

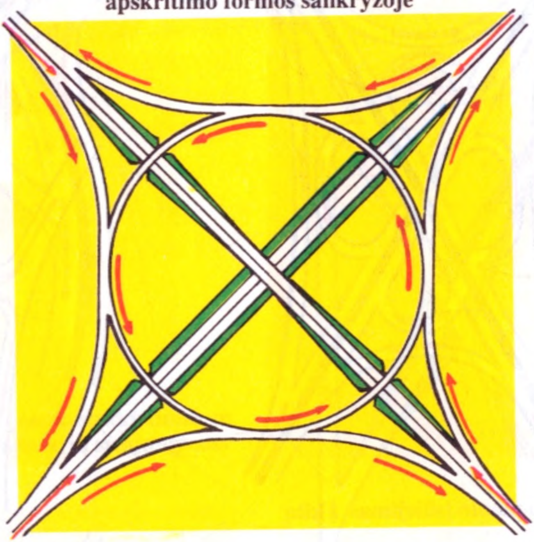
Vieno plento įsiliejimas į kitą

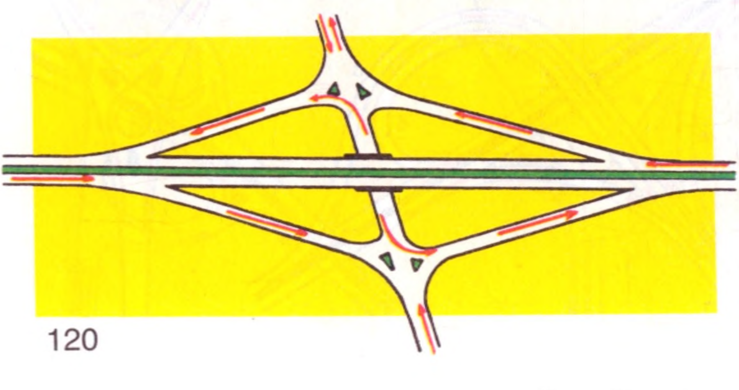

**Įsijungimas į autostradą
H raidės formos sankryžoje**

**Dviejų autostradų susikirtimas ir jų susijungimas
apskritimo formos sankryžoje**

1 klasės plento susikirtimas su autostrada ir jų susijungimas

INDIJOS SIMBOLIAI

Senovės Indijos gyventojai šia sąvoka įsivaizdavo gyvybės būtybių pasaulį. Tą pasaulį savo vaizdiniuose lygino su arkliu (jis bene pirmasis buvo prijaukintas Indijoje). Iš pagarbos jam kiekvienai jo kūno daliai priskyrė tuomet kurio nors pažįstamo pasaulio reiškinio prasmę.

Galva jiems reiškė rytą. Akys – saulę. Atviri nasrai simbolizavo gamtos šilumą. Liemenį suvokė kaip vienerių metų laiko atkarpą ir metų baigtuves. Sąnarius lygino su metų mėnesiais. Raumenys atitiko debesų supratimą. Karčiai jiems priminė medžius. Nugara buvo rojaus įsikūnijimas. Kaulus lygino su žvaigždėmis. Kraujagyslės simbolizavo vandenyną. Kepenys ir blužnis – kalnus. Arklio nusižiovavimas priminė žaibą, putos – griaustinį. Prakaitas jiems atrodė kaip lietus. Sužvengimas – kaip žodis.

NAMAS MEDŽIO VAINIKE

Kai gražus oras, labai malonu leisti laisvalaikį tokiame namelyje. Galite skaityti knygą ir būti gryname ore. Jeigu turi truputį fantazijos, noro dirbti ir, suprantama, yra toks medis netoliese, nebus sunku pasidaryti tokį namelį. Juo labiau, jeigu padės tėvelis.

Suraskite sode arba miške arti vienas kito augančius du medžius. Tai gali būti liepa, tuopa arba guoba. Žemėje sukalkite iš lentelių pakylą. Iš apačios sutvirtinkite ją statmenai sukaltomis lentomis (žr. piešinį). Turite pagrindą. Įtaisykite jį tarp medžių, taip, kaip parodyta piešinyje. Iš likusios medžiagos galite padaryti laiptus, tvorelę ir kitus įrengimus savo nameliui.

ATSARGIAI SU ŠVARA

Nebijokite, kalbėsime ne apie asmens higieną, bet jūsų fotoaparatų objektyvų švarumą. Suprantama, kad fotografuojant lęšiai turi būti visiškai švarūs, bet visur naudojama nosinė tam nelabai tinka. Dažnai šitaip lęšiai subraižomi. Dulkėms pašalinti geriau tinka švelnus šepetėlis arba suspausto oro srovė (pvz., švirkštas).

Jeigu fotoaparatas ilgesnį laiką nenaudojamas, patariame retkarčiais įtempti ir nuspausti nuleidiklį. Ir atsiminkite, kad jis turi būti laikomas sausoje ir šaltoje vietoje.

METAI METAMS NELYGU

Šiame skyriuje vėl kalbėsime apie seną žmogaus bičiulį ir bendražygį – arklį. Mūsų lentelėje galite

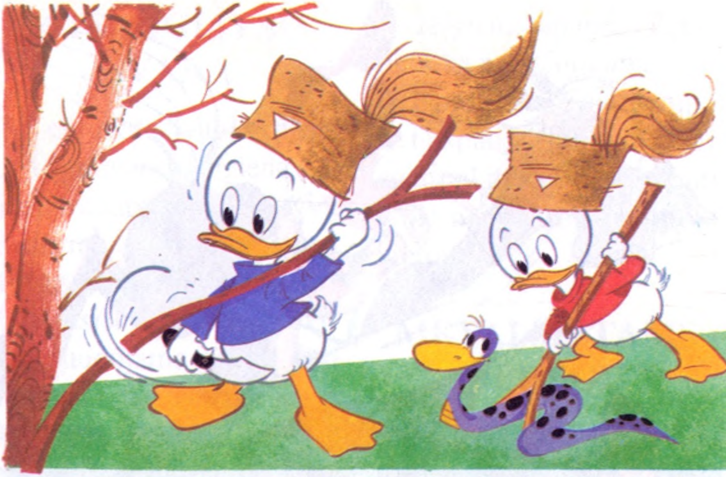
palyginti arklio ir atitinkamus žmogaus metus.

Arklio metų skaičius	Atitinkamas žmogaus metų skaičius
2	17
3	21
4	26
5	30

Arklio metų skaičius	Atitinkamas žmogaus metų skaičius
6	35
7	40
8	45
9	50
10	55
11	60
12	65

SPECIALI LAZDA EINANT Į GAMTĄ

Turime galvoje apie 120 cm ilgio ir 2–3 cm storio dvišaką lazdą. Geros tokios lazdos šakuma turi apie 15 cm ilgio, o jos šakutės viena nuo kitos nutolusios per 10 cm. Tokia lazda labai naudinga. Ja ne tik galite ramstytis sunkiai kopdami į kalną, bet ir pasi-

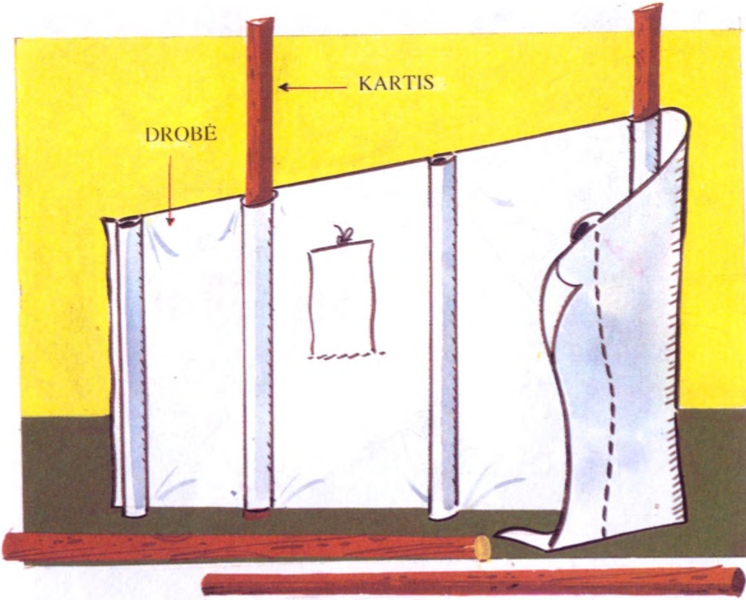
naudoti jos dvišakumu. Ja galima kilnoti nedidelius daiktus, naudotis kaip miško kabykla arba kovojant su bjauriais brūzgynais. Tačiau labiausiai ją įvertinsite, akis į akį susidūrę su gyvate. Stipriai ją prispauskite, tačiau labai nesužalokite.

Kad neužmirštumėte, geriausiai lazdą pasidaryti iš lazdyno arba ąžuolo šakos. Peiliu nuskutama žievė ir nugenimos šakelės, nugludinama švitriniu popieriumi (kad neįsivarytumėte rakšties). Dar belieka pridurti – kad lazda būtų patogi, vienas išsišakojimo galas turi būti smailus, kitas – bukas.

PALAPINĖ BE STOGO

Norite praleisti pasakišką dieną miško rezidencijoje? Turime puikų pasiūlymą. Tai palapinė be stogo, sakykime, „vasaros butas". Darykite taip: paimkite drobės gabalą ir jame taisyklingais atstumais pa-

darykite klostes, į jas paskui įkišite karteles, kurios sudarys jūsų „vasaros rezidencijos“ atramas. Kuo ilgesnis bus drobės gabalas, tuo patogesnis bus jūsų būstas. Langus galite prakirpti šonuose ir uždarinėti su raišteliais. Palapinė pastatyta ir po atviru dangumi gali prasidėti žaidimai!

SUSIKAUPIMO PRATIMAI

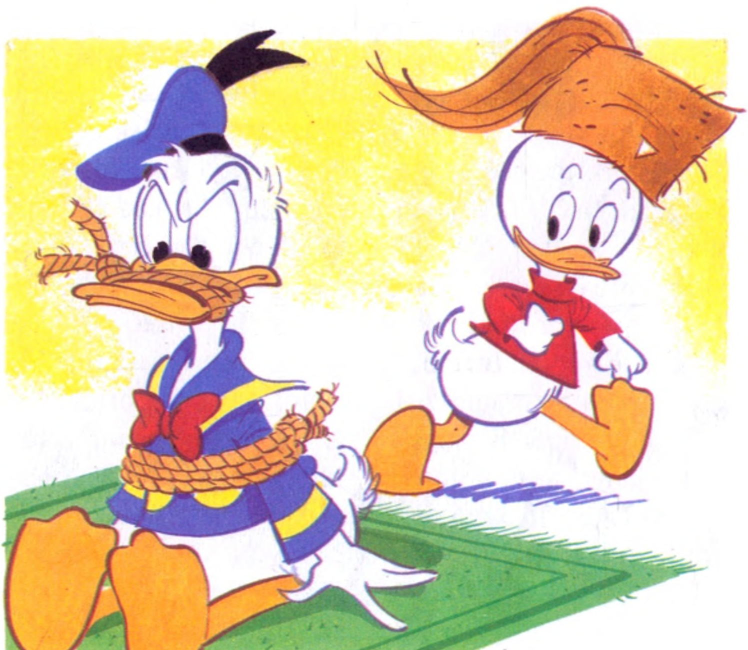
Kiek sykių jums yra buvę, kad negalėjote susikaupti, ką nors dirbdami arba klausydamiesi mokytojo pasakojimo, nors ir labai stengėtės? Visiems mums kartais atsitinka, jog negalime susitelkti ir mūsų mintys šokinėja kaip kamuoliukai. Todėl siūlome keletą patarimų, kaip Jaunieji švilpikai gali sutvardyti savo neramias mintis...

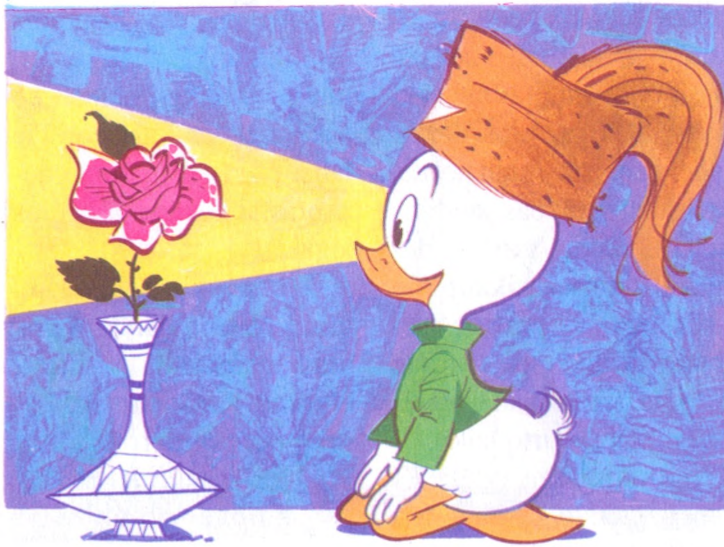
Taigi, mieli švilpikai, yra daug pratimų, kurie

padės išmokti geriau susikaupti ir aiškiau mąstyti. Visų pirma tų pratimų šaknys yra joga, juos daryti labai paprasta. Jeigu norite, kad sektųsi darbas, studijos ar kita veikla, skirkite dėmesio tiems susikaupimo grūdinimo ir valios ugdymo pratimams. Galime lažintis, jog niekada negailėsite jiems skirto laiko.

1 – išmokite tylėti! Iš tiesų, tylėkite kasdien nuo 10 minučių iki valandos (švilpikams), suaugusieji turėtų atsisakyti kalbėti po tris valandas kasdien. Tie labai paprasti pratimai nepaprastai sustiprina valios jėgą.

2 – stenkitės nukreipti mintį į vieną daiktą, kuris jums malonus iš pažiūros. Galime jums nuoširdžiai rekomenduoti rožę, kuri yra ne tik gėlių karalienė, bet ir tinkamas objektas

atidumo ir susikaupimo ugdymui.

3 – tikimės, kad pasirinksite mūsų rekomenduojamą objektą, rožę, į ją sutelksite dėmesį. Visos jūsų mintys ir kokie nors samprotavimai turi būti apie ją. Jus sudomins spalva, spalvų tonas, žiedlapiai, jų skaičius, struktūra, forma ir kvapai. Rožė yra vazoje priešais jus, jūs patogiai sėdite krėsle ir stebite, suprantama, neliečiate jos. Kai pajusite, kad ją gerai pažįstate, nedrįskite silpninti savo dėmesio. Arba jeigu atrodys, kad negalite joje nieko naujo pamatyti, kad rožę tobulai apžiūrėjote – niekur neikite, stenkitės toliau ramiai sėdėti. Ir svarbiausia, nepradėkite galvoti apie ką nors kitą. Kai tik pajusite, kad dėmesys silpnėja, nutraukite pratimą.

4 – išmokite atmintinai kokį posakį, priežodį ar

gražų ketureilį eilėraštį, kuris jums patinka. Paprastai kalbant, pasirinkite keletą žodžių, kurie atitinka jūsų Aš. Pasekite tuose žodžiuose, kas jums padėtų, suteiktų jėgų, kas jus pralinksmintų ir nuspalvintų pasaulį aplink jus rausvai. Stenkitės kasdien bent valandėlę pagalvoti apie tą žodelį. Po kurio laiko pajusite, jog nesate toks išsiblaškęs kaip anksčiau ir galite susikaupti prie vieno taško ar temos.

5 – atsiverskite kokią nors knygą, kurios, aišku, neskaitėte, ir perskaitykite kelis puslapius. Užverskite, susikaupkite ir pakartokite, ką perskaitėte. Po kurio laiko pastebėsite, kad ir skaitydami sudėtingas knygas, galite susikaupti ir nesiblaškyti.

6 – išeikite kada temstant į pievą, kur nors po žvaigždėtu dangumi, pamėginkite sutelkti dėmesį į dangaus grožį ar į mėnulio pjautuvėlį, kuris atrodo tarsi perregimas, ir nieko kito negalvokite. Jūsų mintys lengvės, tarsi viskas aplinkui išsisklaidytų. Kai vėl sugrįšite į tikrovę, pajusite, kad mintys aiškesnės ir skaidresnės. Jūsų dėmesingumas ir mąstymas bus kur kas aktyvesnis ir aiškesnis.

7 – užsidarykite savo kambaryje ir visiškai izoliuokite jį nuo garsų. Patogiai atsisėskite, atsipalaiduokite ir galvokite apie mėnulį, apie kokią nors žvaigždę, vandenyną, apie kalną, apaugusį žaliais medžiais ar dengiamą saulėje žėrinčiu sniegu. Sutelkite dėmesį į vieną objektą ir nuo tos akimirkos jūsų niekas nedomins. Galvokite apie jo formą, spalvą, kvapą, apie jo dalis, iš kurių jis sudėtas. Tuo pratimu sustiprinsite valios jėgas ir įgausite dvasinės energijos.

Išvardinome tik labai nedaug pratimų, kurie stiprina valią ir minčių sutelkimą ir gali tapti jūsų kasdienio gyvenimo dalimi.

NETRADICINIS LAIVAS

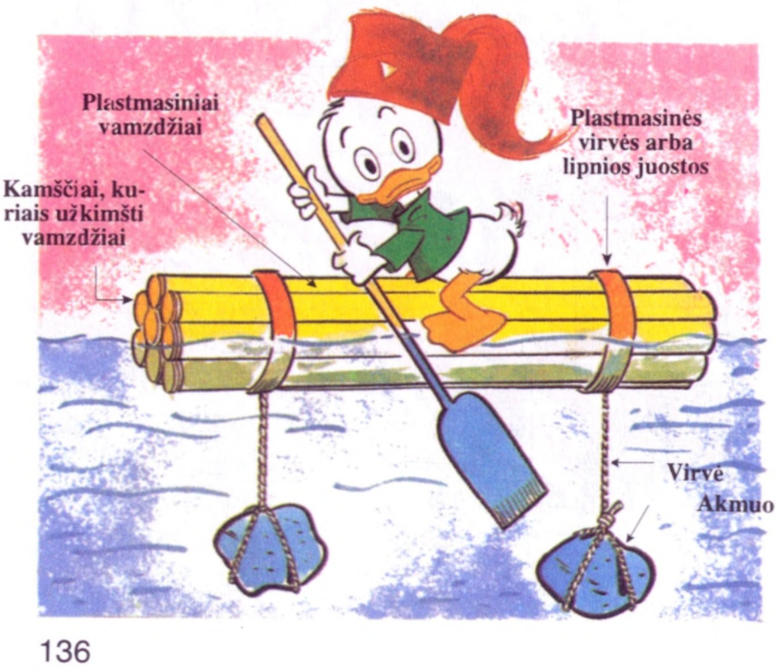
Tai puiki mintis savaitgaliui vykti prie jūros, ežero ar tvenkinio. Reikia kuo daugiau plastmasinių vamzdžių, ant kurių parduotuvėse būna suvyniotos medžiagos ar kilimai. Jų galus reikia užkimšti kamščiais ir, kad būtų tikriau, užlipdyti klijais. Vamzdžius suriškite į pundelius. Tokiu plauktuvu galite kiek norite suptis ant bangų. Tačiau kai pagal piešinį pririšite atitinkamus svarmenis, galėsite savo padaru naudotis kaip kanoja. Tad belieka plaukti upe aukštyn ieškoti naujų nuotykių!

AR BATERIJA PAKANKAMAI ĮKRAUTA?

Tankiamatis (densimetras) yra prietaisas, kuriuo matuojamas kokio nors tirpalo tankis. Tai stiklinis vamzdelis su plūdurėliu viduje, suskirstytas Baume laipsniais arba paprasta spalvota skale. Į tankiamatį įtraukiame tirpalo iš baterijos ar elektrolito, ir po to belieka žiūrėti, prie kokio skaičiaus sustos plūdurėlis. Tada jums nesunku bus pasakyti tėčiui, kokios būklės jūsų automobilio akumuliatorius. Jums padės mūsų lentelė:

Tankis	Įkrovimo laipsnis
1,28	100%
1,25	75%
1,22	50%
1,19	25%
1,16	beveik išeikvotas
1,11	išeikvotas

ARKLIAI VADINAMI PAGAL PLAUKO SPALVAS

Baltis – plaukai, uodega ir karčiai balti.

Obuolmušys – apskritos kaip rutuliukai baltos ir tamsaus plauko dėmės. Su amžiumi daugėja baltų plaukų.

Bėris – taip vadinami šviesiai rudo ir tamsiai rudo plauko arkliai. Karčiai ir uodega paprastai būna juodi.

Izabelė – geltono plauko, baltų karčių ir baltos uodegos arklys. Šis vardas kilęs nuo vengrų erchercogienės, kuri pasižadėjo nekeisti marškinių, kol jos vyras nepaims Ostendlės miesto. Apgultis tęsėsi trejus metus!

Širmis – šviesiai arba tamsiai pilko plauko.

Raudis – labiausiai paplitusio plauko arklys šviesiai rudos spalvos, būna įvairių atspalvių, nuo rusvo iki spragintos kavos.

Keršis (piebald) – paprastai netaisyklingos didelės juodos ir baltos dėmės ant juodo, bėro ir kitokių spalvų kailio.

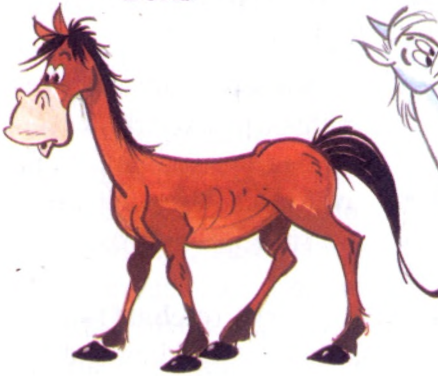
Keršis (skewbald) – balto, rusvo ir netgi rausvo plauko dėmės.

Tamsusis bėris – su juodais karčiais. Fonas juodas arba rudas su balto plauko mišiniu.

Tamsusis rudis – įvairaus atspalvio rudas plaukas. Kailis matinis, nežvilgantis.

Juodis – visas juodas, išskyrus galimas baltas žymes.

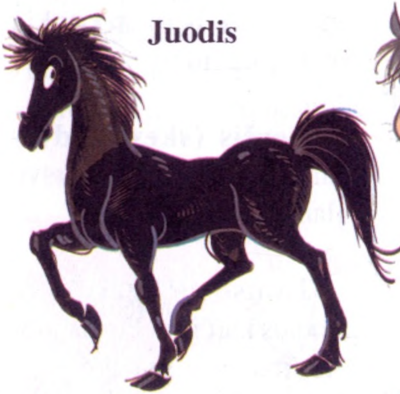
Bėris

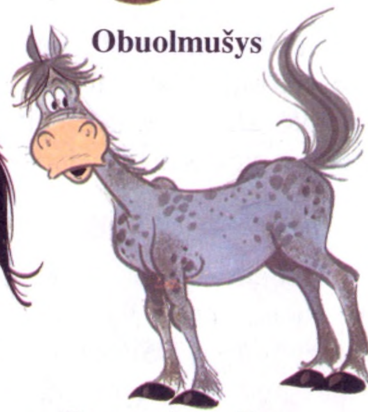
Baltis

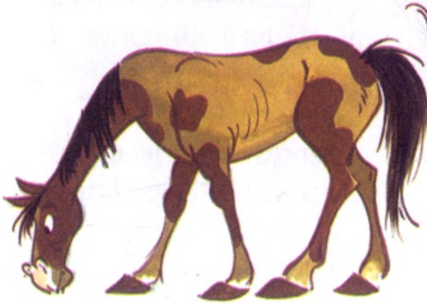
Juodis

Obuolmušys

Keršis (piebald)

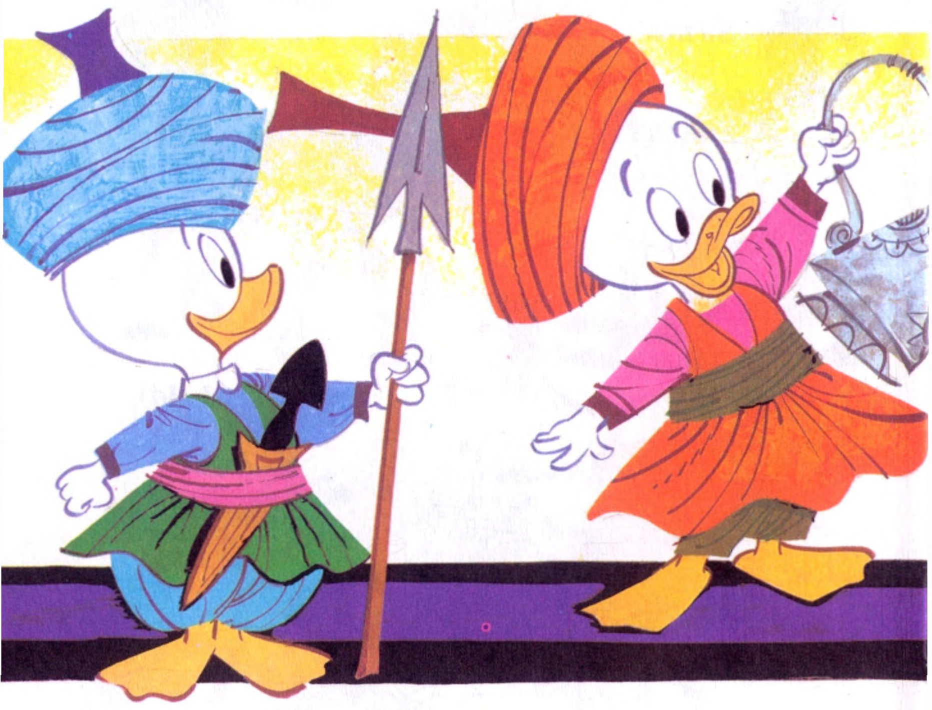
Tamsusis rudis

Tamsusis bėris
Rudis
Širmis
Izabelė
Keršis (skewbald)

LIKIMAS KAVOS PUODELYJE

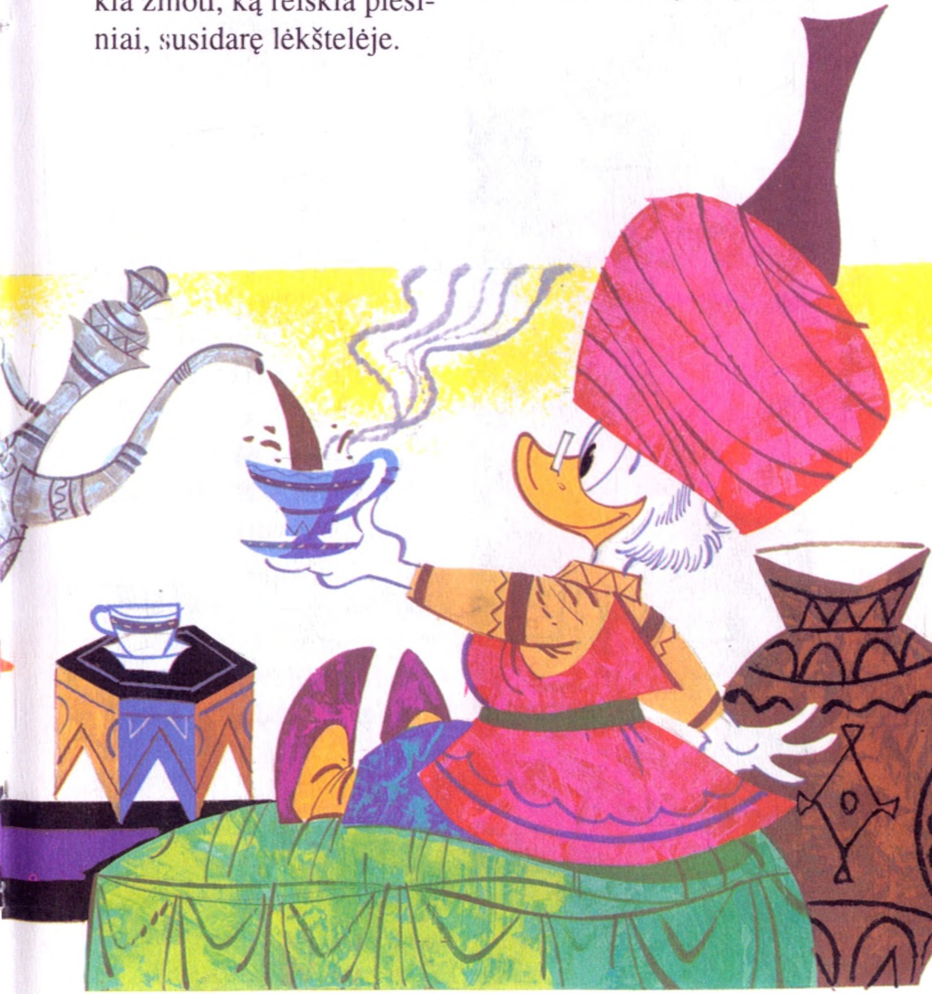
Arba – likimas kavos tirščiuose. Mūsų proseneliai kūrė piešinius iš židinyje degančių žarijų, iš miltų arba debesų. Ateities pranašai daug senesni negu kavos gėrimas. Tačiau pranašystės iš kavos remiasi tokiais pačiais principais. Jas pradėjo arabai penkioliktajame amžiuje. Apie 1645 metus perėjo į Prancūziją ir nuo to laiko ateities spėjimas iš kavos tirščių praktiškai paplito visur. Kituose puslapiuose pa-

teiksime pagrindinius ateities spėjimo iš kavos tirščių principus. Iš tikrųjų, jei susikaupsite ir tikėsite tuo, ką darote, priešais jus atsivers plyšelis į ateitį. Tačiau reikia žinoti, ką reiškia piešiniai, susidarę lėkštelėje.

PARUOŠIMAS

Paimkite truputį smulkiai maltos švelnios kavos tirščių, įberkite juos į kavinuką, įpilkite tiek pat vandens, kiek yra gramų

tirščių, ir pastatykite kavinuką ant ugnies. Po kurio laiko su šaukšteliu išmaišykite mišinį ir išpilkite į sausą porceliano lėkštelę. Žiūrėkite, kad būtų bent iki pusės. Apie minutę sukite ją. Paskui vandenį atsargiai išpilkite, iš likusių tirščių susidarys piešiniai, kuriuos aiškinsite. Jeigu norite burti kitam asmeniui, turite duoti jam pasukti lėkštę, kitaip burtai neveikia!

ŽVĖRELIŲ PIEŠINIAI

Paprastai sakoma, kad koks nors keturkojis, išskyrus šunį, katę ir kitus naminius gyvulius, reiškia piktą pranašystę.

Delfinas – laiminga kelionė prie jūros.

Gyvatė – išdavystė.

Varnas – nedoras gyvenimas, ištvirkimas.

Sraigė – gyvensite visai patogiai, nors ir be laimės pertekliaus.

Balandis – meilė ir švelnumas.

Elnias – prastos žinios.

Gaidys – gyrimasis, puikybė.
Triušis – turėsite nuoskaudų.
Arklys – atlygintas nuostolis.
Liūtas – ryžtingai priešinsitės kliūtims.
Peteliškė – jūsų iniciatyva nesėkminga.
Sparnuotasis drakonas – laimė.

Beždžionė – klastinga draugystė.
Avis – kurį laiką turėsite būti taupesnis.
Voras – nemalonumai.
Šuo – nuoširdi draugystė.
Paršelis – pokylis.
Paprastas paukštis – laimė.
Žuvis – pakvietimas.

Dramblys – kas jus myli, turės didelę laimę.
Jautis – turėsite pasisekimą darbe.
Vėžlys – būkite ištvermingi.

AUGALŲ PIEŠINIAI

Kekė – nesileiskite išvedami į šunkelius.
Kriaušė – menkas pelnas.
Obuolys (suspaustas skritulys) – berniukai tikslui pasiekti turės panaudoti daug energijos. Mergaitės gaus malonių pakvietimų.
Krūmas – pažeminimas.
Kukurūzų burbuolė – turite mylėti, jeigu norite būti mylimas.
Gėlių puokštė *(4 ar daugiau žiedų)* – laimė.
Medžio lapas – plaukų mažėjimas.
Javai (trys vienodi grūdai arti savęs) – turtas.
Glėbys (brūkšniai, kertami vieno skersinio brūkšnio) – perteklius, gausa.
Vaisiai – mielas susitikimas.
Augalas – greitas pelnas.
Rožė – sveikata.
Šienas (panašu į glėbį, bet

brūkšneliai žymiai švelnesni) – pasitikėjimas savimi, nežinojimas.
Medis – didžiadvasiškumas, sėkmė, visuomeninis išaukštinimas.
Žolė – kuklumas ir poilsis.
Krūmelis – jūsų planai greitai neįvykdomi.
Gluosnis – melancholija, susimąstymas.

FIGŪROS

Angelas – paguoda.
Velnias – intrigos, priešas.
Galva su viena akimi – tuščios viltys.
Raitelis – kelionė, jumis domisi svarbus asmuo.
Pamokslininkas sakykloje – vadovaukitės patarimais.
Kunigas – liga arba nelaimė.
Vyro galva *(apskritimas su dviem linijomis apačioje),* ***moters galva*** *(viršuje lyg su skarele)* – linijos, kurios susikerta piešinyje, reiškia dovanas nuo tamsiaplaukio asmens (matomas piešinyje) arba nuo šviesiaplaukio asmens (mažai matomas piešinyje).
Vyras (trys vyrai) – labai naudingas ir garbingas darbas.
Lyno akrobatas – jums gresia nelaimė.

Žvejys su rykšte – didelė klaida meilės ir prekybiniuose reikaluose.

Kaukas – gera nuotaika, vylingumas.

Juokdarys – melas.

Trys moterys, kurios eina paskui jus – pelningas darbas ir gera prekyba.

Moteris ant arklio – pradėsite elgtis labai neįprastai.

su lazdele – niežulys, kuris atneš nelaimę.

su gėle – maloni bičiulė.

su rože – pažinsi labai švelnią mergaitę.

su tulpe – pavojinga kaimynė.

ABSTRAKTŪS PIEŠINIAI

Linijos: daug linijų – brandos amžius. Mažai linijų – vidutinė laimė. Jeigu linija ypatingai ilga ir savarankiška – jūsų laukia ilga kelionė. Jeigu labai ryški – laukite ramios kelionės. Jeigu jungiasi su kitomis linijomis – nerami kelionė. Jeigu prasideda lėkštelės viduryje – kelionė į užsienį. Banguotos linijos – laimės ir nelaimių susipynimas. Apvalainės – didelis pasisekimas darbe.

Ornamentai, spiralės – melas.
Kvadratas – dažnai reiškia artėjančią nelaimę.
Geometriniai piešiniai – sėkmė studijuojant, geri mokslo rezultatai.
Žvaigždė – gerovė.
Skritulys – su keturiais taškais viduje reiškia kūdikį. Jeigu taisyklingas skritulys – bus berniukas, jeigu netaisyklingas – mergaitė. Jeigu skritulys užbaigiamas kreiva ir banguota linija, sūnus bus išradingas ir inteligentiškas. Daug skritulių – gausite pinigų, mažai skritulių reiškia poreikių apribojimą. Kampuotas skritulys, panašus į daugiakampį – gera santuoka.
Daug kryžių – reiškia vienos meilės pabaigą ir paslaptingą krizę.
Padrikas piešinys – kažkas stengiasi atskleisti jūsų paslaptį.
Stačiakampis – nesutarimai.
Abėcėlės raidės – mylimo asmens inicialai.
Taisyklingas lygiašonis

trikampis – laimės ženklas jausmų srityje.

DAIKTAI

Rimbas – papeikimas.
Batas – priverstinė kelionė, skubi kelionė.
Akiniai – silpnadvasiškumas, dvasios negalavimai.
Būgnas – nekuklumas, įkyrumas, netaktiškumas.
Namas – jeigu netoli skritulio, būsi namo savininkas. Jeigu prie trikampio – gausi kaip palikimą. Jeigu jį kerta kryžius, visą amžių pragyvensi tame pačiame name. Jeigu jis netoli pusračio, gyvensi jame ilgus metus, bet ne visą gyvenimą.
Durys (dvi statmenos vertikalios linijos) – būsite tvarkingas, darbštus, garbingas.
Durklas – neapykanta ir kerštas asmens, kuris dabar jus myli.
Šukos – nešvarumai, purvas.
Muzikos instrumentas – šokiai, žaidimai, teatras.
Lazda – nelaimė, bėda.
Adata – nedidelė kliūtis.
Ežeras (linija, kuri sudaro jūrinį mazgą) – apgaulė, intrigos.
Taurė – savigarba, orumas.
Karūna – pasisekimas politikoje.
Bažnyčia, tvirtovė – būsite protingas ir išmintingas.
Krėslas: vyrui – pagarba, moteriai – ligos.
Lankas – priešai, kova.
Kardas – prievarta ir suvedžiojimas.
Tiltas – nugalėsite varžovą ar konkurentą.
Grotos arba geležinė tvora – saugokis kalėjimo.
Akis (skritulys su kitu skrituliu viduje ir taškas centre) – jūsų darbai nėra tokie paslaptingi kaip manote.
Langas – vagystė. Jeigu su grotomis – kalėjimas.
Sala (nedidelis skritulys arba ovalas didesnio viduje) – draugystė su svetimtaučiais.
Pinigai – skurdas.
Pjūklelis – šmeižtas.
Apsiaustas – tramdyk savo aistras.
Pasaga – jūsų laukia nerami kelionė.
Lova – dykinėjimas.
Vėliava – pagarba, drąsa, patriotizmas.
Pusmėnulis – pasirodysi blogoje šviesoje.

Kastuvas – neteksi darbo.
Kirvis – priekaištai.
Sniegas – geros pajamos iš prekybos.
Pjautuvas – liūdnos žinios.
Juosta – vargas.
Statinė – nutukęs tamsiaplaukis vyras.
Sijonas – lėbavimas.
Žvakidė – auka.
Strėlė – nėštumas su laikinu pavojumi.
Teptukas – menas ir literatūra.
Lėkštės (du koncentriniai skrituliai arti vienas kito) – vestuvės, vaišės.
Trišakis – pavojai.
Pypkė – apkalbos.
Šakutė – geras valgis.
Vežimas, karučiai, ratelis – sėkminga kelionė.
Automobilis ar kita transport-o priemonė – apdairumas.

MENAS GAMTOJE

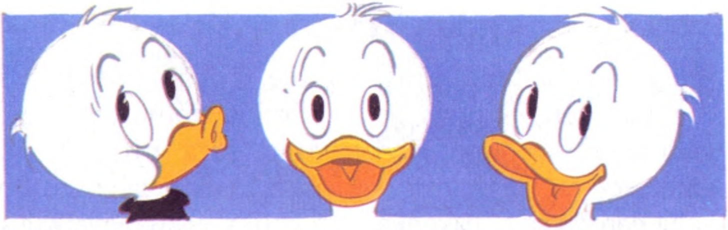
Jeigu turite fantazijos, gamta suteiks jums be galo daug įkvėpimo. Kad galėtumėte įrengti originalią parodų salę, pakanka gėlių išmargintos pievos. Dar jums reikės didelių medžiagos gabalų, geriausiai permatomos. O dabar atėjo laikas švilpikams dailininkams. Iš spalvotos, o jeigu galite, iš lipnios medžiagos iškirpkite pilių, tvirtovių, namų, jūrą, pilną žuvų, visko, ką tik sugalvosite. Po to beliks visus paveikslus prilipdyti ant „drobės", kai kuriuos daiktus nupiešti teptuku – ir koliažai gatavi. Drobę ištempkite tarp medžių ir galeriją galima atidaryti.

KELETAS PATARIMŲ PABAIGAI

Kai kitą kartą ruošitės kelionėn, būtinai pasiimkite: megztinį, neperšlampamą apsiaustą, atsarginius batus, rankšluostį, didelę baltą skarą, žirkles bukais galais, lyną ar bent virvę, gabalinio cukraus, spyruoklinį segtuką, kelioninį butelį su vandeniu, degtukų, kokių nors laikraščių (jeigu pūs šaltas vėjas, pasitarnaus jums kaip izoliacinis sluoksnis), dirbtinės medžiagos krepšį, alkoholio ar odekolono buteliuką. Visada pasiimkite maisto atsargų, kurios turi daug kalorijų ir yra nedidelės apimties. Pavyzdžiui, šokolado, kietai virtų kiaušinių, vaisių ir t.t.

❑ ❑ ❑

Jus domina, kur yra Šiaurinė? Lengvai ją rasite! Pirmiausia suraskite aiškiausią mūsų dangaus skliauto žvaigždyną, t.y. Grįžulo Ratus. Labai lengvai pažinsite pagal septynias ryškiausias žvaigždes. Sutelkite dėmesį į dvi žvaigždes, kurios sudaro užpakalinių ratų ašį. Jeigu tariama jungiamąja linija pratęsite juos, pasieksite paskutinę Mažųjų Grįžulo Ratų žvaigždę ant grąžulo. Tai ir yra Šiaurinė, simpatiška ir naudinga žvaigž-

dutė, todėl, kad visos kitos žvaigždės ir žvaigždynai keičia savo padėtį naktiniame dangaus skliaute, o Šiaurinė – niekada, ir tiksliai parodo, kur yra Šiaurė. Ją matome plika akimi, nors nuo mūsų yra nutolusi per 400 šviesmečių ir yra tiksliai ties Šiaurės ašigaliu. Juda labai nežymiai – vieną kartą per 26 000 metų. Tačiau galite nesirūpinti – juda ašigalis, ne žvaigždė.

❑ ❑ ❑

Kaip miegoti ant plikos žemės ir pabudus nepasijusti visiškai sulaužytam ir su mėlynėmis? Patieskite ant žemės neperšlampamą medžiagą ir atsigulkite ant jos. Tose vietose, kur alkūnės, šlaunys ir kulnys, iškaskite duobutes. Tai kūno dalys, kurios miegant labiausiai nuspaudžiamos ir verčia mus vartytis. Kad iš tiesų būtų geriau miegoti, pasidarykite čiužinių iš žolės, paparčių ar šiaudų. Kuo bus aukštesni čiužiniai, tuo geriau pailsėsite.

❑ ❑ ❑

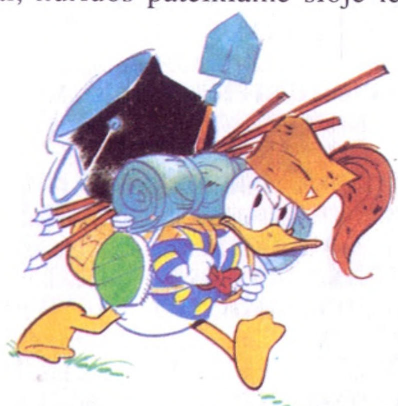
Kaip stovyklaujant išsikepti duonos? Neapsieisite be miltų, žiupsnio druskos ir mielių miltelių. Viską gerai sumaišykite ir įpilkite truputį vandens. Tešlą reikia gerai išminkyti. Rankos turi būti miltuotos, kad nelipų prie tešlos. Jeigu reikia, dar įpilkite truputį vandens. Dar valandėlę minkykite ir padarykite gražų glotnų kepaliuką. Tegu jis truputį pastovi uždengtas servetėle. O dabar svarbiausia! Padarykite iš jo keletą mažų kepalėlių ir sudėkite juos ant grotelių viršum karštų žarijų, kurias tuo tarpu paruošite.

Miegojimas gryname ore yra vienas patikimiausių receptų, kaip išlaikyti stiprią sveikatą ir žvalumą. Ypač Jaunieji švilpikai turėtų įprasti miegoti prie atviro lango, netgi žiemą. Tačiau atsargiai! Negalima miegoti, kur pučia skersvėjis. Šitaip treniruojantis jūsų organizmas pripras prie temperatūros svyravimų. Geriausia pradėti grūdintis vasarą palapinėje arba po plačiabryle skrybėle. Tik tada susidarys vienas pavojus: jau niekada nenorėsite miegoti uždaroje patalpoje.

Kaip matuoti be metro, liniuotės, virvutės ir t.t. Kiekvienam iš jūsų gali prireikti ką nors išmatuoti, bet neturėsite tinkamo įrankio. Jeigu jūs iš tikrųjų pateksite į tokią padėtį, vadovaukitės šiais duomenimis:

dilbis (nuo riešo ligi alkūnės) turi	25 cm
paskutinis smiliaus narys	2,5 cm
pėda atitinka dilbį	25 cm
alkūnė (nuo alkūnės sąnario ligi smiliaus galo)	42,5 cm
vienas žingsnis prilygsta (apytikriai)	75 cm
nuo nykščio iki smiliaus (ištiesus delną)	20 cm
nuo nykščio ligi mažylio (ištiesus delną)	22 cm

P.S. Matai, kuriuos pateikiame šioje lentelėje, yra

bendri, todėl rekomenduojame, kad kiekvienas švilpikas dėl didesnio tikslumo pasidarytų savo matavimo lentelę.

TURINYS

MOKOMĖS KVĖPUOTI 10
KAIP GREITAI ĮGYTI VIDINĖS ENERGIJOS 11
IDEALUS SVORIS 12
ŽAIDIMAS SU SKRIDINĖLIU 14
PENKI NAUDINGI PATARIMAI 16
SIGNALIZACIJA UPIŲ TRANSPORTUI 17
SIDABRINIS KIAUŠINIS 18
DAR LAŠAS – IR JUS IŠVES IŠ KANTRYBĖS 19
JŪROS ABĖCĖLĖ 20
IF 22
JEI 23
DIDŽIAUSIAS IŠ DIDŽIAUSIŲ 24
SUPERETIKETĖ 24
ŠVILPIKAI MOKOSI ŠVILPTI 25
KAIP GAMTOJE GAUTI GERIAMOJO VANDENS? 28
VERIAME SIŪLĄ Į ADATĄ 30
KAM TINKA ŠEPETYS? 31
ŠALINAME RŪDIS 31
KAIP ORIENTUOTIS GAMTOJE BE KOMPASO? 32
SIAMAS – RYTIETIŠKAS ŽAIDIMAS
JAUNIESIEMS ŠVILPIKAMS 36
VIRKIME VANDENS VONELĖJE 38
KAM REIKALINGI GERI PELAI 39
OLIMPINIŲ IR NEOLIMPINIŲ
FEDERACIJŲ SANTRUMPOS 40
SUTARTINIAI AUTOMOBILIŲ ŽENKLAI
VALSTYBĖMS ATPAŽINTI 40
NENORINTYS PARUDUOTI 42
KAIP SUMAŽINTI SENELIUI PILVĄ 43
ŽYMIAUSIŲ ORO TRANSPORTO
BENDROVIŲ ŽENKLAI 44
AR ŽINOTE, KAD... 46
PASAULIO AUTOMOBILIŲ KLUBŲ ŽENKLAI 50
TEGYVUOJA OKSIDAS! 54
KVAPAI 54
UNIVERSALUSIS KALENDORIUS 56

LAIMINGA DIENA… 57
PLAUSTAS PIEVOJE 60
TINKAMU MOMENTU… SKINK! 61
SKANU IR DŽIOVINTI 62
DĖMESIO! GALĖJO NUTRŪKTI! 63
KAIP PERGUDRAUTI ŠALTĮ 63
SMULKI CHIRURGIJA 64
RAKTŲ TIPAI 64
SOFA ANT VANDENS 64
NAMELIS MŪSŲ JAUNIEMS BIČIULIAMS 66
NEŠTUVAI IŠ SUNERTŲ RANKŲ 67
ORO TRANSPORTO BENDROVIŲ ŽENKLAI 68
VALSTYBINIAI AUTOMOBILIŲ NUMERIAI 72
KAI KURIŲ EUROPOS VALSTYBIŲ KELIŲ TINKLAS 75
SVARBIAUSIEJI KELIŲ TINKLAI 75
AUTOMOBILIŲ GREIČIO REKORDAI 78
AUTOMOBILIŲ KĖBULŲ TIPAI 80
KAIP APSAUGOTI DEGTUKUS NUO SUDRĖKIMO 81
SIGNALINĖS VĖLIAVĖLĖS 82
KARŠTA IR ŠALTA 83
STOP! KARINĖ SIGNALIZACIJA! 84
SKAIČIŲ MAGIJA 85
MATOMUMO SKALĖ TRANSPORTE 85
AR ŽINOTE, KAS TAI YRA GENEALOGINIS MEDIS? 86
VIEN GENEALOGINIO MEDŽIO NEPAKANKA 87
JŪSŲ NUMYLĖTINIS EINA Į PARODĄ 90
TURITE DAUGIAU NEGU DVI? 90
LAIKINA LEDAINĖ 91
APIE DRABUŽIŲ LYGINIMĄ 92
KAIP ATSIKRATYTI UODŲ 93
NUO ŠNERVIŲ IKI UODEGOS 94
KELI ŽODŽIAI APIE ALIUMINIO FOLIJĄ 95
KUR STATYTI PALAPINĘ? 96
NUDEGIMAI NAMŲ ŪKYJE 97
SNUKIO ATSPAUDAS 98
KYLAME, BRRR KAIP ŠALTA 99

KARČIŲ STIPRUMAS 102
Į VANDENĮ VISADA ATSARGIAI 102
AR MOKATE GERTI? 104
REGĖJIMO LAUKAS 105
SKARELĖ ĮVAIRIEMS REIKALAMS 106
KOKS BUS ATEITIES ŽMOGUS? 106
AR MOKATE ĮKALTI VINĮ? 108
AUKSINĖS, SIDABRINĖS, POPIERINĖS DOVANOS… 109
JŪSŲ BIČIULIŲ AUSYS 111
MIRTA BUS MAMA 112
MIRTA TURI VAIKELĮ 113
PĖDSAKAI SNIEGE 114
ATSARGIAI SU UGNIMI 115
ŠUO PO PADIDINAMUOJU STIKLU 116
F1 IR F2 STARTUOJA 117
KELIŲ ARABESKOS 118
INDIJOS SIMBOLIAI 121
NAMAS MEDŽIO VAINIKE 124
ATSARGIAI SU ŠVARA 126
METAI METAMS NELYGU 126
SPECIALI LAZDA EINANT Į GAMTĄ 127
PALAPINĖ BE STOGO 128
SUSIKAUPIMO PRATIMAI 130
NETRADICINIS LAIVAS 134
AR BATERIJA PAKANKAMAI ĮKRAUTA? 136
ARKLIAI VADINAMI PAGAL PLAUKO SPALVĄ 137
LIKIMAS KAVOS PUODELYJE 140
PARUOŠIMAS 141
ŽVĖRELIŲ PIEŠINIAI 142
AUGALŲ PIEŠINIAI 144
FIGŪROS 145
ABSTRAKTŪS PIEŠINIAI 146
DAIKTAI 148
MENAS GAMTOJE 151
KELETAS PATARIMŲ PABAIGAI 151

Jaunųjų švilpikų enciklopedija.
IV knyga. Į kelionę!
Redaktorius A. V. Kaminskas.
Išleido "Egmont Lietuva", Ukmergės g. 12,
LT-2005 Vilnius. SL 2238.
Spausdinta Slovakijoje.
ISBN 9986-22-095-5

Ketvirtasis "Jaunųjų švilpikų enciklopedijos" tomas. Čia rasite daugybę patarimų, kurie pravers ne tik rengiantis į tolimą kelionę, bet ir iškyloje į gamtos prieglobstį, ir... tiesiog einant gatve. Knygoje pilna įdomių faktų iš įvairiausių gyvenimo sričių, žaidimų, triukų, skirtų smalsiems ir neapžėlusiems samanomis vaikams!

ISBN 9986-22-095-5